1918
1968

КАЛЕНДАР АЛЬМАНАХ НОВОГО ШЛЯХУ

КАЛЕНДАР

НОВОГО ШЛЯХУ

НА 1968 РІК

ДРУКОМ І НАКЛАДОМ "НОВОГО ШЛЯХУ"
Вінніпеґ, Маніітоба

За редакцією В. С. Левицького
Обгортка мистця Мирона Левицького

Printed in Canada.

Printed and Published
by the
New Pathway Publishers Limited
Winnipeg, Manitoba

ТРЕМТІТЬ, УБИВЦІ..!

Гранітні обеліски, як медузи,
Повзли, повзли і вибилися з сил.
На цвинтарі розстріляних ілюзій
Уже немає місця для могил.

Мільярди вір — зариті у чорнозем,
Мільярди щасть — розвіяні у прах...
Душа горить, палає лютий розум,
І ненависть регоче на вітрах.

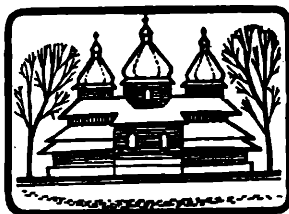
Коли б усі одурені прозріли,
Коли б усі убиті ожили,
То небо, від прокльонів посіріле,
Напевно б репнуло від сорому й хули.

Тремтіть, убийці, думайте, лакузи,
Життя не наліза на ваш копил.
Ви чуєте? На цвинтарі ілюзій
Уже немає місця для могил.

Уже народ одна суцільна рана,
Уже від крови хижіє земля,
І кожного катюгу і тирана
Уже чекає зсукана петля.

Розтерзані, зацьковані, убиті,
Підводяться і йдуть чинити суд.
І їх прокльони, злі й несамовиті,
Впадуть на душі плісняві і ситі.
І загойдають дерева на вітті
Апостолів злочинства і облуд.

В. Симоненко
Київ

СІЧЕНЬ JANUARY

31 днів

н.	ст.	Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1	19	П	Боніфатія, мч.	**Обр. Г.Н.І.Х. Вас. В. Н. Р.**
2	20	В	Ігнатія, **свщмч.**	Сильвестра, папи
3	21	С	Юліяни, мч.	Малахія, прор.
4	22	Ч	Анастасії, мч.	Собор 70 Апостолів
5	23	П	10 мч. у Кримі	Навеч. Богоявлення
6	24	С	Навеч. Різдва	**Богоявлення Господнє**
7	**25**	**Н**	**Різдво Г.Н.І.Х.**	**п. Богоявл.** Собор Ів. Хр.
8	**26**	**П**	**Собор Пр. Богор. Йосипа**	Юрія й Еміліяна, мч.
9	**27**	**В**	**Степана, Архид. і првмч.**	Полієвкта, прп.
10	28	С	20 тис. мч. у Никомидії	Григорія Нісс.
11	29	Ч	Дітей убит. у Вифлеємі	☦ Теодосія, прп.
12	30	П	Анисії, мч.	Татіяни, мч.
13	31	С	Меланії, прп.	Єрмила і Стратон., мч.
14	**1**	**Н**	**Обріз. Госп. Вас. Вел. Н. Рік**	**30 п. С.** Отців у Силнаї
15	2	П	Сильвестра, папи	Павла Т. й Івана
16	3	В	Малахії, прор.	Покл. оков. св. Петра
17	4	С	Собор 70 Апостолів	☦ Антонія В., прп.
18	5	Ч	Навеч. Богоявленія	Атанасія й Кирила, св.
19	**6**	**П**	**Богоявлення Господнє**	Макарії, прп.
20	7	С	Собор Івана Хрестителя	☦ Євтимія В., прп.
21	**8**	**Н**	**по Богоявленні.** Юрія	**31 п. С.** Максима, Неоф.
22	9	П	Полієвкта, прп.	Тимотея, ап.
23	10	В	Григорія Нісс.	Климента Анк. свщмч.
24	11	С	☦ Теодосія, прп.	Ксенії, прп.
25	12	Ч	Татіяни, мч.	☦ Григорія Богосл.
26	13	П	Єрмила і Стратоніка, мч.	Ксенофонта й і. мч.
27	14	С	Отців уб. у Синаї	☦ Перен. мощ. Ів. Зол.
28	**15**	**Н**	**31 по Сош.** Павла	**32 п. С.** Єфрема, прп.
29	16	П	Покл. оков. св. Петра	Перен. мощ. Ігн. Богон.
30	17	В	☦ Антонія В., прп.	**Трьох Святителів**
31	18	С	Атанасія і Кирила, св.	Кира й Івана, безср.

МУЖЧИНИ ГРАЮТЬ РОЛЮ ПРОВІДНИКІВ У ВСІХ ДІЛЯНКАХ ЖИТТЯ, ЛИШЕ НА ШЛЯХУ ДО НЕБА ДАЮТЬ ПЕРШЕНСТВО ЖІНКАМ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1\. 1. 1586. Патріярша грамота про затвердження Львівського Православного Братства, залож. 1463 р.

1\. 1. 1647. † Петро Могила, митрополит Київський.

1\. 1. 1919. Закон УНР про Автокефалію Української Православної Церкви.

1\. 1. 1928. Вийшло в Празі перше число "Розбудови Нації", органу Проводу Українських Націоналістів.

3\. 1. 1919. Народня Рада ЗУНР ухвалила в Станиславові прилучити Галичину до УНР.

3 1. 1868. Народився поет Микола Чернявський.

3\. 1. 1871. Народився український вчений Агатанґел Кримський.

5\. 1. 1585. Закладено Ставропігійське Братство у Львові.

5\. 1. 1935. Від руки ката НКВД загинув поет Олекса Влизько.

6\. 1. 1742. † гетьман Пилип Орлик.

6\. 1. 1846. У Києві засновано Кирило-Методіївське Братство.

6\. 1. 1834. Народився поет Степан Руданський.

7\. 1. 1675. Запорожці, під проводом Сірка, погромили турків під Січчю.

8\. 1. 1654. Переяславська Рада

8\. 1. 1953. † актор і режисер Володимир Блавацький.

11\. 1. 1888. † співець Буковини Осип Юрій Федькович.

11\. 1. 1916. † письменник - сатирик Лесь Мартович.

13\. 1. 1906. Перший український щоденник у Києві "Громадська Думка".

14\. 1. 1649. Тріюмфальний в'їзд гетьмана Богдана Хмельницького до Києва після перемоги над поляками.

14\. 1. 1616. Засновано Київське Братство.

18 1. 1654. Переяславська умова Богдана Хмельницького з Московщиною.

19\. 1. 1944. † Полк. Роман Сушко, Кр. командант УВО на ЗУЗ.

20\. 1. 1962. Вмер у Києві Іван Їжакевич, один з найвизначніших українських малярів, проживши 98 років. Нар. 20. I. 1864.

21\. 1. 1919. Карпатська Україна схвалила прилучитися до Української Народньої Республіки.

22\. 1. 1918. У Києві Центральна Рада проголосила IV Універсал про самостійну і незалежну Українську Народню Республіку.

22\. 1. 1919. Директорія УНР проголосила об'єднання всіх українських земель.

22\. 1. 1920. † письменниця Наталія Кобринська.

23\. 1. 1667. Андрусівська умова. Поділ України між Польщею і Московщиною.

23\. 1. 1928. У Вінніпеґу створено Українську Стрілецьку Громаду.

23\. 1. 1921. Від руки скритовбивця загинув композитор Микола Дмитрович Леонтович.

27\. 1. 1790. Народився письменник Петро Гулак-Артемовський

28\. 1. 1920. † письменник Панас Мирний.

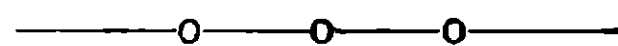
28\. 1. 1929. Перший Конгрес Українських Націоналістів у Відні.

29\. 1. 1633. † Архиепископ Мелетій Смотрицький.

29\. 1. 1918. Бій під Крутами.

30\. 1. 1111. Похід на половців.

Ніяке вчення не сміє монополізувати духовне життя людства.

Немає нічого страшнішого над необмежену владу в руках обмеженої людини.

(Василь Симоненко)

ЛЮТИЙ FEBRUARY

29 днів

н.	ст.	Дні	Старого Стилю	Новсго Стилю
1	19	Ч	Макарія,прп.	Трифона, мч.
2	20	П	† Євтимія, прп.	**Стрітення Господнє**
3	21	С	Максимаісп., Неофіта мч.	Симеона й Анни, прав.
4	**22**	**Н**	**Закхея. 32 по Сош.** Тим. ап.	**Митаря й Фарисея.** Ісид.
5	23	П	Климента, свщмч.	Агафії, прп.
6	24	В	Ксенії, прп.	Вукала, прп.
7	25	С	† Григорія Богосл.	Партенія й Луки ,прп.
8	26	Ч	Ксенофонта й ін. прп.	Теодора Страт. влмч.
9	27	П	† Пер. мощ. Івана Зол.	Никифора, мч.
10	28	С	Єфрема Сир., прп.	Харлампія, мч.
11	**29**	**Н**	**Митаря й Фарисея.** П. м. Іг.	**Блудного Сина.** Власія
12	**30**	**П**	**Трьох Святителів**	Мелетія, св.
13	31	В	Кира й Івана, безсребр.	Мартиніяна, прп.
14	1	С	Трифона, мч.	† Пам смерти св. Кирила
15	**2**	**Ч**	**Стрітення Господнє**	Онисима, ап.
16	3	П	Симеона й Анни, прав.	Памфила, мч.
17	4	С	Ісидора, прп.	Теодора Тир., влмч.
18	**5**	**Н**	**Блудного Сина.** Агафії, мч.	**М'ясопуснa.** Льва, папи
19	6	П	Вукола, прп.	Архипа, ап.
20	7	В	Партенія й Луки, прп.	Льва, єп. катанського
21	8	С	Теодора Стр., млмч.	Тимотея, прп. Євстахія
22	9	Ч	Никифора, мч.	Найд. мощ. мч. у Євгенії
23	10	П	Харлампія, мч.	Полікарпа, свщмч.
24	11	С	Власія, свщмч.	† 1 і 2 найд. гол. Ів. Хр.
25	**12**	**Н**	**М'ясопуснa.** Мелетія, св.	**Сиропусна.** Тарасія, св.
26	13	П	Мартиніяна, прп.	Порфирія, св.
27	14	В	† Пам. смерти св. Кирила	Прокопія ,прп.ісп.
28	15	С	Онисима ап.	Василія, прп.ісп.
29	16	Ч	Памфила, мч.	Касіяна, прп.

НАЙВАЖЛИВІШИМ ВИХОВНИМ ЗАСОБОМ У ПОДРУЖЖІ Є ВИБАГЛИВА УСМІШКА.

В РОДИНАХ, ДЕ БАГАТО СМІЮТЬСЯ, РІДКО СВАРЯТЬСЯ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

2. 2. 1812. Народився байкар Євген Гребінка.

2. 2. 1936. † на Соловках поет Євген Плужник.

3. 2. 1929. Конгрес Українських Націоналістів створив Організацію Українських Націоналістів (ОУН).

3. 2. 1864. Народився поет-сатирик Володимир Самійленко.

4. 2. 1793. Другий поділ Польщі (Волинь і Поділля забрала Росія).

7. 2. 1933. † артист Микола Садовський.

7. 2. 1942. I. Собор Єпископів УАПЦ в Пінську організує УПЦ на визволених українських землях.

8. 2. 1918. Центральні держави визнали незалежність Української Народньої Республіки.

8. 2. 1940. † на чужині письменник Спиридон Черкасенко.

9. 2. 1918. У Бересті представники чотирьох держав — Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії й Туреччини підписали мирний договір з представниками Української Центральної Ради. Українська Народня Республіка вперше визнана як самостійна держава важливим міжнароднім актом.

9. 2. 1942. Гестапо заарештувало в Києві сотні української інтеліґенції.

10. 2. 1900. Засновано з ініціятиви Миколи Міхновського першу політичну партію в Україні (Р.У.П.).

10. 2. 1918. Початок походу УСС проти большевицьких військ.

10. 2. 1852. † Микола Гоголь, автор "Тараса Бульби".

12. 2. 1939. Перші вибори до Сойму Карпатської України.

12. 2. 1871. Народився письменник Лесь Мартович.

12. 2. 1924. Поляки замучили членку УВО Ольгу Басараб.

14. 2. 1897. † Пантелеймон Куліш.

20. 2. 1054. † великий князь київський Ярослав Мудрий.

21. 2. 1942. Німці розстріляли в Києві письменницю Олену Телігу, членку ОУН.

22. 2. 1860. Народилась артистка Марія Заньковецька.

24. 2. 1574. Вийшла в світ в Україні перша друкована книжка "Апостол".

24. 2. 1608. † князь Константин Острозький, покровитель української культури.

24. 2. 1842. Народився Юліян Романчук, визначний громадський і політичний галицький діяч. Умер 22. 4. 1932 у Львові.

25. 2. 1871. Народилася поетка Леся Українка.

26. 2. 1886. Народився графік Юрій Нарбут.

26. 2. 1942. † письменник Микола Чирський.

27. 2. 1664. Поляки під Новгород-Сіверським розстріляли полковника Івана Богуна.

28. 2. 1772. Мученицька смерть митрополита Арсенія Мацієвича в Ревельському казематі.

Як простір немислимий без руху, так поезія немислима без думки. Що то за простір, коли в ньому не можна рухатися? Яка то поезія, коли вона не мислить? Поезія — це прекрасна мудрість.

(Василь Симоненко)

———o———o———o———

Сумна доля того, хто бодай раз у житті не був поетом!

БЕРЕЗЕНЬ MARCH

31 днів

н.	ст.	Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1	17	П	Теодора Тир. влмч.	Євдокії, прпмч.
2	18	С	Льва, папи	Теодота, свщмч.
3	**19**	**Н**	**Сиропусна**. Архипа, ап.	**І П.** Євтропія, свщмч.
4	20	П	Льва, єп. катан.	Гарасима, прп.
5	21	В	Тимотея, прп. Євстахія, св.	Конона, мч.
6	22	С	Найд. мощ. мч. у Євгенії	42 мч. ув. Аморії
7	23	Ч	Полікарпа, свщмч.	Василія й і. свщмч.
8	24	П	1 і 2 відн. Івана Хр.	Теофілакта, ісп.
9	25	С	Тарасія, св.	✝ 40 мч. у Севастії
10	**26**	**Н**	**1 Посту**. Порфірія, св.	**2 П.** Кондрата й і. мч.
11	27	П	Прокопія, прп.	Софронія, патр. єрус.
12	28	В	Василія, прп. ісп.	Теофана, ісп.
13	29	С	Касіяна, прп.	Пер. мощ. Никифора
14	1	Ч	Євдокії, прмч.	Венедикта, прп.
15	2	П	Теодота, свщмч.	Атапія й інш. мч.
16	3	С	Евтропія, свщмч.	Савина, папи
17	**4**	**Н**	**2 Посту**. Гарасима, прп.	**3 П. Хрестопоклінна**
18	5	П	Конона, мч.	Кирила, єп.
19	6	В	42 мч. ув. Аморії	Хризанта й Дарії, мч.
20	7	С	Василія й інш. свщмч.	Отців убит, в об. Сави
21	8	Ч	Теофілакта, ісп.	Якова, ісп.
22	9	П	✝ 40 муч. у Севастії	Василія, свщмч.
23	10	С	Кондрата й інш. мч.	Никона, прпмч.
24	**11**	**Н**	**3 Посту. Хрестопоклінна**	**4 П.** Захарії і Якова
25	12	П	Теофана, ісп.	**Благовіщення Пр. Богор.**
26	13	В	Перен. мощ. Никифора	Собор Трх. Гавриїла
27	14	С	Венедикта, прп.	Матрони з Сол. **(Покл.)**
28	15	Ч	Агапія й інш. мч.	Іларіона й Степана, прп.
29	16	П	Савина, папи	Марка й Кирила, мч.
30	17	С	Олексія, прп.	Івана Ліств., прп.
31	**18**	**Н**	**4 Посту**. Кирила, єп.	**5 П.** Іпатія, прп.

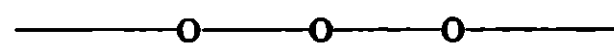
ДЕЯКІ КРИМІНАЛІСТИ ТВЕРДЯТЬ, ЩО ЖІНКИ НЕ МОЖУТЬ БУТИ ДОБРИМИ ДЕТЕКТИВАМИ. ТІ ЕКСПЕРТИ, МАБУТЬ, НЕЖОНАТІ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 3. 1918 Війська Української Центральної Ради зайняли Київ.
2. 3. 1861. Скасовано в Україні кріпацтво.
3. 3. 1827. Народився байкар Леонід Іванович Глібів.
3. 3. 1947. † проф. Філарет Колесса, учений, композитор, етнограф.
3. 3. 1947. † поетка Уляна Кравченко.
4. 3. 1750. Кирила Розумовського обрано гетьманом.
5. 3. 1950. Загинув Головний Командир УПА, ген. хор. Тарас Чупринка (Роман Шухевич).
7. 3. 1899. Народився письменник Аркадій Любченко.
7. 3. 1917. Українські полки Волинський, Преображенський та Ізмаїльський розпочали революцію в Петербурґу.
8. 3. 1169. Суздальський князь Андрій Боголюбський зруйнував Київ.
9. 3. 1814. Народився поет Тарас Шевченко.
10. 3. 1861. † Тарас Шевченко.
13. 3. 1923. † письм. Дніпрова Чайка.
14. 3. 1822. Перша вистава українською мовою в Київському театрі.
14. 3. 1923. Рада Амбасадорів у Парижі віддала Зах. Україну Польщі.
15. 3. 1939. Проголошено самостійність Карпатської України.

16. 3. 1896. † письменник і композитор Петро Ніщинський.
16. 3. 1664. Розстріляно гетьмана Івана Виговського під Ольхівцем.
17. 3. 1919 Мирова конференція в Парижі признала Закарпаття ЧСР.
18. 3. 1921. Підписання Ризького договору між РСФСР і Польщею.
18. 3. 1913. У Львові основуючі Збори Т-ва "УСС".
19. 3. 1864. Народився митрополит Василь Липківський.
19. 3. 1895. Народився поет Максим Рильський
19. 3. 1918. Похорон у Києві поляглих під Крутами героїв.
19. 3. 1939. Мадяри розстріляли Мих. Колодзінського-Гузара.
20. 3. 1917. Створено Українську Центральну Раду в Києві.
20. 3. 1632. Народився гетьман Іван Мазепа.
21. 3. 1942. † Ольга Кобилянська, видатна українська письменниця.
22. 3. 1842. Народився композитор Микола Віталієвич Лисенко.
26. 3. 1908. † історик Володимир Антонович.
26. 3. 1909. † історик і композитор Микола Аркас.
31. 3. 1653. Перемога І. Богуна над поляками під Вінницею.
31. 3. 1858. Народився письменник Адріян Кащенко.

Самий старший вік ще не є пригиною для пошанівки. Старий крокодиль є все ще небезпегний, а стара ворона не співає як соловейко.

Ми не знаємо, ги ангели мають крила, але ми знаємо, що горти їх не мають, коли зважимо, як швидко вони рухаються.

КВІТЕНЬ APRIL

30 днів

н.	ст.	Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1	19	П	Хризанта й Дарії, мч.	Марії єгипет., прп.
2	20	В	Отців убит. в об. Сави	Тита, прп.
3	21	С	Якова, ісп. **Поклони**	Никити, прп.
4	22	Ч	Василія, свщнмч.	Йосифа й Георгія, прп.
5	23	П	Никона, прп.	Теодула й і. мч.
6	24	С	Захарія і Якова, прп.	† Предс. Методія, ап. Сл.
7	**25**	**Н**	**5 Посту. Благовіщення**	**Квітна.** Георгія Мел., пр.
8	26	П	Собор Арх. Гавриїла	Іродіона й і. ап.
9	27	В	Матрони з Солуня	Євпсихія, мч.
10	28	С	Іларіона і Степана, прп.	Тарентія й Помпія, мч.
11	29	Ч	Марка й Кирила, м.	Вел. Четв. Антипи, єп.
12	30	П	Івана Ліств., прп.	**Велика П'ятниця**
13	31	С	Лазарева суб. Іпатія, прп.	Вел. Суб. Артемона, свщ.
14	**1**	**Н**	**Квітна,** Марії, єгипт.	**Воскресіння Г.Н.І.Х.**
15	2	П	Тита, прп.	**Світлий Понеділок**
16	3	В	Никити, прп.	**Світлий Вівторок**
17	4	С	Йосифа й Георгія, прп.	Симеона й Акакія, прп.
18	5	Ч	Вел. Четв. Теодула й і. мч.	Івана, прп.
19	**6**	**П**	**Велика П'ятниця**	Івана старопеч.
20	7	С	Вел. Субота Георгія Мел.	Теодора Тріх.
21	**8**	**Н**	**Воскресіння Г.Н.І.Х.**	**Томина.** Януарія
22	**9**	**П**	**Світлий Понеділок**	Теодора Сик.
23	**10**	**В**	**Світлий Вівторок**	† Юрія, влмч.
24	11	С	Антипи, єп.	Сави Стр., мч.
25	12	Ч	Василія, ісп.	† Марка, ап. і єв.
26	13	П	Артемона, свщмч.	Василія, свщмч.
27	14	С	Мартина, папи	Симеона, свщмч.
28	**15**	**Н**	**Томина.** Аристарха мч.	**Миронос.** Ясона й Сосип.
29	16	П	Агапія мч.	9 Мч. у Кизиці
30	17	В	Симеона й Акакія, прп.	† Якова, ап.

ЛЕГКОДУХ НЕ ЖУРИТЬСЯ НАВІТЬ ЗАВТРІШНІМ ДНЕМ. ЧИ МОЖНА, НАСТРАШИТИ ЙОГО ВІЧНІСТЮ?

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 4. 1917. Українська Центральна Рада організувала в Києві маніфестаційний похід, оголосивши це свято "Першим Днем Свободи" України.

2. 4. 1111. Перемога над половцями під Сольницею.

7. 4. 1340. Помер Юрій II., останній князь у галицькій Україні.

9. 4. 1864. Народився поет Павло Грабовський.

10. 4. 1932. Хиротонія Архимандрита Полікарпа Сікорського (пізніше Митрополита УАПЦ) на епископа.

12. 4. 1596. Перемога Наливайка на Білому Камені.

14. 4. 1768. Повстання Гайдамаків під проводом Максима Залізняка.

15. 4. 1918. † український повістяр Іван Нечуй-Левицький.

15. 4. 1893. † поет і видатний етнограф Іван Манджура.

18. 4. 1862. Народилася поетка Уляна Кравченко.

19. 4. 1848. Початок відродження галицької України і заснування у Львові "Головної Руської Ради".

19. 4. 1885. † Микола Костомарів.

19. 4. 1917. Почався в Києві Всеукраїнський Національний Конґрес.

20. 4. 1622. † Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний.

20. 4. 1922. † композитор Кирило Стеценко.

21. 4. 1785. Катерина II. узаконила кріпацький устрій в Україні.

22. 4. 1910. † Марко Кропивницький, "батько українського театру".

22. 4. 1920. Варшавський договір от. С. Петлюри.

23. 4. 1185. Похід князя Ігоря на половців.

24. 4. 1824. Народився поет Яків Щоголів.

25. 4. 1927. † письменник Марко Черемшина (Іван Семанюк).

25. 4. 1913. † письменник Михайло Коцюбинський.

26. 4. 1648. Гетьман Богдан Хмельницький здобуває твердиню Кодак.

26. 4. 1945. † гетьман Павло Скоропадський.

26. 4. 1890. Народився поет і літературознавець Микола Зеров.

27. 4. 1904. † поет Михайло Старицький.

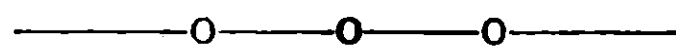
28. 4. 1915. Бої УСС на Маківці.

28. 4. 1932. † Голояд і Пришляк, члени УВО.

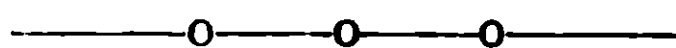
29. 4. 1648. Б. Хмельницького вибрали гетьманом України.

29. 4. 1918. Проголошення П. Скоропадського гетьманом України. Фльота на Чорному морі підняла український прапор.

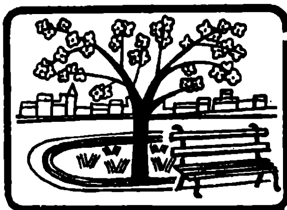
Мудра людина спорить не, щоб виграти суперечку, а щоб оборонити правду.

Різник завжди думає про свині, навіть тоді, коли йому говорять про ідеї.

Людина не є бідна — коли може ще сміятися.

ТРАВЕНЬ MAY

31 днів

н.	ст.	Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1	18	С	Івана, прп.	Єремії, прор.
2	19	Ч	Івана Стапеч, прп.	Атанасія Вел., патр.
3	20	П	Теодора Тр.	† Теодосія Печ., прп.
4	21	С	Януарія, свщмч.	Пелагії, прпмч.
5	**22**	**Н**	**Мироносиць.** Теодора Сик.	**Розсл.** Ірини Многострад.
6	23	П	† Юрія, влмч.	Йова Многострад.
7	24	В	Сави Страт., мч.	Явлення Ч. Хреста
8	25	С	† Марка, ап.	† Івана Богосл. **(Препол.)**
9	26	Ч	Василія, свщмч.	† Перен. мощ. Миколая
10	27	П	Симеона, свщмч.	† Симона Зилота, ап.
11	28	С	Ясона й Сосипатра	† Кирила й Метод., оп. Сл.
12	**29**	**Н**	**Розслабл.** 9 мч. в Киз.	**Самаріянки.** Єпіф. й Гер.
13	30	П	† Якова, ап.	Глікерія, мч.
14	1	В	Єремії, прор.	Ісидора, мч.
15	2	С	Атанасія В. патр. **(Препол)**	Пахомія, прп.
16	3	Ч	† Теодосія Печ.	Теодора Освящ.
17	4	П	Пелагії, прп.	Андроника, ап.
18	5	С	Ірини, мч.	Теодота, мч.
19	**6**	**Н**	**Самаріянки.** Йова Мнстр.	**Сліпородж.** Патрикія
20	7	П	Явлення Ч. Хр.	Талалея, мч.
21	8	В	† Івана Богосл.	† Констянт. і Єлени, р-ап.
22	9	С	† Перен. мощ. св. Миколая	Василиска, мч. (від П.)
23	10	Ч	† Симеона Зилоти, ап.	**Вознесіння Господнє**
24	11	П	† Кирила й Методія, ап. Сл.	Симеона, прп.
25	12	С	Епіфанія й Германа св.	† 3 найд. гол. Ів. Хрест.
26	**13**	**Н**	**Сліпородженого.** Глікерії м.	**Святих Отців**
27	14	П	Ісидора, мч.	Терапонта, мч.
28	15	В	Пахомія, прп.	Никити, прп.
29	16	С	Теодора Осв. (від Пасхи)	Теодосії, прп.
30	**17**	**Ч**	**Вознесіння Господнє**	Ісаакія, прп.
31	18	П	Теоодра, мч.	Єрмія, ап.

НАЙПРОСТІША ЛЮДИНА В ЗАХОПЛЕННІ БІЛЬШЕ ПЕРЕКОНЛИВА, НІЖ НАЙКРАЩИЙ ПРОМОВЕЦЬ БЕЗ ЗАХОПЛЕННЯ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

2. 5. 1648. Початок повстання Богдана Хмельницького.

2. 5. 1848. У Галичині створено перше українське політ. Т-во "Головна Руська Рада".

3. 5. 1074. Упокоєння Преп. Феодосія Печерського.

3. 5. 1924. Загинув Микола Міхновський, основоположник українського організованого націоналізму.

5. 5. 1836. Народився письменник і композитор Сидір Воробкевич.

6. 5. 1910. † письменник і громадський діяч Борис Грінченко.

7. 5. 1840. Народився М. Л. Кропивницький.

9. 5. 1922. † український історик і письменник Орест Левицький.

11. 5. 1907. Засновано Українське Наукове Т-во в Києві.

12. 5. 1947. VI. Собор Єпископів УАПЦ у Мюнхені.

13. 5. 1849. Народився письменник Панас Мирний.

13. 5. 1933. Самогубство письменника Миколи Хвильового.

14. 5. 1871. Народився письменник Василь Стефаник.

14. 5. 1856. Народився письменник Андрій Чайківський.

15. 5. 1654. Перемога гетьмана Б. Хмельницького над поляками під Уманню.

15. 5. 1848. У Галичині скасовано панщину.

16. 5. 1648. Перемога під Жовтими Водами.

16. 5. 1817. Народився видатний історик Микола Костомарів.

16. 5. 1851. Народився письменник і визн. етнограф Іван Манджура.

18. 5. 1917. У Києві розпочався Перший Всеукраїнський Військовий З'їзд.

18. 5. 1902. На засланні помер письменник Павло Грабовський.

20. 5. 1932. † письменник Степан Васильченко.

22. 5. 1861. Похорон Т. Шевченка на Чернечій Горі під Каневом.

22. 5. 1920. Поляки замучили композитора Остапа Нижанківського.

23. 5. 1920. † український графік Юрій Нарбут.

23. 5. 1938. Згинув з большевицької руки в Ротердамі полк. Євген Коновалець, Начальний Командант УВО та Голова Провсду Українських Націоналістів.

24. 5. 1125. † князь Володимир Мономах.

24. 5. 1918. Представники українських партій створили Український Національний Союз.

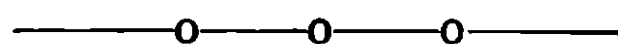
25. 5. 1926. Загинув Головний Отаман Військ Української Народньої Республіки Симон Петлюра.

28. 5. 1916. † поет Іван Франко.

30. 5. 1876. Заборона українського слова царським урядом.

31. 5. 1223. Перша зустріч України з татарами в бою над річкою Калкою.

Навіть найдурніший має час до часу рацію. Адже навіть годинник, що не ходить, два рази на добу є точний.

Щоб скористати з поради, треба часом мати більше розуму, як на те, щоб її дати.

ЧЕРВЕНЬ JUNE

30 днів

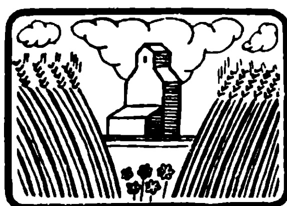
н.	ст.	Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1	19	С	Патрикія, свщмч.	Юстина, мч.
2	**20**	**Н**	**Святих Отців**	**Сшестя Св. Духа**
3	21	П	Талалея, мч.	**Пресвятої Тройці**
4	22	В	† Констянтина і Єлени, р-ап.	Лукиліяна, мч.
5	23	С	Василиска, мч.	Митрофана, св.
6	24	Ч	Михайла, іcп. Євфросинії	Доротея, свщмч.
7	25	П	Симеона, прп.	Висаріона, прп.
8	26	С	† 3 Відн. гол. Івана Хр.	Теодота Анк., свщмч.
9	**27**	**Н**	**Сошестя Св. Духа**	**Всіх Святих**
10	**28**	**П**	**Пресвятої Тройці**	Кирила Олекс.
11	29	В	Теодосії, прпмч.	Тимотея, свщмч.
12	30	С	Ісаакія, прп.	† Вартоломея й Варнави
13	31	Ч	Єрмія, ап.	**Пресв. Євхар.** Акилини
14	1	П	Юстина, мч.	Єлисея, прп., Методія пат.
15	2	С	Никифора, патр.	Амоса прор., Єроніма
16	**3**	**Н**	**Всіх Святих**	**2 п. Сош.** Тихона, мч.
17	4	П	Митрофана, св.	Мануїла й і. мч.
18	5	В	Доротея, свщмч.	Леонтія, мч.
19	6	С	Висаріона, прп.	† Юди Тадея, ап.
20	7	Ч	**Пресв. Євхар.** Теодота	Методія, свщмч.
21	8	П	Теодора Стр., мч.	**Пр. Іс. Серця.** Юліяна Т.
22	9	С	Кирила Олекс., патр.	**† Состр. Пр. Бог.** Євсевія
23	**10**	**Н**	**2 по Сош.** Тимотея, свщмч.	**3 п. С.** Агрипіни ,мч.
24	11	П	† Вартоломея й Варнави, ап.	**Різдво Ів. Хрестителя**
25	12	В	Онуфрія й Петра, прп.	Февронії, прпмч.
26	13	С	Акилини, мч.	Давида, прп.
27	14	Ч	Єлисея, прп. Методія, патр.	Самсона, прп.
28	15	П	**Пр. Іс. Серця.** Амоса, прор.	Перен. мощ. Кира й Ів.
29	16	С	**† Сострад. Пр. Богор.** Тих.	**Петра й Павла, ап.**
30	**17**	**Н**	**3 по Сош.** Мануїла, мч.	**4 п. С.** Соб. св. Апостолів

ВИСОКІ ЗАП'ЯТКИ ВИДУМАЛА ЖІНКА, ЯКУ ХТОСЬ ЦІЛУВАВ ЗАВЖДИ В ЧОЛО.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 6. 1630. "Тарасова ніч", розгром поляків.
1. 6. 1933. День пам'яті замучених голодом 1933 року.
2. 6. 1936. † письменник Андрій Чайківський.
2. 6. 1886. Народився письменник Кость Буревій.
3. 6. 1930. † член Академії Наук П. Тутківський.
3. 6. 1863. Народився д-р Євген Петрушевич, видатний галицько-український політик, президент і диктатор Західньої Української Наротньої Республіки. Вмер 29. 8. 1940 в Берліні.
5. 6. 1648. Богдан Хмельницький розбив під Корсунем польське військо.
5. 6. 1708. Договір гетьмана Івана Мазепи з шведським королем Карлом XII. про спільну війну з Московщиною.
6. 6. 1224 Татари розбили українське княже військо над Калкою.
6. 6. 1927. † П. Д. Демуцький, український музикант - етнограф (нар. 1860 р.).
6. 6. 1927. † Данило Щербаківський, мистецтвознавець (нар. 1877).
7. 6. 1843. † поет Маркіян Шашкевич.
7. 6. 1930. † Петро Холодний, видатний маляр.
8. 6. 1652. Перемога Богдана Хмельницького над поляками під Батогом.
8. 6. 1919. УГА почала офензиву під Чортковим.
9. 6. 1898. † поет Яків Щоголів.
10. 6. 1917. Перший Всеукраїнський Селянський З'їзд у Києві.
11. 6. 1931. † історик і політик В. Липинський.
14. 6. 1891. Народився Євген Коновалець, Нач. Командант УВО і перший голова Проводу Українських Націоналістів.
15. 6. 1775. Друге зруйнування Січі Запорізької.
15. 6. 1944. Німці закатували О. Ольжича (Олега Кандибу), заступника Голови ПУН, вченого і поета.
18. 6. 1569. Люблинська Унія.
18. 6. 1709. Перше зруйнування москалями Січі.
20. 6. 1895. † Михайло Драгоманів.
20. 6. 1768. Залізняк і Ґонта здобули Умань.
20 6. 1920. † графік Юрій Нарбут.
20. 6. 1948. В Авгсбруґу створено Українську Національну Раду.
22. 6. 1929. † Євген Чикаленко.
22. 6. 1941. Початок совєтсько-німецької війни.
23. 6. 1870. † поет Амвросій Метлинський.
23. 6. 1917. Перший Універсал Української Центральної Ради в Києві.
25. 6. 1205. В бою з поляками під Завихостом згинув князь Роман Галицький.
27. 6. 1918. Загинув у Полтаві письменник Іван Стешенко.
29. 6. 1812. Архиєпископа Варлаама Шишацького живцем замуровано в Новгород-Сіверському манастирі.
29. 6. 1849. Народилася письменниця Олена Пчілка.
29. 6. 1918. † Хведір Вовк, світової слави вчений антрополог.
29. 6. 1933. Помер генерал Мирон Тарнавський, Начальний Вождь УГА.

Я ніколи не буду "старий"! Для мене "старий" означає завжди вік на 10 років старший за мене!

ЛИПЕНЬ JULY

31 днів

н.	ст.	Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1	18	П	Леонтія, мч.	Косми й Дам'яна, безср.
2	19	В	† Юди Тадея, ап.	† Полож. Ризи Пр. Богор.
3	20	С	Методія, свщмч.	Якинта, мч.
4	21	Ч	Юліяна Тарс., мч.	Андрея Крит,. св.
5	22	П	Євсевія, свщмч.	† Атанасія Атонського
6	23	С	Агрипіни, мч.	Сисоя Вел.
7	**24**	**Н**	**4 по Сош. Різдво Ів. Хрест.**	**5 п. С.** Томи й Акакія
8	25	П	Февронії, преп.	Прокопія великомч.
9	26	В	Давида, прп.	Панкратія, свщмч.
10	27	С	Самсона, прп.	† Антонія Печ., прп.
11	28	Ч	Перен. мощ. Кира й Івана	Євфимії й Ольги, кн. ук.
12	**29**	**П**	**Петра й Павла, ап.**	Прокла й Іларії, мч.
13	30	С	Собор 12 Апостолів	Собор Арханг. Гавриїла
14	**1**	**Н**	**5 по Сош.** Косми й Дам'яна	6 п. С. Акили, ап.
15	2	П	† Полож. Ризи Пр. Бог.	† Володимира, кн. укр.
16	3	В	Якинта, мч.	Антиногена, свщмч.
17	4	С	Андрея Крит.	Марини, влмч.
18	5	Ч	† Атанасія Атон.	Якинта й Еміліяна, мч.
19	6	П	Сисоя, прп.	Макрини й Дія, прп.
20	7	С	Томи й Акадія, прп.	† Іллі, прор.
21	**8**	**Н**	**6 по Сош.** Прокопія, влмч.	**7 п. С.** Симеона й Ів., пр.
22	9	П	Панкратія, свщмч.	Марії Магд., Фоки свщмч.
23	10	В	† Антонія Печ.	Трофима й і. мч.
24	11	С	Євфимії й Ольги, кн. укр.	† Бориса й Гліба, мч.
25	12	Ч	Прокла й Іларія, мч.	† Успення св. Анни
26	13	П	Собор Архистр. Гавриїла	Єрмолая й і. свщмч.
27	14	С	Акили, ап.	† Пантелеймона, влмч.
28	**15**	**Н**	**7 по Сош.** † Володимира	**8 п. С.** Прохора й і. ап.
29	16	П	Антиногена, свщмч.	Калиника, мч.
30	17	В	Марини, мч.	Сили й і. мч.
31	18	С	Якинта й Еміліяна, мч.	Євдокима, прп.

ПОДУМАЙ РАЗ — ЗАКИ ДАСИ, ДВА РАЗИ — ЗАКИ ВІЗЬМЕШ, А ТИСЯЧУ РАЗІВ — ЗАКИ ПОПРОСИШ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1\. 7. 1910. В боротьбі за український університет у Львові згинув студент Адам Коцко.

1\. 7. 1918. Засновано Український Державний Університет у Кам'янці Под.

7\. 7. 1709. Нещасливий для України бій під Полтавою.

8\. 7. 1919. В літунській катастрофі згинув полк. Дмитро Вітовський, організатор зриву 1 Листопада і військовий міністер.

8\. 7. 1659. Гетьман Виговський розбив москалів під Конотопом.

9\. 7. 1651. Бій під Берестечком.

9\. 7. 1961. Величаве відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вінніпеґу перед леґіслятурою провінції Манітоби в Канаді і всенародній здвиг українців Північної Америки.

10\. 7. 1073. Упокоєння Преп. Антонія Печерського.

11\. 1. 969. Померла княгиня Ольга.

15\. 7. 1015. † вел. князь Володимир Великий.

15\. 7. 1928. † Марія Грінченкова (Марія Загірна).

15\. 7. 1834. Народився Анатоль Свидницький.

15\. 7 1943. Погром Ґестапо УАПЦ в Луцьку.

16\. 7. 1917. Проголошено II. Універсал Української Центральної Ради.

17\. 7. 1932. Постало в Едмонтоні Українське Національне Об'єднання (УНО).

17\. 7. 1944 Бої Української Дивізії УНА під Бродами.

18\. 7. 1863. Таємний наказ Валуєва цензурі не випускати друком жадної української книжки.

21\. 7. 1907. В Петербурґу народилась Олена Шовгенівна (Теліга), членка ОУН, поетеса.

21\. 7. 1941. † письменник Богдан Лепкий.

21\. 7. 1948. Проголошено створення Української Національної Ради (в Західній Німеччині).

22\. 7. 1944. † співець відродження України — Олександер Олесь (Кандиба).

23\. 7. 1874. Народився письменник Марко Черемшина.

26\. 7. 1880. Народився письменник В. К. Винниченко.

27\. 7. 1147. Клима Смолятича обрано на митрополичий престол у Києві.

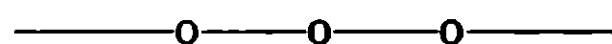
27\. 7. 1649. Перемога гетьм. Б. Хмельницького під Збаражем.

27\. 7. 1672. Гетьман П. Дорошенко розбив поляків к. Четвертинівки.

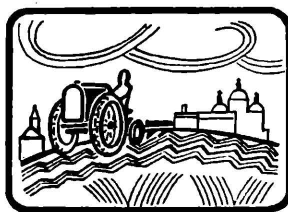
27\. 7. 1834. Засновано Київський університет св. Володимира.

30\. 7. 1649. † нак. гетьман Михайло Кричевський у бою під Лоєвом.

Мужчина є молодий, коли якась жінка може зробити його щасливим або нещасливим. Він входить у середній вік, коли якась жінка може зробити його щасливим, але не може зробити його нещасливим. Він постарівся, коли ніяка жінка не може вже зробити його щасливим ані нещасливим.

Найлегший спосіб змінити погляд жінки це — погодитися на нього.

СЕРПЕНЬ AUGUST

31 днів

н.	ст.	Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1	19	Ч	Макрини, прп.	Проісх. Ч. Хр. і 7 Бр. М.
2	20	П	† Іллі, прор.	Перен. мощ. св. Степана
3	21	С	Симеона й Івана, прп.	Ісаакія й і мч.
4	**22**	**Н**	**8 по Сош.** Магд. Марії	**9 п. С.** 7 молод. у Єфезі
5	23	П	Трофима й і. мч.	Євсигнія, сп.
6	24	В	† Бориса й Гліба, мч.	**Преображення Господнє**
7	25	С	† Успення св. Анни	Дометія, прп., Пасива мч.
8	26	Ч	Єрмолая й і. мч.	Еміліяна,ісп.
9	27	П	† Пантелеймона, влмч.	† Матія, ап.
10	28	С	Прохора й і. ап.	Лаврентія, мч.
11	**29**	**Н**	**9 по Сош.** Калиника, мч.	**10 п. С.** Євпла, мч.
12	30	П	Сили й і. ап.	Фотія й Аникити, мч.
13	31	В	Євдокима, прп.	Максима, ісп.
14	1	С	Проісх. Ч. Хр. 7 Брат. Мак.	† Перен. мощ. св. Теод.
15	2	Ч	Перен. мощ. св. Степана	**Успення Пр. Богородиці**
16	3	П	Ісаакія й і. мч.	Перен. Нерукотв. Образа
17	4	С	7 Молод. у Єфесі	Мирона, мч.
18	**5**	**Н**	**10 по Сош.** Євсигнії, ісп.	11 п. С. Флора й Лавра
19	**6**	**П**	**Преображення Господнє**	Андрея Страт., мч.
20	7	В	Дометія, прп.	Самуїла, прор.
21	8	С	Еміліяна, ісп.	Тадея ап., Васси мч.
22	9	Ч	† Матія, ап.	Агатоника, мч.
23	10	П	Лаврентія, мч.	Іринея свщмч., Лука мч.
24	11	С	Євпла, мч.	Євтиха, свщмч.
25	**12**	**Н**	**11 по Сош.** Фотія, Аникити	**12 п. С.** Возвр. м. Вартол.
26	13	П	Максима, ісп.	Андрія й Наталії, мч.
27	14	В	† Теодосія Печ. пер. мщ.	Пимена, прп.
28	**15**	**С**	**Успіння Пр. Богородиці**	Мойсея Мур., Август. св.
29	16	Ч	Перен. Нерук. Образа	† Усікнов. гол. Івана Хр.
30	17	П	Мирона, мч.	Олександра й і. патр.
31	18	С	Флора й Лавра, мч.	† Пол. Пояса Пр. Богор.

ЩОБ БУТИ ПРОВІДНИКОМ ЛЮДЕЙ, ТРЕБА ОБЕРНУТИСЯ ДО НИХ ЗАДОМ! ЄДИНОЮ ПРИЧИНОЮ, ЧОМУ КОЖНИЙ АМЕРИКАНЕЦЬ НЕ МАЄ СВОГО СЛОНА, Є ТЕ, ЩО ЇМ ЩЕ НІКОЛИ НІХТО НЕ ЗАПРОПОНУВАВ СЛОНА ЗА ОДНОГО ДОЛЯРА ЗАДАТКУ І НА ЛЕГКІ ТИЖНЕВІ СПЛАТИ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 8. 1913. † Леся Українка, славетна українська поетка.

4. 8. 1687. Обрано Івана Мазепу гетьманом України.

4. 8. 1914. Засновано у Львові "Союз Визволення України".

5. 8. 1911. † письменниця Ганна Барвінок.

6. 8. 1657. † гетьман Богдан Хмельницький.

8. 8. 1819. Народився письменник Пантелеймон Куліш.

8. 8. 1834. Народився поет Осип Юрій Федькович.

10. 8. 1867. Народився письменник Осип Маковей.

10. 8. 1907. † письменниця Марко Вовчок.

12. 8. 1942. † Микола Бурачек, мистець-маляр.

12. 8. 1925. † поет Володимир Самійленко.

14. 8. 988. Хрещення України-Русі.

14. 8. 1581. Перша друкована Біблія церковно-слов'ян. мовою ("Острозька Біблія").

15. 8. 1628. Український Православний Собор у Києві.

15. 8. 1856. Народився Іван Франко.

16. 8. 1649. Перемога гетьмана Б. Хмельницького під Зборовом.

17. 8. 1245. Перемога короля Данила над мадярами.

17. 8. 1772. Прилучення Галичини до Австро-Угорщини.

18. 8. 1836. Народився письменник Олександер Кониський.

20. 8. 1649. Зборівська угода гетьмана Хмельницького з Польщею.

20. 8. 1843. † письменник Квітка-Основ'яненко.

20. 8. 1921. Помер письменник Адріян Кащенко.

20. 8. 1875. Народився артист-маляр О. Мурашко.

21. 8. 1627. Вийшов у Києві один із перших словників української мови "Лексикон Памви Беринди".

21. 8. 1925. † поет і письменник Осип Маковей.

25. 8. 1698. † гетьман Петро Дорошенко в московській неволі.

27. 8. 1923. Згинула Маруся Тарасенко разом з 60 повстанцями.

28. 8. 1921. Большевики розстріляли у Києві поета Григорія Чупринку.

29. 8. 1845. Народився драматург Іван Тобілевич (Карпенко-Карий).

29. 8. 1875. Народилась письм. Людмила Старицька-Черняхівська.

30. 8. 1673. Великий похід на Крим кошового Івана Сірка.

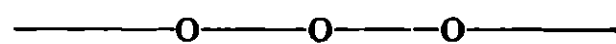
30. 8. 1941. Смерть членів Проводу Українських Націоналістів Ом. Сеника-Грибівського і М. Сціборського.

31. 8.1919. Злучені українські армії (УНР і УГА) ввійшли в Київ.

31. 8. 1945. Загинув письменник Ю. Липа.

Втрата мужности це втрата людської гідности. А скільки... людей — розумних і талановитих — рятували своє життя, поступаючися гідністю і, власне, перетворювали його в нікому непотрібне животіння.... Це найстрашніше.

(Василь Симоненко)

Найважча роля в комедії на сцені — це роля дурня, і той, хто її грає, мусить мати всі клепки в голові.

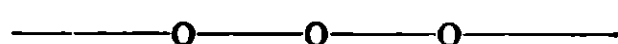
ВЕРЕСЕНЬ SEPTEMBER

30 днів

н.	ст.	Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1	**19**	**Н**	**12 по Сош.** Андрія Страт.	**13 п. С.** † Поч. Ц. Р. Сим.
2	20	П	Самуїла, прор.	Маманта, мч.
3	21	В	Тадея, ап. Васси	Антима, свщмч.
4	22	С	Агатоніка, мч.	Вавили, свщмч., Мойсея
5	23	Ч	Іринея свщмч., Лука ап.	Захарії і Єлисавети, пр.
6	24	П	Євтиха, свщмч.	Чудо Арх. Михаїла
7	25	С	Возвр. мощ. Вартоломея	Созонта, мч.
8	**26**	**Н**	**13 по Сош.** Адріяна й Нат.	**14 п. С. Різдво Пр. Богор.**
9	27	П	Пимена, прп.	Йоакима й Анни, прав.
10	28	В	Мойсея Мур. Августина	Минодори й і. мч.
11	29	С	† Усік. гол. Івана Хр.	Теодори, прп.
12	30	Ч	Олександра й і. патр.	Автонома, свщмч.
13	31	П	† Пол. Пояса Пр. Богор.	Відн. Храму, Корнилія
14	1	С	† Поч. Ц. Року. Симона, пр.	**Воздвиження Ч. Хреста**
15	**2**	**Н**	**14 по Сош.** Маманта, мч.	**15 п. С.** Никити, влмч.
16	3	П	Антима, свщмч.	Євфимії, влмч.
17	4	В	Вавили, свщмч.	Софії, Віри, Надії, Любови
18	5	С	Захарії і Єлисавети, прав.	Євменія, мч.
19	6	Ч	Чудо Арх. Михаїла	Трифона й і. мч.
20	7	П	Созонта, мч.	Євстахія, мч.
21	**8**	**С**	**Різдво Пр. Богородиці**	Кондрата, ап.
22	**9**	**Н**	**15 по Сош.** Йоакими й Анни.	**16 по С.** Фоки, свщмч.
23	10	П	Минодори й і. мч.	Зач. Івана Хрестителя
24	11	В	Теодори, прп.	Теклі, прпмч.
24	12	С	Автонома, свщмч.	Євфросини, прп.
26	13	Ч	Відн. Храму, Корнилія	† Предст. Ів. Богосл.
27	**14**	**П**	**Воздвиження Чесн. Хреести**	Калистрата, мч.
28	15	С	Никити, влмч.	Харитона, прп.
29	**16**	**Н**	**16 по Сош.** Євфимії, мч.	**17 п. С.** Киріяка, отш.
30	17	П	Софії, Віри, Наді,ї Любови	Григорія, свщмч.

ДЕКОЛИ ДОЧКА Є ФОТОГРАФІЄЮ СВОГО БАТЬКА І ГРАМОФОННОЮ ПЛАТІВКОЮ СВОЄЇ МАТЕРІ.

ХТО НЕ ВМІЄ М'ЯВКАТИ, НЕ ВВАЖАЄТЬСЯ КРАСНОМОВНИМ СЕРЕД КОТІВ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1\. 9. 1722. Народився філософ Григорій Сковорода.

1\. 9. 1939. Початок другої світової війни.

2\. 9. 1709. † гетьман Іван Мазепа.

4\. 9. 1938. В Ужгороді заложено Українську Національну Оборону.

5\. 9. 1864. Народився письменник Михайло Коцюбинський.

5\. 9. 911. Договір князя Олега з греками в Царгороді.

7\. 9. 1805. Народився письменник Олекса Стороженко.

7\. 9. 1921. Згинула Віра Бабенко разом з 62 повстанцями.

7\. 9. 1962. Вмер на еміґрації в ЗДА Тодось Осьмачка визначний письменник і поет. Нар. 3. 5. 1895.

9\. 9. 1769. Народився Іван Котляревський, батько нового українського письменства.

9\. 9. 1915. Перший бій УСС з москалями під Сянками.

10\. 9. 1659. Договір гетьмана Івана Виговського з Польщею в Гадячі.

12\. 9. 1875. Народився Олександер Кошиць композитор і диригент.

12\. 9. 1903. У Полтаві відкрито пам'ятник Іванові Котляревському.

14\. 9. 1867. † етнограф Опанас Маркович.

15\. 9. 1907. † драматург і артист Іван Тобілевич.

16\. 9. 1658. Гадяцька умова: Україна — самостійна держава в союзі з Польщею.

16\. 9. 1939. Перше збройне повстання відділів УПА в м. Степань.

18\. 9. 1640. Собор у Києві приймає і одобрює "Ісповідання Православної Віри" митр. Петра Могили.

18\. 9. 1940. † артист Саксаганський (Опанас Карпович Тобілевич).

18\. 9. 1841. Народився Михайло Драгоманів.

19\. 9. 1903. † буковинський поет Сидір Воробкевич.

20\. 9, 1655. Гетьман Б. Хмельницький розбив поляків під Городком. Початок облоги Львова.

21\. 9. 1944. † Олександер Кошиць.

22\. 9. 1918. Відкрито в Києві український університет.

23\. 9. 1648. Розгром поляків під Пилявцями.

25\. 9. 1921. Атентат на Й. Пілсудського й польського воєводу Ґрабовського виконаний членом УВО Степаном Федаком (Смоком).

29\. 9. 1866. Народився славний історик Михайло Грушевський.

30\. 9. 1930. Смерть Юліяна Головінського, Крайового Коменданта УВО, з рук польської поліції.

Можеш вибирати друзів і дружину,
Вибрати не можеш тільки Батьківщину,
Можна вибрати друга і по духу брата,
Та не можна рідну матір вибирати.

(Василь Симоненко)

———o——o——o———

Не можу рішитися, до котрої ворожки іти, чи до тої, що ворожить з руки, чи до тої, що читає з думок. Іди, може краще, до тої, що ворожить з руки, бо руку ти маєш напевно!

ЖОВТЕНЬ OCTOBER

31 днів

н.	ст.	Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1	18	В	Євменія, прп.	Покров Пр. Богородиці
2	19	С	Трофима й і. мч.	Кипріяна, свщмч.
3	20	Ч	Євстахія, влмч.	Дионисія Ареоп., свщмч.
4	21	П	Кондрата, ап.	Єротея, свщмч.
5	22	С	Фоки, свщмч.	Харитини, мч.
6	**23**	**Н**	**17 по Сош.** Зач. Івана Хр.	**18 п. С.** † Томи, ап.
7	24	П	Теклі, первмч.	Сергія й Вакха, мч.
8	25	В	Євфросини, прп.	Пелагії й Таїсії, прп.
9	26	С	† Предст. Ів. Бог. (на нед.)	† Якова, ап.
10	27	Ч	Калистрата, мч.	Євлампія і Євлампії, мч.
11	28	П	† Харитона, прп.	Филипа, ап.
12	29	С	Киріяка, прп.	Прова і і. мч.
13	**30**	**Н**	**18 по Сош.** Григорія свщмч.	**19 п. С.** Карпа й і. мч.
14	1	П	Покрова Пр. Богородиці	Параскеві, прп.
15	2	В	Кипріяна, свщмч.	Євтимія прп., Лукиліяна
16	3	С	Дионисія, свщмч.	Лонгина сотн., мч.
17	4	Ч	Єротея, свщмч.	Осії прп., Андр. Крит.
18	5	П	Харитини, мч.	† Луки, ап. єв.
19	6	С	† Томи, ап.	Йоїла, прор.
20	**7**	**Н**	**19 по Сош.** Серг. Вакха	**20 п. С.** Артемія, влмч.
21	8	П	Пелагії й Тіїсії	Іларіона В., прп.
22	9	В	† Якова, ап.	Аверкія, св.
23	10	С	Євлампія і Євлампії, мч.	Якова, ап.
24	11	Ч	Филипа, ап.	Арети, мч.
25	12	П	Прова й і. мч.	Маркіяна й Мартирія, мч.
26	13	С	Карпа й і. мч.	**Димитрія, влмч.**
27	**14**	**Н**	**20 по Сош.**	**21 п. С. Христа Царя**
28	15	П	Євтимія й Лукіяна, прп.	Параскеви, мч.
29	16	В	Лонгина, сотн.	Анастасії, прпмч. Аврам.
30	17	С	Осія, прор.	Зиновія й Зиновії, мч.
31	18	Ч	† Луки, ап.	Стахія й і. ап.

ДВІ РЕЧІ ЗАБУВАЄМО НАЙЧАСТІШЕ: ПАРАСОЛЮ І ЗРОБЛЕНУ НАМ ПРИСЛУГУ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 10. 1187. Помер князь Ярослав Осмомисл.
1. 10. 1665. Вибір гетьмана Петра Дорошенка.
3. 10. 1930. † письменниця Олена Пчілка.
4. 10. 1891. Народився поет Юрій Клен.
4. 10. 1930. † артистка Марія Заньковецька.
5. 10. 1657. Вибір гетьмана Івана Виговського.
5 10. 1941. Заснувалася Українська Національна Рада в Києві.
7. 10. 1926. † В. Гнатюк, український етнограф.
7. 10. 1253. Коронація князя Данила в Дорогичині на галицького короля.
8. 10. 1942. В Почаївській Лаврі підписано акт поєднання Українських Церков Автокефальної і Автономної.
9. 10. 1596. Проголошення Церковної Унії в Бересті.
9. 10. 1917. † мистець-маляр Сергій Васильківський.
10. 10. 1893. † байкар Леонід Глібів.
11. 10. 1835. Згинув Устим Кармелюк.
12. 10. 1624. Запорожці здобули Царгород.
12. 10. 1957. Вбитий большев. аґентом д-р Лев Ребет, публіцист і голова ОУНз.
13. 10. 1866. † письменник Петро Гулак-Артемовський.
14. 10. 1921. Почався в Києві перший Всеукраїнський Собор Української Автокефальної Православної Церкви.
15. 10. 1943. Масові розстріли німецькою окупаційною владою українського духівництва і православного населення.
15. 10. 1959. Вбитий большев. аґентом Степан Бандера, провідник ЗЧ ОУН.
16. 10. 1876. Народився Сергій Єфремов.
18. 10. 1918. Скликано у Львові Українську Національну Раду.
22. 10. 1898. Народився поет Дмитро Фальківський.
22. 10. 1953. † митрополит УАПЦ Полікарп Сікорський.
23. 10. 1921. Всеукраїнський Церковний Собор. Відродження Української Автокефальної Православної Церкви.
26. 10. 1922. † письменник - історик Орест Левицький.
28. 10. 1894. † автор "Історії української літератури" О. Огоновський.
29. 10. 1794. † мандрівний філософ Григорій Сковорода.
30. 10. 1947. † поет Юрій Клен (проф. Освальд Бурґгардт).
30. 10. 1930. В Едмонтоні вийшло 1-е число "Нового Шляху".

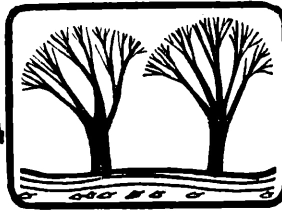
Ви всі так оплескуєте мою промову, що я боюся, чи я не сказав якоїсь дурниці.

———o——o——o———

Оплески перед промовою слід вважати за маніфестацію віри, оплески під час промови за знак надії, а оплески після промови за вияв любови до звірят, які не мають дару мови.

———o——o——o———

Жінки діляться на дві категорії: розсіяні жінки гублять обі свої рукавички, а нерозсіяні тільки одну.

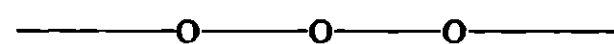
ЛИСТОПАД NOVEMBER

30 днів

н.	ст.	Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1	19	П	Йоіла, прор.	Косми й Дам'яна безср.
2	20	С	Артемія, влмч.	Акиндина й і. мч.
3	**21**	**Н**	**21 по Сош.** Іларіона, влмч.	**22 п. С.** Акепсима й і. мч.
4	22	П	Аверкія, св.	Йоаникія В., прп.
5	23	В	Якова, ап.	Галактіона, мч.
6	24	С	Арети,. мч.	Павла, св.
7	25	Ч	Маркіяна й Мартирія, мч.	Єрона й і. мч.
8	**26**	**П**	**Димитрія, влмч.**	**Собор Св. Михаїла, арх.**
9	27	С	Нестора, мч.	Онисифора, мч.
10	**28**	**Н**	**22 по Сош.** Параскеви, мч.	**23 п. С.** Ераста, мч.
11	29	П	Анастасії, прпмч.	Мини, Віктора, Вінкентія
12	30	В	Зиновія й Зиновії, мч.	† Йосафата свщмч. (н. н.)
13	31	С	Стахія й і. ап.	† Івана Золотоустого, св.
14	1	Ч	Косми й Дам'яна, безср.	† Филипа, ап.
15	2	П	Акиндина мч.	Гурія й і. мч.
16	3	С	Акепсими й і. мч.	† Матея, ап. єв.
17	**4**	**Н**	**23 по Сош.** Йоанікія, прп.	**24 п. С.** Григор. св.
18	5	П	Галактіона, мч.	Платона й Романа, мч.
19	6		Павла, св.	Авдія, прор.
20	7	С	Єрона й і. мч.	Григорія, прп., Прокла св.
21	**8**	**Ч**	**Собор Михаїла Арх.**	**Введення в Храм Пр. Б.**
22	9	П	Онисифора, мч.	Филимона й і. ап.
23	10	С	Ераста, ап.	Авфілохія і Григор. св.
24	**11**	**Н**	**24 по Сош.** Мини, мч.	**25 п. С.** Катерини, влмч.
25	12	П	† Йосафата, свщмч.	Климента, папи
26	13	В	† Івана Золотоуст.	Алипія, прп.
27	14	С	† Филипа, ап.	Якова перс. мч.
28	15	Ч	Гурія й і. мч.	Степана, прпмч.
29	16	П	† Матея, ап.	Парамона, мч.
30	17	С	Григорія Чудотвор.	† Андрія, ап.

ЩАСТЯ РІДКО Є ЧИМОСЬ, ЩО ПЕРЕЖИВАЄМО, НАЙЧАСТІШЕ Є ЧИМОСЬ, ЩО СОБІ ПРИГАДУЄМО.

МОГИЛА ВСЕ ЩЕ Є НАЙКРАЩОЮ ТВЕРДИНЕЮ ПЕРЕД УДАРАМИ ДОЛІ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 11. 1861. Народилася письменниця Дніпрова Чайка.

1. 11. 1889. Народився письменник Остап Вишня (Павло Губенко).

1. 11. 1918. Листопадовий зрив. Українські війська зайняли Львів.

1. 11. 1944. † у Львові митрополит Андрій Шептицький.

1. 11. 1964. † полковник Андрій Мельник, народжений 12 грудня 1890 р. співорганізатор (з полк. Є. Коновальцем) корпусу Січових Стрільців, отаман військ УНР, шеф штабу Дійової Армії УНР, перший крайовий командант УВО, голова Проводу Українських Націоналістів, похоронений в Люксембурґу 7 листопада.

3. 11. 1941. Зруйновано вибухом Велику Успенську Церкву Києво-Печерської Лаври.

3-7. 11. 1927. Перша Конференція Українських Націоналістів у Празі покликала до життя перший Провід Українських Націоналістів з полк. Є. Коновальцем на чолі.

4. 11. 1921. Другий Зимовий Похід під ком. Ю. Тютюнника.

6 11. 1912. Помер Микола Лисенко, музик і композитор.

6. 11. 1811. Народився поет Маркіян Шашкевич.

7. 11. 1940. В Канаді постає "Комітет Українців Канади".

8. 11. 1655. Гетьман Б. Хмельницький зняв облогу Львова, щоб відогнати кримських татар з-під Тернополя.

9. 11. 1872. Народився письменник Богдан Лепкий.

10. 11. 1708. Москалі здобули і зруйнували Батурин, тодішню столицю України.

11. 11. 1654. Гетьман Б. Хмельницький розбив передові частини татар під Озірною і прогнав їх з України.

10. 11. 1838. † Іван Котляревський.

13. 11. 1923. † письменник Іван Липа.

14. 10. 1918. У Києві засновано Українську Академію Наук.

14. 11. 1918. Гетьман Павло Скоропадський проголосив федерацію України з Росією.

15. 11. 1918. Початок повстання проти гетьмана Скоропадського.

15. 11. 1878. Народився поет Грицько Чупринка.

15. 11. 1945. Була заснована в Авґсбурґу Українська Вільна Академія Наук.

16. 11. 1863. Народилася письменниця Ольга Кобилянська.

17. 11. 1828. Народилася письменниця Ганна Барвінок.

19. 11. 1698. † гетьман України Петро Дорошенко.

20. 11. 1917. Третій Універсал Української Центральної Ради про самостійність Української Держави.

21. 11. 1921. Большевики розстріляли під Базаром 359 українських вояків.

21. 11. 1943. Засновано в Канаді "Осередок Української Культури й Освіти".

23. 11. 1873. † український учений Михайло Максимович.

23. 11. 1919. † видатний критик Микола Євшан.

24. 11. 1934. † історик Михайло Грушевський.

25. 11. 1838. Народився письменник Іван Нечуй-Левицький.

25. 11. 1901. Народився поет Михайло Орест.

29. 11. 1778. Народився Григорій Квітка-Основ'яненко.

29. 11. 1899. Народився письменник Григорій Косинка.

29. 11. 1902. † український поет-революціонер Павло Грабовський.

30. 11. 1932. † Старик і Березинський, бойовики ОУН.

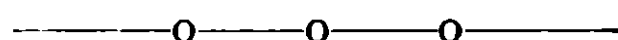
ГРУДЕНЬ DECEMBER

31 днів

н.	ст.	Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1	**18**	**Н**	**25 по Сош.** Платона й Ром.	**26 п. С.** Наума, прор.
2	19	П	Авдія, прор.	Авакума, прор.
3	20	В	Григорія, прп.	Софонія, прор.
4	**21**	**С**	**Введення в храм Пр. Бог.**	Варвари влмч., Дамаск.
5	22	Ч	Филимона й і. ап.	⁝ Сави Осв., прп.
6	23	П	Амфілохія і Григор., св.	**Миколая Чудотворця**
7	24	С	Катерини, влмч.	Амврозія, св.
8	**25**	**Н**	**26 по Сош.** Климента, папи	**27 п. С.** Патапія, прп.
9	26	П	Алимпія, прп.	**Непорочне Зачаття Пр. Д.**
10	27	В	Якова Перс. влмч.	Мини й і. мч.
11	28	С	Степана, мч.	Даниїла Стовп.
12	29	Ч	Парамона, мч.	Спиридона, прп.
13	30	П	† Андрія, ап.	† Євстратії й і. мч.
14	1	С	Наума, прор.	Тирса й Левкія, мч.
15	**2**	**Н**	**27 по Сош.** Авакума, прор.	**Праотців.** Єлевтерія, св.
16	3	П	Софонія, прор.	Аггея, прор.
17	4	В	Варвари, вмч., Ів. Дамаскина	Даниїла, прор.
18	5	С	† Сави Освящ., прп.	Севастіяна й і. мч.
19	**6**	**Ч**	**Миколая Чудотворця**	Боніфатія, мч.
20	7	П	Амвросія, св.	Ігнатія Богонос. св.
21	8	С	Патапія, прп.	Юліяни, мч.
22	**9**	**Н**	**28 по Сош. Непорочне Зач.**	**Отців. п. Різд.** Анастасії
23	10	П	Мини й і. мч.	10 мч. у Криті
24	11	В	Даниїла Стовп.	Навеч. Різдва. Євгенії
25	12	С	Спиридона, прп.	**Різдво Г. Н. Іс. Христа**
26	13	Ч	† Євстратія й і. мч.	**Собор Пр. Бог. і Йосипа**
27	14	П	Тирса й Левкія, мч.	**Степана Архид., первом.**
28	15	С	Єлевтерія, свщмч.	20 тис. мч. у Никомидії
29	**16**	**Н**	**Праотців.** Аггея, прор.	**П. Різдва.** Дітей уб. у В.
30	17	П	Даниїла, **прор.**	Анисії, мч.
31	18	В	Севастіяна, **мч.**	Меланії, прп.

НАЙБІЛЬШЕ ЗМАРНОВАНИЙ ДЕНЬ — ТОЙ, В ЯКОМУ МИ НІРАЗУ НЕ ЗАСМІЯЛИСЯ.

НЕВИМОВЛЕНЕ СЛОВО — ВАШ НЕВІЛЬНИК, ВИМОВЛЕНЕ СЛОВО — ВАШ ПАН.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1\. 12. 1893. Народився письменник Микола Хвильовий.
2\. 12. 1874. † письменник Олекса Петрович Стороженко.
2\. 12. 1919. Початок Першого Зимового Походу під ком. ген. Омельновича - Павленка.
2\. 12. 1938. Проголошено Карпатську Україну автономною державою.
4\. 12. 1803. † на Соловецьких островах останній кошовий Запорізької Січі Петро Кальнишевський.
5\. 12. 1878. Народився О. Олесь.
5\. 12. 1917. Відкрито у Києві Українську Академію Мистецтв.
7\. 12. 1936. † Василь Стефаник.
8\. 12. 1868. Засновано у Львові Товариство "Просвіта".
11\. 12. 1840. Народився письменник Михайло Старицький
11\. 12. 1891. † О. Потебня, видатний український вчений лінгвіст.
12\. 12. 189C Народився полк. Андрій Мельник, Голова Проводу Українських Націоналістів.
12\. 12. 1871. † письменник Анатоль Свидницький.
12\. 12 1900.† письменник Олександер Кониський.
14\. 12 1918. Війська Директорії УНР і Січові Стрільці зайняли Київ. Скоропадський зрікся влади.
15\. 12. 1848 † письменник Євген Гребінка.
15\. 12. 1934 Большевицький таємний суд засудив до страти 28 українців, а між ними письменників: О. Влизька, В. Мисика, Д. Фальківського, М. Терещенка, Гр. Косинку, Ів. Крушельницького, М. Лебединця, Костя Буревія, Романа Шевченка.
16\. 12. 1637. Бій козаків з поляками під Кумейками.
17\. 12. 1939. В копальнях Камчатки загинув поет і літературознавець М. Драй-Хмара.
18\. 12. 1856. Народився артист Микола Садовський.
18\. 12. 1871. Народився поет Микола Вороний.
19\. 12. 1240. Татарський хан Батий зруйнував Київ і рушив на Галичину.
19\. 12. 1918. Директорія УНР в'їхала до Києва — відновилася УНР.
21\. 12. 1764. Москва скасувала гетьманщину.
22\. 12. 1834. Народилась письменниця Марко Вовчок.
22\. 12. 1932. Героїчна смерть Біласа і Данилишина, членів УВО - ОУН.
23\. 12. 1873. Засновано у Львові Наукове Т-во ім. Т. Шевченка.
24\. 12. 1653. Перемога гетьмана Б. Хмельницького під Жванцем.
25\. 12. 1848. У Львівському університеті засновано катедру української мови.
29\. 12. 1724. У Петропавловській в'язниці помер наказний гетьман Павло Полуботок.
31\. 12. 1637. † Павлюк, провідник козацького повстання.

Найкращим мірилом промови є глибина — не довжина.

———o——o——o———

Багато політичних партій — це зле. Єдина партія — це найбільше лихо.

———o—o—o———

Деякі наші театральні вистави нагадують кактуси. Довго на них всидіти неможливо.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР НА 1968 РІК

Рік 1968 є звичайним роком і має 365 днів або 52 тижні і 1 день. Є він:

980 роком від хрещення України.

914 від смерти Вел. князя Ярослава Мудрого.

386 від заведення григоріянського календаря.

154 від народження Т. Шевченка.

72 від Львівського Провінціяльного Собору.

54 від початку I світової війни.

49 від проголошення в Києві соборности України.

24 від смерти Митроп. Андрія Шептицького.

ПАСХАЛІЯ

(за старим стилем, а дати за новим стилем)

Ключ граничний: буква **Р**.

Вруці літо: до 14 березня — **є**, від 14 березня — **з**.

Посна Тріодь розпочинається 11 лютого.

Неділя м'ясопусна — 25 лютого.

Поклони — 3 квітня.

Великдень — 21 квітня.

Вознесіння — 30 травня.

Зелені Свята — 9 травня.

М'ясниць — 7 тижнів і 1 день.

Петрівки — 3 тижні і 4 дні.

ПОСТИ

(За старим стилем, а дати за новим стилем)

У навечір'я Різдва — 6 січня.

У навечір'я Богоявлення — 18 січня.

Сиропусний тиждень — 25 лютого до 2 березня.

Великий Піст — 4 березня до 20 квітня.

Петрівка — 17 червня до 12 липня.

Спасівка — 14 до 27 серпня.

Главосіки — 11 вересня.

Чесного Хреста — 27 вересня.

Пилипівка — 28 листопада до 6 січня.

Кожної п'ятниці, крім загальниць.

ЗАГАЛЬНИЦІ

(За старим стилем)

Від Різдва до Йордану — 7 до 18 січня.

Від Неділі Мит. і Фарисея до Нед. Блудного Сина — 11 до 18 лютого.

Від Великодня до Томиної Неділі— 21 до 28 квітня.

Від Зелених Свят до Нед. Всіх Святих — 9 до 16 червня.

ЗАГАЛЬНИЦІ

(За новим стилем)

Від Різдва до Богоявлення — 25 грудня до 4 січня.

Від нед. Митаря і Фарис. до нед. Блуд. Сина — 4 до 11 лютого.

Від Великодня до Томиної неділі — 14 до 21 квітня.

Від Зелених Свят до нед. Всіх Святих — 2 до 9 червня.

ПАСХАЛІЯ

(за новим стилем)

Ключ граничний — *w*.

Вруці літо: до 1 березня s, від 1 березня **в**.

Посна Тріодь: поч. 4 лютого.

Неділя м'ясопусна — 18 лютого.

Поклони — 27 березня.

Великдень — 14 квітня.

Вознесіння — 23 травня.

Зелені Свята — 2 червня.

М'ясниць — 8 тижнів.

Петрівки — 2 тижні, 5 днів.

ПОСТИ

(за новим стилем)

Навечір'я Різдва — 24 грудня.

Навечір'я Богоявлення — 5 січня.

Сиропусний тиждень — 19 до 21 лютого.

Великий Піст — 26 лютого до 13 квітня.

Петрівка — 10 червня до 28 червня.

Спасівка — 1 до 14 серпня.

Главосіки — 29 серпня.

Чесного Хреста — 14 вересня.

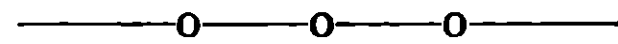
Пилипівка — від 28 листопада до 24 грудня.

Кожної п'ятниці, крім загальниць.

СПИСОК СЛОВ'ЯНСЬКИХ ІМЕН

Богодар	9	листопада
Богомир	13	січня
Богуслав	29	квітня
	22	травня
Богухвал	18	березня
Богдан	19	березня
Богданна	6	лютого
	17	липня
Богдар	27	травня
Богумил	18	квітня
	5	листопада
Бойомир	6	січня
Божема	14	березня
Божеслава	31	травня
Болеслав	22	липня
	19	серпня
Борис і Гліб	15	травня
	6	серпня
Бронислав	16	жовтня
Бронислава	3	вересня
Будислав	1	березня
Ванада	3	червня
Вислав	7	червня
	9	грудня
Витослав	22	січня
Вірослав	27	лютого
Властимир	23	жовтня
Войтіх	23	квітня
Володимир	16	січня
	9	квітня
	28	липня
Володимира	9	січня
	11	серпня
Володислав	3	квітня
	25	вересня
Володислава	13	грудня
Всеволод	6	листопада
В'ячеслав	15	червня
	28	вересня
Годислав	22	березня
Годимир	31	жовтня
Горислав	28	листопада
Гнівомир	8	лютого
Гримислав	12	жовтня
Держислав	16	липня
Добромир	4	січня
	5	червня
Доброслав	10	січня
Довгослав	18	червня
Домослав	15	січня
Збіґнєв	17	березня
Збоїслав	28	червня
Здислав	29	січня
Здобислав	30	липня
Земислав	13	жовтня
Зимовит	19	жовтня
Ігор	18	травня
Ізяслав	6	липня
Казимир	4	березня
Казимира	21	серпня
Квітослава	1	квітня
Красислав	17	квітня
Любомир	1	травня
Любомира	21	березня
	24	березня
	24	липня
Любослав	12	квітня
Людомир	10	листопада
Людослав	30	листопада
Лютослав	26	жовтня
Мечислав	1	січня
Милослав	3	липня
Милош	25	січня
Мирослав	26	лютня
Мирослава	26	липня
Мстислав	8	січня
Мстислава	9	березня
Олег	7	серпня
Ольга	24	липня
Остромир	4	серпня
Пребислав	22	жовтня
Предислав	22	лютня
Перемислав	13	квітня
	30	жовтня
Радивой	10	липня

Радомир	16 листопада 28 січня	Судомир	2 квітня
Радослав	15 липня	Святополк	1 червня 25 вересня
Ратимир	19 січня	Святослав	7 січня
Ратислав	2 червня	Святош	12 березня
Родослав	2 березня 8 квітня	Томир	27 листопада
Ростислав	17 січня 4 вересня	Томира	24 травня
Славобій	25 лютого	Томислав	21 грудня
Славомир	17 травня 5 листопада	Чеслав	20 липня
Славомира	5 лютого 8 травня 18 листопада	Ядвига	15 жовтня
Станимир	2 жовтня	Яромир	11 квітня 28 травня
		Ярополк	18 січня
		Ярослав	21 січня 25 квітня

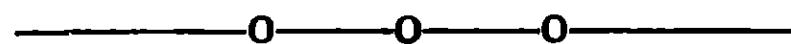

СМУГИ ЧАСУ В КАНАДІ

В Канаді заведено 5 основних смуг часу, з яких кожна має 15 ступнів географічної довжини з різницею одної години між смугами.

Атлантійська .... від 60 до 75 геогр. довжини
Східня .... від 75 до 90 геогр. довжини
Середня .... від 90 до 105 геогр. довжини
Гірська .... від 105 до 120 геогр. довжини
Тихоокеанська .... від 120 і далі на захід.

Отже коли в Галифаксі 12 година, то в Оттаві 11, у Вінніпеґу 10, в Едмонтоні 9, а у Ванкувері 8.

УРЯДОВІ СВЯТА В КАНАДІ

Новий Рік, Велика П'ятниця, Великодній Понеділок, День Вікторії, День Домінії (Держави) 1-го липня, День Праці -- 1-ий понеділок у вересні, День Подяки, День Замирення — 11-го листопада, Різдво — 25-го грудня.

У римо-католицькій провінції Квебек святкують ще й ці свята: **Богоявлення, Попелева Середа, Вознесення, св. Івана Христителя, Всіх Святих, Непорочне Зачаття.**

ДЕРЖАВНІ СВЯТА В ІНШИХ КРАЇНАХ

Австралія	26 січня	День Австралії
Англія	7 червня	День урод. корол. Єлисавети II.
Арґентіна	25 травня	Травнева Революція, 1810
	9 червня	Деклярація Незалежности, 1816
Бельґія	21 липня	День Незалежности, 1831
Бразілія	7 вересня	День Незалежности, 1822
Гаїті	1 січня	День Незалежности, 1804
Голляндія	30 квітня	День уродин Королевої Юліянни
	5 травня	День Визволення, 1945
Греція	25 березня	День Незалежности, 1821
Данія	11 березня	День ур. Короля Фредерика IX.
Домініканська Респ.	27 лютня	День Незалежности, 1844
Індія	26 січня	День Республіки, 1950
Ірляндія	17 березня	День св. Патрика
Італія	4 листоп.	День Перемоги, 1918
Китай	17 лютня	Новий Рік
	10 жовтня	День Республіки, 1911
Куба	20 травня	День Незалежности, 1902
Мексіко	16 вересня	День Незалежности, 1810
Нова Зеляндія	26 вересня	День Домінії, 1907
Норвеґія	17 травня	День Конституції, 1814
Пакістан	14 серпня	День Пакістану, 1947
Перу	28 липня	День Незалежности, 1821
Південна Африка	31 травня	День Унії, 1910
Польща	3 травня	Конституція 3 травня, 1791
	22 липня	День Визволення, 1944
СССР	7 листоп.	Жовтнева Революція, 1917
	5 грудня	Сталінська Конституція, 1936
Туреччина	29 жовтня	День Республіки, 1923
Франція	14 липня	Збурення Бастилії, 1789
Чехословаччина	28 жовтня	День Незалежности, 1918
Чіле	18 вересня	День Незалжености, 1810
Швайцарія	1 серпня	Національне Свято
Швеція	6 червня	День Конституції, 1809
Юґославія	29 листоп.	Проголошення Нар. Республіки

ПОШТОВА ТАРИФА

ЛИСТИ:

Місцеві листи — 4 ц. за першу унцію, по 2 ц. за кожну **дальшу унцію. Канада**: 5 ц. за першу унцію, 3 ц. за кожну дальшу **унцію**.

Заввага: всі листи, надані в Канаді для доручення в **Канаді**, висилаються літунською поштою, якщо не перевищають 8 **унцій**. За листи, які перевищають 8 унцій, обов'язує тарифа літунської пошти (7 ц. перша унція й 5 ц. кожна дальша унція).

Велика Брітанія і весь Бріт. Коммонвелт, ЗДА, всі американські **країни, Франція** й Еспанія — 5 ц. за першу унцію, 3 ц. за **кожну дальшу унцію.**

Інші країни — 10 ц. за першу унцію, 6 ц. за кожну дальшу унцію.

Всі доплати рахуються подвійно від звич. тарифи. якщо посилка була не оплачена або недостаточно оплачена.

КАРТКИ:

Канада, Велика Брітанія і весь Коммонвелт, Республіка Ірляндія, Франція, Еспанія, ЗДА, всі американські країни — 4 ц. кожна. Інші країни — 6 ц. кожна.

СВЯТОЧНІ ПОБАЖАННЯ:

Канада, ЗДА, Північна, Центральна і Полуднева Америка, Західні Індії й Еспанія — 3 ц., якщо святочні побажання мають не більше як 5 слів і посилається їх в незаклеєнім конверті.

До всіх інших країн — 4 ц.

ЛІТУНСЬКА ПОШТА:

1. ЗДА, Гаваї і всі країни Північної Америки, не згадані в групі 3 — 8 ц. перша, 6 ц. кожна дальша унція.
2. Велика Брітанія, Північна Ірляндія, Республіка Ірляндія і вся Европа — 15 ц. за кожну ½ унцію.
3. **Бермуди, Центральна Америка, Куба, Мексіко, Західні Індії, Південна Америка — 15 ц. за кожну ½ унцію.**
4. Інші країни — 25 ц. за кожну пів унцію.

Заввага: Спеціяльні листи т. зв. "Кенада Ейр Леттерс" можна висилати літунською поштою за 10 ц. до **Англії і всієї Европи. На літунських листах повинна бути наліпка "AIR MAIL" або такий самий надпис, найкраще червонилом.**

ДРУКОВАНІ ПОСИЛКИ

1. Книжки й друки в Канаді від 1 жовтня, 1967: 3 ц. за перші 2 унції, 2 ц. за кожні дальші 2 унції до 1 фунта й 1 ц. повище 1 фунта.

Один пакет друкованих посилок не може перевищати в Канаді і заграницею — 6 фунтів і 9 унцій.

2. Друки надані в Канаді для доручення в ЗДА і всіх країнах Північної, Центральної й Полудневої Америки, Західні Індії й Еспанія — 3 ц. за перші дві унції, 2 ц. за кожні дальші 2 унції до 1 фунта;

1 ц. за кожні дальші 2 унції повище 1 фунта.

3. Всі інші країни — 4 ц. за перші 2 унції і 2 ц. за кожні дальші 2 унції.

ОПЛАТИ ЗА ПОСПІШНІ ПОСИЛКИ

Всі ці посилки можна висилати реґістровано (поручено) за доплатою 35 ц. вартости до 25 дол.

Посилки І-ої кляси поспішні "Special Delivery", можна висилати тільки до таких країн: Канада, Австралія, Зах. Німеччина, Велика Брітанія, Голляндія, Швайцарія, ЗДА — доплата 40 ц.

Пакети для доручення тільки в Канаді — 50 ц.

ВИСИЛКА ПАКЕТІВ

В кожнім випадку найкраще засягнути ближчих інформацій в поштовому уряді.

В Канаді можна висилати пакети не тяжчі, як 25 фунтів. Оплата різна, залежно від місця віддалення.

Пакети до Америки не можуть перевищити 15 фунтів, зате можна висилати багато пакетів нараз.

Пачки до Европи не можуть бути тяжчі, як 20 фунтів. Висота оплати залежить від країни, до якої висилається.

ТЕЛЕГРАМИ

Телеграми надаються через залізничні компанії СіПіаР або СіеНаР, (C.P.R., C.N.R.). Оплата різна до окремих провінцій, її висота залежить від віддалення місця призначення.

ВІДДАЛЬ ВІД ТОРОНТА

(В милях)

Брендон, Ман.	1,340	Норт Бей, Онт.	228
Брантфорд, Онт.	64	Ошава, Онт.	33
Келґари, Алта	2,028	Оттава, Онт.	247
Шарлотетавн, P. E. I.	1,018	Пітерборо, Онт.	77
Чорчил, Ман.	2,185	Пр. Руперт, Б. К.	2,964
Кобалт, Онт.	330	Квебек, Кве.	503
Кокран, Онт.	479	Реджайна, Саск.	1,562
Едмонтон, Алта	2,008	Ст. Кетеринс, Онт.	71
Форт Віліям, Онт.	811	Саскатун, Саск.	1,677
Фредеріктон, Н. Б.	788	Шербрук, Кве.	435
Галифакс, Н. С.	1,081	Содбури, Онт.	260
Гемилтон, Онт.	39	Тимминс, Онт.	485
Кенора, Онт.	1,105	Ванкувер, Б. К.	2,670
Кінґстон, Онт.	161	Вікторія, Б. К.	2,755
Кіченер, Онт.	62	Виндсор, Онт.	255
Лондон, Онт.	115	Вінніпеґ, Ман.	1,207
Монтреал, Кве.	334		

МІРИ Й ВАГИ

I. МІРИ ДОВЖИНИ

а) канадійські:

1 геогр. ступінь = 69½ милі
1 геогр. ступінь = 60 геогр. миль.
1 миля = 1,760 ярдів = 5,280 стіп.
1 сажень = 6 стіп.
1 ярд = 3 стопи = 36 цалів.
1 стопа = 12 цалів.

б) европейські:

1 морська миля = 1,852 метрів.
1 геогр. миля = 7,420 м.
1 кілометр = 1,000 м.
1 метр = 100 центиметрів.
1 центиметр = 10 міліметрів.

II. МІРИ ПОВЕРХНІ

а) канадійські

1 миля = 640 ейкрів.
1 фарма = 160 ейкрів.
1 ейкер = 4,840 квадратних ярдів.
1 квадратний ярд — 9 квадратних стіп.
1 квадратна стопа = 144 квадратні цалі (інчі).

б) европейські

1 гектар = 10,000 квадратних метрів.
1 морґ = 5,754.6 квадратних метрів.
1 квадратний метр = 1,000 квадратних центиметрів.
1 квадратний центиметр = 100 квадратних міліметрів.

III. МІРИ ВАГИ

а) в Канаді:

1 тонна = 2,240 фунтів.
1 тонна ам. = 2,000 фунтів.
1 сотнар = 100 фунтів
1 фунт = 16 унцій.
1 унція = 16 драм.

б) в Европі:

1 тонна = 10 сотнарів.
1 сотнар = 100 кілограмів.
1 кілограм = 100 декаграмів.
1 декаграм = 100 грамів.

IV. МІРИ ОБ'ЄМУ

а) в Канаді:

Дещо інакші тут міри плинних тіл, а інакші міри на тіла сипкі.

Міри тіл плинних:

1 ґальон = 4 кварти.
1 кварта = 2 півкварти або пайнти.
1 пайнт = 4 джіл.
2 ложки = 1 унція.
1 ложка = 4 чаєві ложечки.

Міри тіл сипких:

1 бушель = 4 пеки.
1 пек = 2 ґальони.
1 ґальон = 4 кварти.
1 кварта = 2 півкварти або пайнти.

б) в Европі:

1 гектолітер = 100 літрів.
1 літра = 100 центилітрів.

А. МІРИ ЕВРОПЕЙСЬКІ В ПЕРЕМІНІ НА КАНАДІЙСЬКІ

МІРИ ДОВЖИНИ

1 міліметр = .03937 цаля (інча).
1 центиметр = .3937 цаля.
1 дециметр = 3.937 цаля (інча).
1 метр = 39.3707 інча = 3.281 стопи (фут) = 1.0936 ярда.
1 кілометр = 1093.6 ярди.

МІРИ ПОВЕРХНІ

1 кв. міліметр = .00155 кв. цаля (інча)
1 центиметр кв. = .155 кв. цаля (інча).
1 кв. дециметр = 15.5 цаля (інча).
1 кв. метр = 1550 кв. цалям (інчам) = 10.764 кв. стопам (футам) = 1,196 кв. ярдам.
1 ар = 100 кв. метрам = 119.6 кв. ярдам.
1 гектар = 2.471 акрів = 11.960 ярдів.

МІРИ ОБ'ЄМУ

1 куб. міліметр = .000061 куб. цаля (інча).
1 куб. центиметр = 0.061025 куб. цаля (інча).
1 куб. дециметр = 61.0254 куб. цаля (інча).
1 куб. метр = 61025 куб. цалів (інчів) = 35.3156 куб. стопи (фут) = 1.308 куб. ярд.
1 літр = 1 куб дециметр = 1.0567 амер. кварти.

МІРИ ВАГИ

1 міліграм = 01543 ґрейн
1 грам = 15.432 ґрен = 0.565 драм
1 кілограм = 15432.3 ґрейн = 2.205 фунта = 35.574 унції
1 сотнар = 220.46 фунтів = 2.2046 сот.
1 тонна = 2,204.6 фунтів = 22.046 сот. = 1.102 тонни.

Б. МІРИ КАНАДІЙСЬКІ В ПЕРЕМІНІ НА ЕВРОПЕЙСЬКІ

МІРИ ДОВЖИНИ

1 цаль (інч) = 2.54 центиметрів
1 стопа = 30.48 центиметрів
1 ярд = 91.44 центиметрів
1 миля = 160933 центиметрів = 1.60935 км.

МІРИ ПОВЕРХНІ

1 кв. цаль (інч) = 6.45 кв. цент.
1 кв. стопа (фут) = 929 кв. цент.
1 кв. ярд = 8361 кв. цент.
1 акр = 0.404 гектара = 0.703 морґа = 4,047 м.
1 фарма = 64.75 гектара = 111.37 морґа.

МІРИ ОБ'ЄМУ

1 куб. інч = 16.39 куб. цент.
1 куб. стопа (фут) = 28316 куб. цент
1 куб. ярд = 764535 куб. цент.
1 імперіяльний ґальон = 4541 куб. цент.
1 америк. ґальон = 3787 куб. цент. (3,78 літри).

МІРИ ВАГИ Й МАСИ

1 драм = 1.77 грамів
1 ґрейн = .0648 грама
1 унція = 28.35 грама
1 фунт = 453.6 грама
1 тонна = 907.185 кг. = 0.907 тонни
1 сотнар = 45 359 кг.

МІРИ ТЕПЛА

Від найдавніших часів відчували люди потребу точних мір тепла і холоду. Спершу тільки для вжитку в домашньому господарстві, а то й просто з цікавости, опісля з розвитком науки, теж і для дуже точних наукових помірів.

Для цієї цілі придумано окремий прилад, що зветься тепломіром, або з грецька термометром (по-грецьки: термос — тепло, метрос — міра). За підставу взято два пункти: пункт замерзання води і пункт кипіння води та переміни її в пару. Відстань поміж цими пунктами поділено на рівні часті, називаючи їх ступенями тепла. І тут зазначилися різниці поміж окремими вченими, що чи то винайшли тепломір, чи то його вдосконалювали.

Тепер у світі вживаються три роди тепломірів: Цельзія, Реоміра і Фаренгайта, названі так від імен учених, що їх винайшли, та означуються в скороченні початковими буквами їх назв: "C", "R", "F".

Цельзій поділив відстань між замерзанням і кипінням води на 100 ступенів та означив пункт замерзання, 0 ступенів, а пункт кипіння як 100 ступенів. Цей тепломір уживається переважно в Европі.

Реомір ту саму відстань поділив на 80 ступенів, даючи 0 ступенів на пункт замерзання і 80 на пункт кипіння води. Цього тепломіра вживають часто в Франції та в сферах французького політичного й економічного впливу.

В Канаді, Америці й Англії вживають тепломіра Фаренгайта. Його ступені тепла значно менші, напр. при 0 ступенів Цельзія маємо + 32 ступені Фаренгайта, а при + 100 маємо + 212 ступенів Фаренгайта. Отже на 100 ступенів Цельзія припадає 180 ступенів Фаренгайта.

МІРИ Й ВАГИ

Міри довжини (з европейських на канадійські):

Вимір	Цаль (inch)	Стопа (foot) 12 цалів	Ярд (yard) 3 стопи	Миля (mile) 5280 стіп
1 міліметр	0.03937	—	—	—
1 центиметр 10 мм.	0.3937	—	—	—
1 метр 100 цт.	39.3701	3.28084	1.09361	—
1 кілометр 1000 м.	—	3280.84	1093.61	0.62137

Міри довжини (з канадійських на европейські):

Вимір	Міліметр	Центиметр (10 мм.)	Метр (100 цт.)	Кілометр (1000 м.)
1 цаль (inch)	25.4	2.54	—	—
1 стопа (foot) 12 цалів	304.8	30.48	—	—
1 ярд (yard) 3 стопи	914.4	91.44	0.9144	—
1 миля (mile) 5280 стіп	(1760 ярдів)	—	1609.35	1.60935

Міри поверхні (з европейських на канадійські):

Вимір	Кв. цаль (sq. in.)	Кв. стопа (sq. ft.)	Кв. ярд (sq. yd.)	Ейкер (acre)
1 центиметр^2 100 мм^2	0.155	—	—	—
1 метр^2 1000 цт.^{2}	1550.016	10.764	1.196	—
1 морґ 5754.6 м^2	—	61942	6882.5	1.422
1 гектар 10000 м^2	—	—	11960.0	2.471

Міри поверхні (з канадійських на европейські):

Вимір	Кв. цент.	Кв. метр	Морґ	Ґектар
1 кв. цаль	6.45	—	—	—
1 кв. стопа 144 кв. цалі	929.03	—	—	—
1 кв. ярд 9 кв. стіп	—	0.83613	—	—
1 ейкер 4840 кв. ярд	—	4.047	0.703	0.404

Ваги в Канаді (з европейських на канадійські):

В а г а	Драм (drams)	Унція (ounce)	Фунт (pound)	Сотнар (cetner)	Тонна (ton)
1 грам	0.565	—	—	—	—
1 декаграм 10 грамів	5.65	0.35574	—	—	—
1 кілограм 100 декагр.	—	35.574	2.2046	—	—
1 сотнар 100 кг.	—	—	220.46	2.2046	-
1 тонна 10 сотн.	—	—	2204.6	22.046	1.102

Ваги в Канаді (з канадійських на европейські):

В а г а	Грам	Декагр.	Кілогр.	Сотн.	Тонна
1 драм	1.77	—	—	—	—
1 унц. (oz.) 16 драм	28.35	2.835	—	—	—
1 ф. (pound) 16 унцій	—	45.359	0.45359	—	—
1 сот. (cetner) 100 фунтів	—	—	45.359	0.453	—

МІРИ ОБ'ЄМУ В КАНАДІ (в порівнянні з европейськими):

а) Плинні тіла:

1 півкварта (1 pint)	рівняється	0.56825	літри
1 кварта (quart) — 2 півкварти	"	1.1365	"
1 ґальон (gallon) — 4 кварти	"	4.546	"

б) Сипні тіла:

1 півкварта (1 pint)	рівняється	0.56825	літри
1 кварта (quart) — 2 півкварти	"	1.1365	"
1 ґальон (gallon) — 4 кварти	"	4.546	"
1 пек (peck) — 2 ґальони	"	9.092	"
1 бушель (bushel) — 4 пеки	"	36.368	"

Збіжжя в Канаді міряють звичайно бушлями, в Европі натомість в більшості на вагу.

Для порівняння подаємо вагу бушля, і так:

1 бушель	пшениці	важить	60	фунтів	канад.,	або	кругло	27.21	кг.
"	жита	"	58	"	"	"	"	26.30	"
"	ячменю	"	48	"	"	"	"	21.77	"
"	вівса	"	34	"	"	"	"	15.42	"
"	гречки	"	50	"	"	"	"	22.67	"
"	картоплі	"	60	"	"	"	"	27.21	"
"	гороху	"	64	"	"	"	"	29.02	"
"	цибулі	"	50	"	"	"	"	22.67	"

ПОРІВНЯННЯ СТУПНІВ МІРИ ТЕМПЕРАТУРИ ВСІХ ТРЬОХ СИСТЕМ ДАЄ НАМ ПОНИЖЧА ТАБЕЛЯ:

Реомір	Цельзій	Фаренгайт	
80°	**100°**	**212°**	пункт кипіння води
76	95	203	
72	90	194	
68	85	185	
63.1	79.9	174	
60	75	167	
56	**70**	**158**	пункт кипіння алькоголю
52	65	149	
48	60	140	
44	55	131	
42.2	52.8	127	
40	50	122	
36	45	113	
33.8	42.2	108	
32	40	104	
29.3	**36.7**	**98**	температура людської крови
28	35	95	
25.3	32.2	90	
24	30	86	
21.3	26.7	80	
20	25	77	
16	20	68	
12.4	15.3	60	
10.2	12.8	55	
8	10	50	
5.8	7.2	45	
4	5	41	
1.3	1.7	35	
0	**0**	**32**	пункт замерзання води
— 0.9	— 1.1	30	
— 4	— 5	23	
— 5.5	— 6.7	20	
— 8	—10	14	
— 9.8	—12.2	10	
—12	—15	5	
—14.2	17.8	0	
—16	—20	— 4	
—20	—25	—13	
—24	—30	—22	
—28	—35	—32	
—32	—40	—40	пункт замерзання ртуті

ВИСОТА ЛЮДСЬКОГО РОСТУ В МЕТРАХ І КАНАДІЙСЬКИХ СТОПАХ.

метри	канад. стопи	метри	канад. стопи
1.22	4'0"	1.60	5'2"
1.24	4'1"	1.63	5'4"
1.27	4'2"	1.65	5'5"
1.30	4'3"	1.68	5'6"
1.32	4'4"	1.70	5'7"
1.35	4'5"	1.73	5'8"
1.37	4'6"	1.75	5'9"
1.40	4'7"	1.78	5'10"
1.42	4'8"	1.80	5'11"
1.45	4'9"	1.83	6'0"
1.47	4'10"	1.85	6'1"
1.50	4'11"	1.88	6'2"
1.52	5'0"	1.91	6'3"
1.55	5'1"	1.91	6'4"
1.57	5'2"	1.96	6'5"

ПОРІВНЯННЯ МІР ДОВЖИНИ РІЗНИХ НАРОДІВ.

Англійська й американська миля має	1,760 ярдів
Шотляндська миля	1,934 "
Ірляндська миля	2,240 "
Німецька миля	8,106 "
Голляндська миля	6,480 "
Італійська миля	1,766 "
Швайцарська миля	9,152 "
Шведська миля	7,341 "
Данська миля	7,345 "
Арабська миля	2,143 "
Римська миля	1,628 "
Турецька миля	1,826 "
Флямандська миля	6,869 "

У п'ятдесятріччя великих дат

Роковини двох універсалів

"Український Народе! Твоєю силою, волею, словом, утворилася на українській землі свобідна Українська Народня Республіка... Від нині Українська Народня Республіка стає самостійною, від нікого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу".

"Від нині зливаються в одно віками відділені одна від другої частини України — Галичина, Буковина, Закарпаття і Придніпрянська Україна в одну Велику Україну. Сповнилися відвічні мрії, для яких жили і за які вмирали найкращі сини Укряни. Від нині є тільки одна незалежна Українська Народня Республіка".

Дня 22 січня 1918 року і 22 січня 1919 року урочисто пролунали ці слова на Софійському майдані в Києві перед Богданом Хмельницьким і від того часу вони стали нашими святими заповітами, що їх рікрічно згадують українці на всіх теренах свого поселення. За цей час вони вросли в нашу свідомість і стали змістом життя мільйонів одиниць. І то не тільки між українською спільнотою за кордонами України, де їх величаво кожного року відзначають у всіх, навіть найменших скупченнях. Але й на поневолених рідних землях, де хоч нема можливости їх святкувати, все ж кожний свідомий українець плекає ці заповіти у своєму серці й здійснює їх у своєму житті, борючись із ворожим режимом у таких формах і використовуючи такі можливості, що їх дають тамошні умови.

Щоб здійснити ці заповіти, впродовж останнього півсторіччя пролилися вже ріки крови й величезні жертви поніс увесь наш нарід. За них ішли в бій із ворогами - займанцями, спершу вояки українських армій і повстанці, з черги бойовики підпільних організацій і бійці повстанчої армії. За ці заповіти каралися й ще караються українці по тюрмах і концтаборах усяких видів. За них ішли на шибениці й на розстріл. Сотні тисяч, мільйони, весь нарід поніс велетенські жертви в ім'я цих ідеалів - заповітів. Ось чому вони ввійшли в нашу кров і кість, вросли в наші душі й серця, звідки ніколи нікому їх уже не вирвати! І це є запорукою нашої остаточної перемоги.

Тож вигляди для нас, українців, сьогодні куди кращі, ніж пів сторіччя тому. За ці роки, недивлячись на жахливий терор і велетенські

втрати, український нарід став не тільки в своїй масі національно свідомий, а свідомий своїх державних ідеалів і державницько зрілий. Він не вгнувся, а загартований в безперервній боротьбі з Москвою, використовує всякі можливі засоби, форми й способи та нагоди закріпити себе. За ці роки він випродукував мільйони інтеліґенції й фахівців на всіх ділянках людського життя, що нестачу їх так дошкульно й катастрофально відчували ми в початках наших визвольних змагань. Сьогодні навіть Москва не може нехтувати державних аспірацій українців і хоч уряд у Києві є оруддям в руках Москви, то все ж існує українська держава та ще й визнана на міжнародньому форумі.

І на міжнародньому форумі становище не те, що було тоді. Правда, справа суверенности України не набула ще всюди всіх прав громадянства в світі, то все ж цей світ усвідомлює собі щораз більше значення незалежности України для всього світу. Вже не один визначний державний муж підкреслював, що передумовою світового миру є незалежність України. Свідомість цього щораз більше набирає прав громадянства і в суспільствах, і в урядах західнього світу, а разом із тим закорінюється свідомість свого обов'язку помогти Україні в слушний час.

А цей слушний час не за горами!... Бо що значить час 50 або 100 років для такого старовинного народу, як українці! Наша країна в своїй кількатисячелітній історії пережила у цьому засягу часу й простору загибель великих імперій, народів-напасників, що з них і сліду не осталося на землі. Так само пережила Україна в новіших часах упадок різних держав і імперій, а український нарід залишився. Так буде і в майбутньому. Бо Україна це не тільки славне минуле, трагічне теперішнє, а й світле майбутнє великого українського народу.

Ще не найдено слова...

Хто про них пише? . . Ніхто! Ще не найдено належного слова,
щоби списати побоєвища, могили і їхні маршрути по світі,
що проходили крізь багна, проваля, барикади й траншеї,
які час привалив забуттям і райдужно великим минулим . . .

Вони корчились у спазмах смерті і згоряли з поранень,
дихали димом експльозій і їдкою млісністю крови —
літописець занотує в Пантеолі чіткі слова безсмертя:
"У боях за Вітчизну згинули ці наші найкращі вояки!"

Історія цвіте кам'яними могутніми і вічними квітами,
цоколами, на яких стоять залізні зігнуті постаті —
що піднесеними руками, як гігантними розп'ятими крилами,
показують віщий напрям, куди нам за ними летіти!!!

Я. Петрович

Листопадовий зрив з перспективи

Рік 1918 був для України особливо ласкавий. Січень приносить Четвертий Універсал, яким Центральна Рада в Києві проголошує незалежну Українську Народню Республіку й визнання її кількома державами Західньої Европи. В лютім Уряд УНР підписує мировий договір з Центральними Державами, який є найважливішим нашим державним актом міжнародного значення за весь час історичного життя України. А в листопаді того ж року українці австрійської займанщини проголошують державну незалежність Українських Західніх Земель.

Як у могутньому зриві великого Богдана в половині XVII ст., так і в рр. 1914—1919 виявляється безмірність сил народу України, невмірущість Духа Нації. Немов велет Лесиної казки наш народ за одним порухом стрясає з себе ганебне ярмо неволі і пробуджується до вільного життя. Могутня мусіла бути його напруга, коли він — що донедавна не знав уже свого роду — звільняється з оков. Великі мусіли нагромадитися сили, коли він нараз піднявся з небуття на історичну арену. Глибокі мусіли доконатися зміни в його душі, коли він — досі нікому незнаний — твердо заявляє світові свою волю творити власне життя на своїй вільній землі.

Скільки разів ми – учасники і свідки історичного моменту I Листопада 1918 р. — відчуваємо його роковини, за кожним разом ми переживаємо це з глибоким хвилюванням в душі. Бо не тільки сам факт проголошення державної незалежности Західньо - українських Земель — після близько 600-літньої неволі — наповняє нас почуттям нанаціональної гордости. З перспективи майже двох поколінь, які ділять нас сьогодні від 1 Листопада 1918 р., ми можемо вже вичути оцей головний нерв, який діє впродовж цілої історії Українського Народу, цю ніколи не ослабаючу силу його Духа, яка не дає йому загинути в часах поневолення й лихоліть. Серед бойових дій, геройських зусиль і надлюдських жертв галицького Стрільця, акт 1-го Листопада стає перед нами, як вогнистий стовп на історичному шляху України. В цьому акті виявляється соборницький дух західнього українця, і саме тому цей акт є духовим підложжям для 22 січня 1919 р.

Але цим не вичерпується історичне значення Листопадового Зриву. Він бо відразу вирішував у користь України також долю Волині й Холмщини, Полісся й Підляшшя, долю Срібної Землі й Північної Буковини; одним словом — долю території нашого національного поселення. Актом 1-го Листопада 1918 р. західній українець віддавав у руки Української Народньої Республіки, до її державної потуги зв'язок із Заходом, до якого Україна здавна тяготіла. А потвердженням цього є факт, що — коли Польщі вдалося зрадою й обманом захопити Львів — вона автоматично захоплює під свою владу всі згадані вгорі Західні Землі, крім Срібної Землі й Буковини. Галичина й сумежні з нею українські західні землі мають першорядне значення для Соборної України не тільки з господарських і культурних оглядів, але перед-

усім геополітичних мотивів. Без оперття об Карпати і Чорне Море Українська Держава не може бути довговічною; вона не зуміє захистити свої відкриті кордони перед ласими на її багатство сусідами. Так саме життя накидає українцеві соборницьку ідею.

Можливо, що західній українець у своїй масі більше інстинктом відчув це у моменті Листопадового Зриву. Бо вже кілька годин після захоплення Львова Дм. Вітовський шле у Київ телеграму: "Зайнятий українськими військами Львів пересилає щирий привіт Києву, серцеві Соборної України".

Наш галицький стрілець, перебираючи соборницьку ідею від старшого брата, Українського Січового Стрільця, стає безприкладним героєм тієї ідеї. Його посвята, його гекатомба, зложена на жертівнику волі Соборної України, залишиться по вічні часи прикладом для майбутніх поколінь, невисихаючим джерелом морального росту України. Вже в руках польської окупації — на культі стрілецьких могил — серця галицьких юнаків запліднюються і пієтизмом до наших героїв з років Визвольної Війни, і любов'ю до наших національних ідеалів, і гарячим бажанням віддати все за його здійснення.

В роках між світовими війнами і під час Другої світової війни наші юнаки хапають зброю у руки, щоб продовжувати велике, недовершене це діло визволення Рідного Краю.

Никифор Гірняк
(З посмертної спадщини)

Листопад

ПОЖОВКЛЕ ЛИСТЯ, СІРЕ НЕБО,
ОСІННИЙ ВІТЕР, ЛИСТОПАД.
О, СКІЛЬКИ СПОМИНІВ ДАЛЕКИХ
ДО НАС ВЕРТАЄТЬСЯ НАЗАД!

БУВ ЧАС І ВІТРЯНИЙ І ЗИМНИЙ,
І ЛИСТЯ ПАДАЛО НА ШЛЯХ,
ТА В ДУШАХ НАМ СВІТИЛО СОНЦЕ
І КВІТИ НАМ ЦВІЛИ В СЕРЦЯХ.

О, НЕЗАБУТНИЙ ЛИСТОПАДЕ!
ПРОЙДУТЬ ЛІТА, ПРОЙДУТЬ ВІКИ,
А ТИ СТОЯТИМЕШ НАД НАМИ,
ЯК ТІНЬ ГОСПОДНЬОЇ РУКИ!

РОМАН КУПЧИНСЬКИЙ

СТЕПАН ТЕРЕБУШ

У БОЯХ ЗА ЛЬВІВ

(Спомин)

В тому часі, коли у Львові приготовлявся листопадовий переворот, я був коло Черновець на Буковині. Полк Українських Січових Стрільців перекинений був туди з Східньої України в місяці жовтні.

Про переворот у Львові і в Галичині ми почули вже після того, як переворот відбувся. Серед стрільців пішов клич: До Львова! Всі накази мов били на тривогу. Скорим темпом ми таки рушили в дорогу потягами і доїхали під Львів. Це був уже другий транспорт УСС під Львів.

На станції Старе Село коло Львова ми вже почули відгук бою в столиці. І якось дивно те все виглядало. Вояки різних національностей, що були в австрійській армії, кидають зброю і їдуть до дому, а ми — Українські Січові Стрільці, — їдемо на нову війну до Львова.

По дорозі зустрічали ми багато воячні. Деякі з них, українці, покидали свої частини і прилучувались до нашого транспорту, їхали з нами під Львів. Треба було боронити рідну землю, українську державу і її столицю.

Ми вивантажились з потягу. Прийшов наказ: Наступ на головний двірець у Львові — через Персенківку!

Ми рушили в наступ в наказаному напрямі. На передмісті Персенківки нас привітали поляки крісовим вогнем. Ми на команду розгорнулись у розстрільну. Кожний командант готує свій відділ до бою.

В тому моменті паде мій добрий товариш Грабовський з Вівся, повіту Підгайці, прошила його ворожа куля. Ранений в руку кулею і хорунжий Калина. Мій сотенний, чотар Роман Купчинський, зорієнтувався, звідки падуть стріли. Поляки стріляли з одного будинку. Купчинський взяв чоту стрільців і пішов у рукопашний бій з ворогом.

Стрілянина густішала. Рвались і ручні ґранати. Стрільці кидали їх крізь вікна в будинок, де засіли поляки. Бій тривав якої пів години. Польське гніздо було знищене. Ми не мали втрат.

Наступаємо далі на головний двірець. Двічі пробували ми його взяти, але ворог не давався, він обсадив всі будинки кулеметами і ми не могли зробити ні кроку вперед. На рейках ворог вибудував барикаду. Ми пустили на неї машину без керманича, але це нам нічого не помогло.

Після довгого змагання наш штаб рішив залишити двірець і спрямувати сили на східну частину Львова, на передмістя Личаків. Чергової ночі маршували ми вже Личаківською вулицею до Народного Дому в середмісті. На Народному Домі повівав наш український прапор.

В короткому часі ми знову пішли в бій. Наказано було відчистити від ворога вулиці. Поволі, дім за домом, переходив у наші руки. Наступали ми в напрямі на Єзуїтський город, зайняли будинок Сойму коло того парку, але далі ворог поставив сильний спротив. В Соймі стояли ми аж до часу, коли довелося покидати Львів.

Одної незабутньої ночі, якраз

В минулому 1967-ому році українці відзначили свій вклад у Канаду. Марійка Глушко, Анна Миндюк і Галя Головата в національних костюмах під час церемоній у будинку міської управи в Торонто, де відзначено вклад українців за час їхнього 75-літнього поселення в Канаді.

перед святом Михайла, поляки підготовили були міцний наступ на Сойм. Маса польських леґіонерів зібралася в парку. Чекала лише наказу до наступу. Думали вони тихенько нас заскочити, але не вдалося. В городі було повно жовтого листя з дерев. І шум отого листя їх зрадив.

Стрілець Дяків, який був на нічній стійці, почув той шелест і заалярмував всю залогу. Ми були готові до оборони. Командант залоги випустив світляну ракету, щоб провірити положення. В моменті, коли ракета освітила парк, поляки з диким ревом кинулись на Сойм і ми побачили, що парк повний польського війська.

На нас посипався град куль. Били по стінах і по вікнах соймового будинку. У відповідь на те заграли і наші скорострілі з-під входової брами, з вікон посилалась крісова пальба, а з вищого поверху полетіли ручні ґранати. Ворог був уже під самим домом. Підняв страшний крик і рвався до брами, але наш скоростріл робив своє. Брама була затарасована горою польських трупів. В повітрі стояв страшний крик і зойк ранених. Бій тривав дві години.

Вранці осіннє сонце освітило поле бою. -Парк був порожний. Лише за пам'ятником Ґолуховського, проти самого входу до будинку Сойму, заховались були кілька леґіонерів. Нагло з польського боку сурма: Червоний Хрест просить стримати вогонь, щоб позбирати ранених і вбитих. Ми дозволили. Такий був тоді у війську звичай.

В цьому бою був ранений один стрілець і то легко, бо в ухо. Після бою стрільці нашої залоги віддітхнули з вдоволенням: і ворога не допустили до будинку і вийшли переможцями. І на радощах стрільці почали готовитись до Свята Михайла, яке на Рідних Землях так урочисто святкували 21 листопада. Серед стрільців було багато з ім'ям "Михайло". Вони знали, що ми їх привітаємо і зложимо побажання у день їхнього "Ангела".

Так і сталося. У день св. Михаїла почали стрільці в'язати своїх Михайлів і бажали їм усього найкращого, — а з тим і почалась вояцька гостина. Кожний, чим міг, вгощав свого друга — Михайла.

Був день радости, хоч і на фронті міста Львова. Стійки на службі — решта пішла спати, бо всі були так перетомлені, що ходячи спали.

З солодкого сну зірвав стрільців, які ніколи зміни не мали, нагглий телефонічний наказ покидати Львів і для нас — негайно виходити з будинку в напрямі на Підзамче. Декого залишити тільки, щоб знищити амуніцію, яку ми мали в запасі.

Остання залога вийшла з соймового будинку і з нею теж я. Добилися до Підзамча, а там рух, все відступає.

Осіннє сонечко сходить — а ми досягаємо села Лисинич на схід від Львова. Мороз і маленький сніжок прикрив землю. Кожний обертався, щоб поглянути ще раз на столицю Західньої України, яку ми залишали. За кілька хвилин у тім відступі з'явився над нами польський літак і привітав нас кулями зі свого скорострілу.

Стрільці розбіглися по полях, щоб не бути вкупі і не мати втрат. Наказ передають одні одним, що напрям відступу на Винники коло Львова. Тільки що прийшли до Винник, а тут польська панцирка відкрила по нас вогонь. Постала паніка. Знайшлися герої, що пі-

дійшли до лісу, де була залізна дорога й розсадили ґранатами кілька секцій залізної дороги — вже був спокій, бо панцирний потяг не мав куди їхати.

У Винниках ми дістали наказ відступати до Миклашова. Всі маршували в означене місце, там реорганізувались і вирушили назад на облогу Львова. Мені припала частина, яка мала відтинок Сороки, Пруси і Канопіль, по дорозі на Ляшки Муровані. Там я й був легко ранений і мене перевезли спершу до шпиталю в Краснім, а що там не було місця — до шпиталю в Золочеві, де лікарі зробили мені перев'язку і поклали в ліжко, а над ліжком причепили карточку "УСС Ст. Теребуш", з такої то частини.

Заснув я солодким сном на теплому ліжку, мабуть вперше після тяжких днів, аж тут хтось мене будить. Я відкрив очі і переді мною бачу старшину у ранзі сотника, а коло нього медсестру. Сотник поздоровив мене військовим звичаєм і сказав: "Пане Усусусе! Вставайте, бо вас Україна кличе! Хоч ви хворі, але вас дуже потрібно, бо в Золочеві організується українське військо, а не знаємо української команди". Сотником був гімназійний професор Михайло Бараник.

Забрали мене хворого і я передавав команду по українськи так, як мене вчили при Усусусах. До тижня українська команда була вже в усіх бойових частинах. І тоді я відчув вартість Українського Січового Стрільця, гордий, що міг послужити для Рідного Краю.

Після двох тижнів рана згоїлася і мене за дозволом моєї частини перенесли до Ожидова, де організували новобранців і я був інструктором української команди. З тим вишколом при відступі нашої армії за Збруч, я брав участь у боях за Бар, Браїлів та Бердичів у напрямі Києва.

Не було більшої радости для наших стрільців, як побачити столицю України Київ і наш славетний Дніпро.

Пощастило нам побачити Київ, Дніпро і степи України та встоятись не було сили, бо вороги з усіх сторін, а тиф унутрі руйнували нашу бойову силу.

Степан Теребуш

І-ний Світовий Конґрес Вільних Українців, що відбувся в Нью Йорку в днях 16 - 19 листопада 1967 р.

WITH ALL GOOD WISHES TO
THE MEMBERS OF THE UKRAINIAN
NATIONAL FEDERATION OF CANADA INC.

C. A. PEMBERTON & CO. LTD.

217 King Street East
Toronto 2, Ontario

SUPPLIERS OF "APEX" CASINGS

for Wieners, Bologna and All

Cooked and Smoked Meats, Etc.

Вірші про слово і мову

Коли плачуть слова...

Плачуть слова, плачуть гіркими сльозами,
Як діти, народжені і кинуті на поталу:
Нас так багато, нас так багато вже написали,
А глузду в тому так мало, а змісту так мало...

Обережніше з нами,
Ми ж не сміття, ми — слова,
Ми могли б спопелити і воскресити,
І підняти на найвищі висоти...
Але нам не дали вогню!
Забрали усі права!
Ми порожні, мов соти без меду, —
Мов соти...

Нам гірко вмирати тут на поличках
У куряві.
Нам іти б у століття,
Захоплювать і дивувати,
А ми — неначе живі,
Але й не живі!
Ми, просто, — безкрилі слова,
Нам треба вмирати...

Чорнило, не лийся!
Пера, не смійте писати!
Коли холодна рука, холодний розум
Слову дають життя.
Он гляньте — слова, мов роти, літери, мов солдати,
А думка така тривожна,
Мов серця живого биття.

Ми теж хотіли б такими потрібними бути,
У кожному домі
Знайти для себе куток,
А нас обминають,
А нас не приймають люди...
Ми ж просто — слова.
Слова без великих думок!

Любов Забашта

Рідна мова

В щільних чуттів і розуму зоря
Бджолою залітає; тихо
Завісу смутку розриває пісня:
...Кру-кру,
Заки море перелечу
Крилонька зітру...
О рідна мово!
Причащаюсь
Біля твоїх джерел прозорих, чистих,
І набираюся п'янкої сили...
Твої багатства — невичерпні.
Пращур
І вепря полював, і печеніга
Відгонив за пороги. Біля ватри
Вирізьблював, мов з кременю, слова —
Добірні і важучі.
Землю
Орав оратай непочату, піт
Котивсь на тирсу, — і на крилах пісні
Його думки досьогодні долетіли.
Виходила древлянка із колиби,
Схилялася лозою біля плоту,
Бо доля нелегка її ламала,
І виривалося з грудей зітхання
Пекучим словом...
...Кру-кру,
Заки море перелечу —
Крилонька зітру...
О рідна мово!
Скільки в тобі віри
Мого народу в досвітки щасливі,
В життя прекрасне.
Як важку кормигу
Звалив народ на криж доріг минувшини
І розтрощив, — розкуте слово
В собі нові відкрило барви й тони,
Нову гармонію.
Яке це щастя
Припасти пелюстками спраглих уст
До мови рідної — й багатшати душею!

Євген Гуцало

Слова

Боюся екзальтованих подруг,
балакучих самітників,
лекторів, у яких лоби
перекреслені жировими складками,
і мислителів, оригінальних,
як вдруге відкритий біном.
Пробі!
    Необов'язковими словами
вони мене обсипають, як пшоном.

Пшоно заплутується у волоссі,
сиплеться за комір,
застряє у зборках одежі,
потрапляє навіть у черевики
і нестерпно муляє ноги.

Злітаються горобці-хвилини.
Дзьобають мене в тім'я, в серце,
плигають по плечах.
Нахиляю голову, затуляюсь руками.
А вони встромляють дзьоби між пальцями,
клюють мене в тім'я, в мозок, в потилицю.
Дибають по спині.
    Розчепіривши крила,
наскакують один на одного
    і люто скубуться.
І, нарешті, обважнілі, ситі словами,
відлітають.
    Я поволі випрямляюсь.
Але ще довго наді мною
літає гороб'ячий пух у пшоняному пилі.

А вночі мені сняться кошмари.
Ніби йду я між двома рядами огрядних лантухів,
і що не ткну пальцем у лантух —
з дірок сиплеться пшоно, пшоно, пшоно!
Уже по кісточки, по коліна, по плечі.
Уже немає чим дихати.

А вгорі на гілляці
сидять невмирущий Фенікс часу
і роняє сльози в сипучі піски пшона.
З якого можна зварити куліш
і гарбузову кашу.
Але не можна посіяти в землю,
бо воно там не замахнеться на темряву
зеленою шаблею росту.

Ліна Костенко

Мово моя

моя повнозвука, гаряча плоть,
Мово —
лиш із кров'ю хіба
серце й тебе розколоть!

Буйна тополе
З глибинним коренем
        і співливістю листя, —
бурі не поломали,
чи ж гусені об'їсти!

Ні! — злидарям,
що твоєї цураються вроди,
ні! — недорікам,
ні! — войовничим міщанам,
що рідному в очі плюють, —
        духом калікам...

Води без русел!
Вітри — без роздолів!
Дерево — без серцевини! —
Так і народ мій
        без мови своєї...
без України.

Володимир Коломієць

Мово моя

Мово моя українська —
Батьківська, материнська,
Я тебе знаю не вивчену —
Просту, домашню, звичну,
Не з-за морів прикликану,
Не з словників насмикану,
Ти у мене із кореня —
Полем мені наговорена,
Дзвоном коси прокована,
В чистій воді смакована,
Болем очей продивлена,
Смутком багать продимлена,
З хлібом у душу всмоктана,
В поті людськім намокнута,
З кров'ю моєю змішана
І аж до скону залишена
В серці моїм.

Валентин Бичко

Рядки

"Всі повинні знову відкривати
власне серце, і не лише тоді,
коли воно починає боліти".

Е. Гемінгуей

Ненаписані вірші мої,
як птахи, що не вміють літати,
Десь живуть непомітно для мене,
тихі, мов непрожиті роки,
Мовте, чом не літаєте ви.
Замалі? Чи вам крила обтято?
Ну, скажіть, де сьогодні були ви,
ненаписані мною рядки?
Букварі моїх споминів,
де розтрусив я всі літери ваші?
Повертаймо усе до початку!
Та з димів не відродиться ліс.
О, слова, що живуть в олівцях,
ви навіщо мої найновіші,
Ненаписані вірші мої —
наче біль затамованих сліз.
Як відлуння, проходите ви,
обпікаєте гостро, мов сором.
Луни з днів, що, здається,
минули, знову котяться в душу мені.

Ненароджені діти мої,
крики в пельках похованих сурм, —
Живете ви, мов завтрашній вибух,
мов затаєні в надрах вогні.
І коли назбирається вас —
гомінких, однокрилих,
безкрилих. —
Очі й вуха закривши руками,
огинаються ваші творці.
О, скількох вже спотворили ви,
і — скількох ви поетів створили,
Неотесані річкою часу,
гостробокі мої кремінці!
Я вогонь добуваю із вас,
І, стискаючи слово зі словом,
Споглядаю, як час висікає
перші іскри — сивини зі скронь.
Бо при всій тимчасовості нас —
справжній вірш не стає тимчасовим.
Бо поезія — вічний підпал то,
вічний крик про цілющий вогонь.

Я шукаю забуті слова —
це найважче і це найстрашніше.
Я шукаю тамовані вірші —
наче перстень в липневій траві.
Я відшукую в ночі вогонь.
і слова воскресають із тиші,
Бо слова і вогні не вмирають,
доки люди на світі живі.

Віталій Коротич

Слово

Відвернись від мене, слово,
Коли думка, мов полова,
Вітер дуне — і розвіє,
Зерна правди не посіє.

Пригорнись до мене, слово,
Коли ти впадеш грозово
І чиїсь запалиш груди,
І підеш гулять між люди.

Будь кресалом і оралом,
Проти ворога забралом,
Будь і сповіддю й клятьбою
Й просто — людською судьбою.

Любов Забашта

Слова

Скільки люди вигадали слів
про повзучих гадів, про орлів!
Скільки літ минуло, скільки літ —
кришиться і мармур, і ґраніт,
а слова нуртуються, живуть,
під мовчанням думами пливуть.
У словах значиме і мале,
у словах життя усе,
але
кожне слово ревно бережи,
кожне слово з серцем пов'яжи,
щоб не кинув вирок хтось бува:
— Слова...

Андрій М'ястківський

Купець з України

На вулиць Маршал, де великий торг,
знайома крамниця; в ній беру на борг.

В крамниці купець — український жид:
приїхав з Бердичова (звідтам його рід),

ще малим хлопчиною, у двадцятий рік,
перед революцією з батьками утік.

Тут забагатів він: крамниця і дім,
і живе щасливо, вдоволений всім.

Та коли зайду я, він зміняє мову,
— Добридень! — гукає — Тужите додому?

Гай, гай, я ще нині мрію про Бердичів,
де колись ходив я хлопцем до біжниці...

Чи ви пам'ятаєте наших дівчат?
Як поприбирались, квітчались до свят?

Та чи ще сьогодні пахне вам наш хліб?
Він за мною ходить понад сорок літ...

Або борщ... За миску нашого борщу
я скажу "спасибі!" й ціну заплачу.

...Часом я говорю до свойого сина,
чи він уявляє, що це Україна?

Чи він уявляє мій старий Бердичів,
що за мною ходить, що мене все кличе?

Та що син мій знає, що йому Бердичів?
(В) нього інші мрії, в нього інший звичай...

(І сльозина капне із очей купця,
котиться поволі по зморщках лиця).

Слухаю й дивуюсь. Слухаю цю повість
і дивуюсь чистій українській мові:

— Як це так, що мови він ще не забув?
А купець лиш глянув: Ну і стругонув!

І говорить звільна відповідь готову:
— Можна же забути свою рідну мову?

Міша Абрамсон

Говорять

назви і числа

М. СЕЛЕШКО

Раси, нації, мови в Совєтському Союзі

Говорять про Совєтський Союз, що це багатонаціональна російська імперія. Це факт, бо в тій імперії є багато народів і племен різних рас, що говорять багатьома мовами, а не тільки російською, як декому здається.

Загально в світі знають Совєтський Союз з географічної мапи як одну державу, що відзначена на карті однією барвою, здебільша зеленою. Якщо одна барва, то значить і одна мова, одна нація. Так думає пересічна людина. Дещо більше про те знають фахівці. Вони розглядають населення Совєтського Союзу під расовим, національним і мовним аспектом.

Для кращої орієнтації в тих справах подаємо нижче дані про раси, нації і мови в Совєтському Союзі на підставі матеріялів з 1965 року. Ці дані покривають расовий, національний і мовний склад населення Совєтського Союзу, як цілости, з доповненям про національний і мовний склад населення 15 совєтських республік, що нині находяться під повною контролею панівного народу в імперії росіян і їх столиці — Москви.

Сучасні антропологи поділяють все населення землі на основі фізичних зовнішніх познак на три основні раси:

1) Европейську або кавказьку з групами: а) північно - европейською, ясноволосою і б) південно-европейською, темноволосою. Цю расу звуть білою расою.

2. Монгольську з групами а) північно - східньо - монгольською і б) амеріндіянською або просто американською. Її загально звуть жовтою расою.

3. Екваторіяльну або негроїдну або ще негроавстралійську з групами: а) африканською і б) океаською. Її звичайно звуть чорною расою.

Нині на землі майже нема чистих рас. Вони в ході часу перемішались з собою. Цих мішанців ділять антропологи на територіяльні групи:

1) етіопську (з европейців і негрів), 2) південно - індійську або дравідську (з европейців і веддів), 3) південно - монгольську (з монголів та океанців), 4) уральську (з европейців і монголів), 5) середньоазійську (з европейців і монголів), 6) метисів (з европейців і іднiян), 7) мулятів (з европейців і негрів), 8) південно-африканську або кольорову (з европейців і негрів і 9) полінезійську (з рисами всіх 3 головних рас).

В половині 1963 року підраховано, що на землі жило тоді коло

3,195 мільйонів людей, в тому з европейської раси 1,473 мільйонів, з монгольської раси 613 мільйонів, з екваторіяльної раси 182 мільйонів, з мішанців всіх рас 927 мільйонів. Оцінка на половину 1965 р. дає 3,315 мільйонів.

Раси в Совєтському Союзі

В Совєтському Союзі живуть люди европейської і монгольської раси. До північної групи европейської раси зараховують балтійців (литовці, латвійці) та москалів півн. - зах. частини СССР, до південної кавказців і до мішанців — решту москалів і всіх українців.

До монгольської раси зараховують групу північно-східньо-монгольську на Далекому Сході і в східній частині Сибіру та середньоазійську в Середній Азії. З мішанців живуть в СССР люди уральської групи і до неї зараховують мешканців північної частини европейської території Союзу та західньої частини Сибіру. Кромі того в СССР живе ще ряд дрібних народів, які досі расово неозначені, як нпр. народець кети, що має подібності до індіян на американському континенті і говорить окремою мовою, яка неспоріднена з жодною відомою на землі мовою.

Про національний і мовний склад населення СССР доводиться давати дані разом тому, що головним фактором визначення нації, народу чи племени є їхня мова, і тому, що поняття нації не є ідентичне з поняттям держави, а не так, як це нпр. трапляється на американському континенті, де є нація американська чи канадська а її мова англійська, індіянська чи ескімоська або французька, нація арґентинська а її мова еспан-

В серпні і вересні минулого року побував у Канаді із своїми концертами відомий Український Народній хор ім. Гр. Верьовки з Києва. Продовж цього часу українці Торонта, Вінніпеґу, Форт Віліяму і Монтреалу жили немов заворожені євшанзіллям української народньої пісні, танцю і музики.

ська, нація бразилійська а її мова портуґальська ітп.

Що таке нація?

Для ясности треба знати коротко і генезу термінів нація — національність — національна мова — розговірна мова — народність — племінність.

Перші спільноти в житті людей на землі були племінні або етнічні. Це були люди, що виводили своє походження від одних прародичів, отже кровно споріднені, що мали свою мову-діялект, свої звичаї, свою культуру, свою віру-культ. свою територію і своє ім'я. В ході історії племінні чи етнічні спільноти єднались для різних цілей у вищу форму організації — племінні союзи з тими самими атрибутами, що їх мали і племена. Вони в ході часу прибирали собі спільне для всіх племен ім'я і спільну мову. Єднались звичайно

в союзи споріднені з собою племена. Той процес ще й тепер відбувається в Африці, Австралії і Південній Америці. Відчуття кровного пов'язання поволі заникало, їх місце займали фактори територіяльні.

У свою чергу в дальшому ході історії племінні союзи єднались в більші одиниці на певній території, для певних цілей і творили народ - народність. Вони прибирали назву спільну для всіх союзів і творили спільну для всіх мову, культуру, побут, звичаї, віру-культ і господарство. Ті формації вже творили і літературну мову з заником дрібних діялектів поодиноких племен чи їх союзів. Деякі з цих народів творили і центральні проводи для себе, тобто держави. Народ в таких формаціях міняв етнічну свідомість на свідомість народну і державну і ставали націями. Вони старались інші племена чи народи, що жили на їх території, мовно асимілювати, тобто їх знищити в користь нації-держави.

Тим процесом асиміляції мови послуговуються і тепер москалі в своїй імперії, щоб усі племена — народи — нації на території імперії сконсолідувати в одну совєтську або російську націю. Нинішне ім'я того процесу є русифікація. Ціллю його є у випадку українськім перевести українську націю в московську чи російську, тобто її знищити. Об'єктом того процесу є в першій мірі національна мова, як основний знаменник нації.

Мова народів

Тепер на землі живе коло 2,000 різних націй - народів - племен з своїми мовами. Коло 200 з них мають понад один мільйон людей і творять коло 95% населення землі.

Було кілька спроб всі ті мови якось клясифікувати нпр. на базі культурно - економічній чи історично - етнографічній ітп. Найдоцільнішою показалась база лінґвістично - генеалогічна тобто мовна спорідненість. Отже на тій базі поділено всі мови світу на мовні сім'ї за основною спорідненістю мов, а сім'ї поділено на мовні групи з мов, що ближче собі споріднені.

Мови Совєтського Союзу

Населення Совєтського Союзу належить до таких мовних сімей:

1) Індоевропейської, 2) Кавказької, 3) Семіто-гамітської, 4) Уральської, 5) Алтайської, 6) Китайсько-Тибетської і 7) Ескімоско-Алеутської.

Поза сім'ями залишилися ще мови палеоазійські (прамешканців давної Азії), що досі повністю не вивчені і деякі окремі мови, що досі не склясифіковані.

Загально за ознаками мовних сімей населення Совєтського Союзу таке: Індоевропейська 84%, кавказька 2%, алтайська 11 %, уральська 2%, і інші 1%.

Нижче подаємо мовні сім'ї, мовні групи, імена поодиноких народів чи племен СССР і при кожному народі скількість людей даної мови.

1. ІНДОЕВРОПЕЙСЬКА СІМ'Я:

А) Група слов'янська:

1) Москалі	114,113,600
2) Українці	37,252,900
3) Білоруси	7,913,500
4) Поляки	1,380,300
6) Чехи	24,600
7) Словаки	14,700

Б) Група лотишсько-литовська або прибалтійська:

1) Лотиші-Ліви	1,399,600
2) Литовці	2,326,100

В) Група вірменська:
1) Вірмени 2,786,900

Г) Група романська:
1) Молдавани 2,214,100
2) Румуни 106,400

Г) Група іранська:
1) Таджики 1,396,900
2) Осетини 412,600
3) Кудри 58,800
4) Іранці-Перси 20,800
5) Белуджі 7,800
6) Тати 11,500
7) Язгулемці
8) Рушанці
9) Толмші

Д) Група германська:
1) Німці 1,619,700

Е) Група грецька:
1) Греки 309,300

Є) Група Індійська:
1) Цигани 132,000
2) Жиди 2,267,800

2. КАВКАЗЬКА СІМ'Я:

А) Група картвельська:
1) Грузини складені з таких племен: Свани, Аджарці, Кахетинці, Хевсури, Пшави, Тушинці, Карталини 2,692,000

Б) Група дагестанська:
1) Аварці 270,400
2) Лезгіни 223,100
3) Даргинці 158,100
4) Лакці 63,500
5) Табасарани 34,700
6) Цахури 7,300
7) Агули 6,700
8) Рутульці 6,700

В) Група Нахська:
1) Чеченці 418,800
2) Інгуші 106,000

Г) Група Адиго-Абхазька:
1) Кабардини 203,600
2) Адігейці 79,600
3) Абхази 65,400
.) Черкеси 30,500
5) Абазини 19,600

3. СЕМІТСЬКО - ГАМІТСЬКА СІМ'Я:

А) Група семітська:
1) Айсори або Асирійці 21,800
2) Араби середньоазійські 8,000

4. УДАЛЬСЬКА СІМ'Я:

А) Група фінська:
1) Мордвини (Ерзю і Морші) 1,285,100
2) Естонці 988,600
3) Удмурти 624,800
4) Марійці 504,200
5) Комі і Комі-Перм'яки 430,900

6) Карели	167,300
7) Фіни	92,700
8) Вепси	16,400
9) Іжорці	1,100
10) Саами-Лопарі	1,800

Б) Група мадярська:

1) Мадяри	157,700
2) Ханти	19,400
3) Манси	6,400

В) Група самодійська:

1) Ненці	23,000
2) Інгасани	700
3) Селькупи	3,800

5. АЛТАЙСЬКА СІМ'Я:

А) Група тюркська:

1) Узбеки	6,015,400
2) Татари	4,967,700
3) Казахи	3,621,600
4) Азербайджани	2,939,700
5) Чуваші	1,469,800
6) Туркмени	1,001,600
7) Башкіри	989,000
8) Якути-Долгани	236,700
9) Каракалпаки	172,600
10) Кіргізи	968,700
11) Кумики	135,000
12) Гагаузи	123,800
13) Тувинці	100,100
14) Уйгури	95,200
15) Карачеївці	81,400
16) Хакаси	56,600
17) Балкарці	42,400
18) Ногайці - Астраханські Татари	38,600
19) Турки	35,300
20) Шорці	15,300
21) Алтайці	43,500

Б) Група монгольська:

1) Бурати	253,000
2) Калмики	106,100

В) Група Тунгузо - Манджурська:

1) Евенки	24,700
2) Евени	9,100
3) Нанайці	8.000
4) Ульчі	2,100
5) Ороки	
6) Орочі	800
7) Удегейці	1,400

6. КИТАЙСЬКО - ТИБЕТСЬКА СІМ'Я:

1) Китайці	25,800
2) Дунгани	21,900

ПАЛЕОЗІЙСЬКІ НАРОДИ:

1) Чукчі	11,700
2) Коряки	6,300
3) Ітельмени - Камчадали	1,100
4) Юкагіри	400
5) Нивхи	3,700

7. ЕСКІМОСЬКО - АЛЕУТСЬКА СІМ'Я:

1) Ескімоси	1,100
2) Алеути	400

РІЗНІ НАРОДИ:

1) Караїми	5,700
2) Альбанці	5,300
3) Удини	3,700
4) Тофаляри	600
5) Корейці	313,700
6) Кети	1,000

З зіставлення видно, що населення Совєтського Союзу складається з 104 націй-народів-племен і розмовляє 104 мовами і діялектами.

Народи Національних Республік

Як вже згадано вище, Совєтський Союз складається з 15 національних республік. Тут подаємо, які народи живуть в якій республіці. При поодиноких республіках подано, який відсоток населення республіки творить пануюча нація і який відсоток творять більші національні меншини.

1) УКРАЇНСЬКА РСР — столиця Київ; населеня 45,100,000:

1) Українці	76.8%
2) Москалі	16.9%
3) Жиди	
4) Поляки	
5) Білорусини	
6) Молдавани	
7) Болгари	
8) Мадяри	
9) Греки	
10) Румуни	

11) Татари
12) Вірмени
13) Гагаузи
14) Цигани
15) Чехи
16) Словаки
17) Грузини
18) Мордвини
19) Чуваші
20) Литовці
21) Узбеки
22) Азербейджанці
23) Казахи
24) Естонці
25) Альбанці
26) Башкіри
27) Осетини
28) Караїми
29) Удмурти

2) АЗЕРБЕЙДЖАНСЬКА РСР — столиця Баку, населення 4,518,000:

1)	Азербейджанці	67.5%
2)	Москалі	13.6%
3)	Вірмени	12.0%
4)	Українці	0.7%
5)	Лезгіни	
6)	Жиди	
7)	Татари	
8)	Аварці	
9)	Цахури	
10)	Осетини	
11)	Мордвини	
12)	Даргинці	
13)	Курди	
14)	Айсори-Асирійці	
15)	Лакці	
16)	Толиші	
17)	Грузини	
18)	Тати	
19)	Білорусини	
20)	Удини	

Туристи, які відвідують національні заповідники Канади, ніколи не забудуть такого величнього виду, як Елбов Форс у Скелистих горах, де холодні гірські води бурхливо перекочуються почерез скельні пороги і піняться крутіжем довкола великих каменюк-валунів.

Фото. "Келґарі Гералд", "К.С."

3) БІЛОРУСЬКА РСР — столиця Мінск; населення 8,533,000

1)	Білоруси	81.1%
2)	Москалі	8.2%
3)	Поляки	6.7%
4)	Українці	1.6%
5)	Татари	
6)	Литовці	
7)	Цигани	
8)	Лотиші	
9)	Вірмени	
10)	Грузини	
11)	Азербейджанці	
12)	Мордвини	
13)	Жиди	

4) ВІРМЕНСЬКА РСР — столиця Еривань; населення 2,134,000

1)	Вірмени	88.00%
2)	Азербейджанці	6.1%
3)	Москалі	3.2%
4)	Українці	0.3%
5)	Курди	
6)	Айсори-Асирійці	
7)	Жиди	
8)	Грузини	

5) ГРУЗИНСЬКА РСР — столиця Тбілісі; населення 4,483,000

1)	Грузини	64.3%
2)	Вірмени	11.0%
3)	Москалі	10.1%
4)	Українці	1.3%
5)	Азербейджанці	
6)	Осетини	
7)	Греки	
8)	Абхазці	
9)	Жиди грузинські	
10)	Жиди	
11)	Курди	
12)	Татари	
13)	Білоруси	
14)	Лезгіни	
15)	Поляки	
16)	Молдавани	
17)	Естонці	
18)	Айсори-Асирійці	

6) ЕСТОНСЬКА РСР — столиця Таллін; населення 1,273,000

1)	Естонці	74.6%
2)	Москалі	20.1%
3)	Українці	1.3%
4)	Фіни	
5)	Білоруси	
6)	Жиди	
7)	Лотиші	
8)	Поляки	
9)	Литовці	
10)	Татари	

7) ЛАТВІЙСЬКА РСР — столиця Рига; населення 2,241,000

1)	Латвійці-Латиші	62.0%
2)	Москалі	26.6%
3)	Білоруси	2.9%
4)	Українці	1.4%
5)	Поляки	
6)	Жиди	
7)	Литовці	
8)	Естонці	
9)	Цигани	
10)	Татари	

8) ЛИТОВСЬКА РСР — столиця Вільніюс; населення 2,949,000

1)	Литовці	79.3%
2)	Москалі	8.5%
3)	Поляки	8.5%
4)	Білоруси	1.1%
5)	Українці	0.7%

9) МОЛДАВСЬКА РСР — столиця Кишенів; населення 3,303,000

1)	Молдавани	65.4%
2)	Українці	14.6%
3)	Москалі	10.2%
4)	Гагаузи	
5)	Жиди	
6)	Болгари	
7)	Цигани	
8)	Білоруси	
9)	Поляки	
10)	Румуни	
11)	Вірмени	
12)	Татари	

10) КАЗАХСЬКА РСР — столиця Алма; населення 11,853,000

1)	Казахи	29.8%
2)	Москалі	43.2%
3)	Українці	8.3%
4)	Татари	
5)	Узбеки	
6)	Білоруси	
7)	Корейці	
8)	Уйгури	
9)	Поляки	
10)	Азербейджанці	
11)	Жиди	
12)	Мордвини	
13)	Молдавани	
14)	Чуваші	
15)	Дунгани	
16)	Вірмени	
17)	Башкіри	
18)	Таджіки	
19)	Цигани	
20)	Кіргізи	
21)	Курди	
22)	Удмурти	
23)	Грузини	
24)	Китайці	

11) КІРГІЗЬКА РСР — столиця Фрунзе, населення 1,569,000

1)	Кіргізи	40.5%
2)	Москалі	30.2%
3)	Узбеки	10.6%
4)	Українці	6.6%
5)	Татари	
6)	Казахи	
7)	Таджики	
8)	Уйгури	
9)	Дунгани	
10)	Азербейджанці	
11)	Жиди	
12)	Мордвини	
13)	Курди	
14)	Білорусини	
15)	Корейці	
16)	Башкіри	
17)	Вірмени	
18)	Чуваші	

12) ТАДЖИКСЬКА РСР — столиця Душанбе; населення 2,432,000

1)	Таджики	53.1%
2)	Узбеки	23.0%
3)	Москалі	13.3%
4)	Українці	1.4%
5)	Татари	
6)	Кіргізи	
7)	Казахи	
8)	Жиди	
9)	Туркмени	
10)	Мордвини	
11)	Осетини	
12)	Башкіри	
13)	Вірмени	
14)	Білоруси	
15)	Корейці	
16)	Чуваші	
17)	Цигани	

13) ТУРКМЕНСЬКА РСР — столиця Ашхабад; населення 1,872,000

1)	Туркмени	60.9%
2)	Москалі	17.3%
3)	Узбеки	8.3%
4)	Казахи	4.6%
5)	Українці	1.4%
6)	Татари	
7)	Вірмени	
8)	Азербейджанці	
9)	Белуджі	
10)	Мордвини	
11)	Жиди	
12)	Білоруси	
13)	Каракалпаки	
14)	Кудри	
15)	Корейці	

14) УЗБЕКСЬКА РСР — столиця Ташкент; населення 10,130,000

1) Узбеки 61.2%
2) Москалі 13.5%
3) Українці 1.2%
4) Татари
5) Казахи
6) Таджики
7) Каракалпаки
8) Корейці
9) Жиди
10) Кіргізи
11) Туркмени
12) Азербейджанці
13) Вірмени
14) Уйгури
15) Мордвини
16) Башкіри
17) Білоруси
18) Осетини
19) Цигани
20) Чуваші
21) Грузини

15) РОСІЙСЬКА СФСР — столиця Москва; населення 125,768,000

1) Москалі 83.3%
2) Татари 3.5%
3) Українці 2.9%
4) Чуваші
5) Мордвини
6) Башкіри
7) Жиди
8) Білоруси
9) Німці
10) Удмурти
11) Марійці
12) Комі і Комі-Пермяки
13) Казахи
14) Чеченці
15) Вірмени
16) Буряти
17) Аварці
18) Осетини
19) Якути
20) Кабардинці
21) Карели
22) Даргинці
23) Кумики
24) Поляки
25) Лезгіни
26) Калмики
27) Тувинці
28) Корейці
29) Адігейці
30) Цигани
31) Фіни
32) Азербейджанці
33) Карачеївці
34) Молдавани
35) Лакці
36) Грузини
37) Хакаси
38) Інгуші
39) Греки
40) Алтайці
41 Ногайці
42) Балкарці
43) Табасарани
44) Узбеки
45) Черкеси
46) Болгари

47) Евенки
48) Ненці
49) Ханти
50) Абазини
51) Китайці
52) Вепси
53) Шорці
54) Чукчі
55) Туркмени
56) Евени
57) Нанайці
58) Рутульці
59) Агули
60) Манси
61) Коряки
62) Цахури
63) Селькупи
64) Нивхи
65) Ульчі
66) Саами-Лопарі
67) Удегейці
68) Ескімоси
69) Інельмени
70) Кети
71) Нганасани
72) Орочі
73) Юкагіри
74) Алеути

В підсумку по всіх советських республіках живе така кількість різних народів:

1)	Українська ССР	29
2)	Азербейджанська ССР	20
3)	Білоруська ССР	13
4)	Вірменська ССР	8
5)	Грузинська ССР	18
6)	Естонська ССР	10
7)	Латвійська ССР	10
8)	Литовська ССР	5
9)	Молдавська ССР	12
10)	Казахська ССР	24
11)	Кіргіська ССР	18
12)	Таджікська ССР	17
13)	Туркменська ССР	15
14)	Узбекська ССР	18
15)	Російська ССР	74

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОДІЛ ССР

Для повноти образу дещо і

про адміністративний поділ Совєтського Союзу.

	Області	Райони
1) Українська ССР	25	394
2) Азербейджанська Нахічеванська Автономна ССР Нагорсько - Калабахська Авт. Область		60
3) Білоруська	6	100
4) Вірменська		33
5) Грузинська Абхазська Автономна ССР Аджарська Автономна ССР Півд. Осетинська Авт. Область		62
6) Естонська		15
7) Латвійська		21
8) Литовська		44
9) Молдавська		28
10) Казахська	15	152
11) Кіргізька	1	29
12) Таджикська Горно - Бадахчанська Авт. Обл.		35
13) Туркменська		28
14) Узбекська Каракалпакська Авт. Область		86
15) Російська	35	1553

6 країв, 10 національних Округів, 5 Автономних Областей, 44 Областей, 16 Автономних РСР.

В Москві дещо інакше ділять територію землі, як у вільному світі. Тому і це варто знати.

	Міл. населення
1) Совєтський Союз	230.5
2) Позасовєтська Европа	446.0
3) Позасовєтська Азія	1873.0
4) Америка	455.0
5) Австралія-Океанія	19.0

На тлі всього сказаного виразно видно місце і ролю України і українців в Совєтському Союзі.

С. ФОДЧУК

Штіф Табачнюк — піонер гуморист

Дня 21 березня 1967 відійшов у засвіт, автор веселих оповідань Штіф Табачнюк. Властиве ім'я його було Стефан Фодчук, який народився 31 травня 1886 р. у малому селі Тулові над Прутом у — Снятинщині в Західній Україні. Батьки його були незаможними селянами. Малий Штефанко гарно вчився у сільській школі, де передше була корчма. Коли не було корчми, то попершій світовій війні, не було в селі ані одного жида. Село було тверезе.

Учителював тоді в тому селі вчитель старої дати Константин Балятинський. Хоч він не мав фахової кваліфікації, але вчив добре. Здібних учнів заохочував продовжувати навчання у середніх школах. Багато селянських дітей опісля вивчилися на гімназійних учителів, священиків та кооператорів.

По закінченні сільської школи Стефан перейшов до виділової школи у Снятині, а опісля до утраквістичної вчительської семінарії в Заліщиках на короткий час. Згодом переходить до української гімназії у Кіцмані на Буковині, де в той час був директором А. Шпойнаровський, який перекладав поезії Тараса Шевченка на німецьку мову. Замешкав Стефан у бурсі, де був інструктором молодих учнів, а декотрі платили йому за уділювання окремих лекцій. Він щадив гроші — на лиху годину. У 4 кл. гімназії під час Зелених Свят приїхав до батьків. По Святах він не повернувся більше до гімназії. Маючи заощаджених з лекцій 14 корон у кишені, вибрався "у світ за очі". Переїхав колишню Галичину і опинився на кінцевій станції на австрійсько-німецькому кордоні Мисловіце. Тут нелеґально перейшов кордон до Німеччини. На щастя там стрінув групу польських робітників, які не знали німецької мови. Вони взяли його за свого перекладача.

Заощадивши трохи грошей, переїхав у 1906 до Америки, а опісля до Канади. Завдяки знанню кількох слов'янських мов, та початків англійської мови, знайшов швидко відповідну собі працю. Життєві обставини дали йо-

му багато матеріялу до літературної творчості. Він почав писати покутським діялектом, подібно, як Василь Стефаник, якого твори любив читати.

В оповіданнях своїх вплітає для сатири багато англійських зворотів. Гумористичні оповідання почав поміщувати у тижневиках "Канадійський Фармер", "Український Голос" та "Календарі Новин".

Цікаво, як то він прибрав собі псевдонім "Штіфа Табачнюка". Один з передплатників часопису називав Штіф Табачнюк і він прибрав собі його ім'я на псевдонім. Обурений передплатник віддав справу на судову дорогу і там вирішено, що письменникові вільно вживати псевдонім Штіф Табачнюк. Перше гумористичне оповідання "Асиміляція" появилося 1912 р. у Календарі — альманаху". Оповідання відразу подобалося українським поселенцям. Джерелом веселої розривки для десяток тисяч наших поселенців були дальші оповідання, дивні пригоди Штіфа та його дружини Євдохи". Багато неграмотних піонерів, училися азбуки, щоб опісля самому читати оповідання Штіфа Табачнюка. Навіть його батько, маючи понад 80 літ вчився читати, щоб знати, що пише його син, який завзято боровся з поганими навичками і норовами своїх співгромадян, та гострими дотепами завертав на правдиву дорогу. Що гумористичні оповідання Штіфа Табачнюка заняли своє місце у нашій еміґраційній літературі, що найліпше свідчить про це вислів українського діяча і письменника Д-ра Осипа Назарука, який після першої світової війни приїхав до Канади, як представник ЗУНР. Він сказав: "в державних народів, такі таланти обсипують золотом, щоб дати їм змогу безжурно творити і розвивати свої здібності. А в нас, вони марнуються в боротьбі за насущний хліб". Проф. Д. Дорошенко заявив, що "Штіф Табачнюк — це майже єдиний літературний тип у Канаді, який відзначується оригінальністю і тому заслуговує на особливу увагу наших істориків літератури". Це були голоси визначних авторитетів, які заохотили Штіфа Табачнюка до невдачної праці на літературному полі. Хоч не мав він відповідних засобів до життя, то в початках дуже важких "піонерських часів" редаґував часописи — не залишаючи літературної праці. По другій світовій війні переселився до Ванкуверу (Брітанська Колюмбія), де для його слабкого здоров'я був лагідний клімат. На сторінках "Нового Шляху", поміщував гумористичні листи до свого односельчана — Скитальця, який відписував йому такою ж самою манерою листів, скриваючися під псевдонімом "Джан". Завдяки тому, що Стефан Федчук знав майже всі слов'янські мови — місцеві суди і приватні підприємства запрошували його як перекладача слов'янських мов на англійську. 1958 р. знагоди 70 річчя його життя появилася у Ванкувері збірка п. н. "Дивні пригоди Штіфа Табачнюка", до якої увійшло 14 його гумористичних оповідань. Там теж поміщено коротенький життєпис автора пера інж. А. Ільницького.

Л. Лясковський

ІНСТРУКТОР

(Пів - фейлетон)

Живучи в а'омовій добі, коли люди літають довкола Землі, силкуються дістатися на Місяць та інші плянети Всесвіту, я й собі почав думати про деякий проґрес у сучасній техніці.

— Чи вже не час, розпочати мені вчитися водити автом? — питаю раз жінки.

— Мабуть, авто скоріше водитеме ':обою, — відказує жінка.

Та що ти говориш?! хіба ж я тобі вже раз не говорив, що в Червоній Армії, я служив при змоторизованій бриґаді?

— Змоторизованій за змістом, а пішій за формою, — наголошує жінка.

Однак після кількох подібних суперечок, мені таки вдалося переконати жінку і вона дала свою згоду на задуманий мною проєкт. Побоюючись, щоб вона часом не змінила своєї думки, я негайно вдався до найближчого підприємства, під назвою: "Canadian Driving School" (Канадська Шоферська Школа). Зустрівшись з управителем цього підприємства, який своєю статурою нагадував директора якоїсь космонавтичної фірми, — розпочав з ним конверсацію урядовою :обто, англійською мовою. Помітивши, що він не вельми добре володіє англійською мовою, я й питаю:

— Чи можу знати, якої ви національности?

— Українець, — відповідає він.

— Ну, і я українець. Так давайте тоді краще, балакати по-своєму. І ми перекинулися на українську мову. Після коротенького інтерв'ю, він погодився вчити мене їзди автом за платнею трьох долярів за одногодинну лекцію. На другий день о 11-тій годині перед полуднем, він вже чекав на мене перед фасадами мого дому в своєму авті. Всівши до авта :а взявши за руля, я почувався так наче б — знаходився в тій ракетній кабіні, що носила Ґаґаріна

довкола Землі. Ось, і тут мені пригадалося твердження жінки...

Раптом чую: "turn right!" (поворот вправо), а відтак: "turn left!" (поворот вліво). В'їхавши в пряму вулицю, а згодом трохи прохолонувши, питаю інструктора:

— Ви, мабуть, належите до старої еміґрації?

— Де там! — Я щойно прибув до Канади, в 1958 р., — відповідає інструктор. "Скоро сканадійщився", — подумав я.

З того часу трійки почали вилітати з моєї кишені, мов кулі із кулемету. Бо приїздив мій інструктор по мене: по-три, а то й почотири рази в тиждень. І так, поїздивши з ним чотири чи п'ять тижнів, я майже всеціло засвоїв всі правила вуличної їзди та почав бездоганно водити автом.

— Чи не могли б ви вже мене зголосити до іспиту, щоб отримати шоферську ліцензію,? — питаю раз інструктора.

Три сучасні українські народні одяги з показу української ноші під час Українського Тижня на Експо 67 в Монтреалі 24-30 липня 1967. Модельки: Стефа Білик, Роксоляна Баран і Богдана Криса

Ви ще слабо їздите! — Вам потрібно взяти ще щонайменше десять лекцій, щоб бути належно приготованим до іспиту. Хоч-не хоч, я мусів погодитися з вимогами інструктора далі продовжувати лекції. Але час від часу, я все ж таки не переставав нагадувати інструкторові про свій задум, на що він таки врешті решт погодився, і зголосив мене до іспиту в Онтарійському відділі Міністерства Траспорту в містечку Порт Кредит. Це мене, очевидно, дуже підбадьорило і я, щоб не провалитися при іспиті, зубрю термінологію Онтарійського траспортового руху, та беру ще одну додаткову лекцію їзди в тижні. У визначений день мого іспиту, інструктор під'їхав до мене о 8-й год. ранку. Помітивши його, я побіг бігцем йому назустріч, щоб борони Боже, не спізнитися до іспиту. І вже намірився сідати до авта, аж тут інструктор питає:

— А трохи грошей взяли з собою?

Це мене дуже здивувало. Чей же, я йому все платив своєчасно за лекції, а де-коли, навіть, в аванс.

— Та взяв, — відповідаю. Але щоб переконатися, що він саме має на думці, то й питаю:

— А скільки ж грошей буде потрібно цим разом?

— Ну, та десять долярів мені, а три доляри за отримання шоферської ліцензії. "Це нівроку," — подумав я. І бігцем побіг до хати, щоб взяти потрібну суму грошей.

У дорозі до Порт Кредит, чомусь знечев'я, пригадалась мені старокрайова поговірка: коли хтось вибирається в дорогу в якійсь цілі, і в міжчасі з якоїсь причини, переступивши поріг, поверне до хати, не матиме успіху в задуманій цілі, а то й може стрінути його якась пригода. "Який же я дурний", — подумав я. Пощо було вертатися до хати? Чей же я міг сказати, що — взяв потрібну суму грошей. То ж він і так не жадатиме від мене платні перед іспитом.

Приїхавши перед фасад будинку, в якому приміщувався Онтарійський відділ Міністерства Транспорту, інструктор доручив мені поквітування, яке він отримав при зголошенню мене до іспиту. Висівши з авта, ми подалися в напрямку будинку. Але перед

самим входом до будинку інструктор промовив:

— А про моїх десять долярів ви, мабуть, вже забули?

— Не бійтеся, не забув. Я ж вам все платив після закінчення, а не перед початком лекції?

— Це було так раніше, а тепер я хочу мати гроші наперед: інакше я не погоджуюсь!" "Чи це він жартуючи говорить чи поважно", подумав я. Але що на дворі падав дощ, то й не було часу на дальші дискусії. Я виняв з кишені десяти доляровий банкнот і подав інструкторові. Усміхнувшись саркастично, він поклав гроші до кишені і ми увійшли до середини будинку. Тут нас розлучили. Він пішов до ждальні, а мене покликано на письмовий іспит.

Не проминуло й десяти хвилин, як мене покликали до вестибюлю, де на мене чекав екзамінатор. Після 15-ти хвилинної їзди автом, я з екзамінатором вернувся до будинку. Увійшовши до попередньої залі, я почав докінчувати письмовий іспит, який складався з 80-ти питань. Отримавши дуплікат із пройденого іспиту, я попрямував до мого інструктора. Він взявши від мене дуплікат, і з такою ж, як передше, саркастичною усмішкою, промовив:

— Іспиту ви не пройшли: що думаєте далі робити? Резиґнувати чи зголосити вас до другого іспиту? "Добре тобі резиґнувати, взявши до кишені понад сотню долярів," — подумав я. — Прошу зголосити. — І я подав інструкторові дводоляровий банкнот. Після двох тижнів ми знову прибули на мій іспит. Хоч цим разом я вже не вертався до хати, бо заздалегідь приготовив потрібну суму грошей, проте іспиту я знову не перейшов.

— Що ж думаєте тепер робити,? — питає інструктор.

— Прошу, ще раз зголосити.

— Добре- Але під умовою, що ви візьмете ще десять лекцій їзди.

— Хай вже буде по-вашому.

І зголосившись з черги вже на третій іспит, ми поїхали додому. На другий день ми наново розпочали їзду автом. За старою звичкою, після закінчення лекції виймаю чотири доляри (бо не мав дрібних) і подаю інструкторові. Взявши гроші, він почав вибачатися, що не має 50 цен. решти.

— Мені належиться один доляр, а не 50 цен., — кажу інструкторові.

— Хіба ж я вам не говорив, що від сьогодні ви маєте платити не три, а три і пів доляра за лекцію?

— Все впорядку, — відповідаю. Хай тоді цих 50 цен. залишиться в авансі на другу лекцію.

У який час їдемо завтра? — питав інструктор.

— Я вам потелефоную, бо зрана маю деякі справи полагодити.

— Добре. Я буду ждати. І попрощавшись зо мною, поїхав додому. А я вже більш до нього... не телефонував.

З глибин віків

Про походження назви Русь

Нижче друкуємо статтю О. П. Знойка, що була поміщена у журналі Академії Наук УРСР "Народня творчість та етнографія" в 1962 році. Рецензент цієї статті академик Б. Рибаков, застерігається, що у статті містяться деякі спірні твердження, але поручає її видрукувати. Стаття цікава своїми спробами вияснити походження назви Русь та інших історичних українських назв на підставі українського порівняльного мовознавства і мітології.

Походження назви "Русь" — читаємо у статті О. Знойка — що була ім'ям нашої стародавньої батьківщини, цікавить широкі кола громадян. Протягом двох сот років з цього питання було опубліковано багато досліджень. Проте походження і зміст слова "Русь" лишилося таємницею. До недавнього часу більшість учених, зокрема А. Л. Шлецер, В. Томсен, С. М. Соловйов, В. А. Ключевський, О. О. Шахматов, О. Є. Пресняков та ін. дотримувалися так званої норманістської теорії походження назви "Русь".

Норманісти, перекручуючи історичні факти, вважали, що слово "русь" означає назву шведського племени, виходці з якого у IX ст. були захопили Київ і створили Київську державу, а скандинавські князі, що княжили у Києві з другої половини IX ст., стали зватися варягами. Русь і варяги ототожнювалися.

Вже в XVIII ст. росіянин М. В. Ломоносов виступив проти теорії норманістів. Ряд вчених (М. О. Максимович та ін.) у XIX ст. висловлювали думку про місцеве походження назви "Русь", зв'язуючи її з назвою української річки Рось. Академік О. О. Шахматов відокремлював питання про Русь від питання про варягів. Він вважав, що варяги є аварська назва франків.

Совєтські вчені Д. І. Багалій, Б. Д. Греков, М. М. Тихомиров, Б. О. Рибаков та ін. вважають, що слово "Русь" існувало на території Київського князівства до приходу варягів (скандинавців). Б. О. Рибаков вважає, що леґендарний князь Кий княжив у Києві в першій половині VI ст. На той час, і до падіння Києва назва Київської держави "Русь" стосувалася лише полян, сіверян, уличів та якогось племені з назвою "Русь", що жило в районі річки Рось (Русь). Інші племена, які входили до складу Київської держави і сплачували данину, не були Руссю, а мали інші назви.

Назва "Русь", як і назва двох найбільших племен — полян і сіверян, досі залишилася таємницею. Спроба тлумачити їх походження від російських слів поле (степ) і сівер (північ) не вдалися.

Останнім часом виявилося, що значення цих назв з'ясовує українська мова, в якій, як і в росій-

ській мові, збереглося багато понять, слів стародавньої Київської Русі. Не в подіях IX ст. треба ряни", "Русь", а значно раніше. У шукати зміст слів "поляни", "сівещільних зв'язках наших земель з Римом та у подіях з часів Геродота знаходимо розв'язання питання про Русь.

За браком писаних джерел для дослідження нами було використано матеріяли етнографії, археології, топоніміки, порівняного мовознавства та мітології. Виявилося, що українська топонімія, тобто наука, що вивчає назви рік, озер, міст та сіл, а також українське порівняльне мовознавство і мітологія дають вичерпні відомості щодо питань про Русь.

Відомо, що українське значення слів"поле", "поляни" відповідає російському "пашня", "пахари", точніше "земледельцы" (хлібороби). Російське слово "поле" в розумінні "степ" (дике поле) не має ніякого відношення до назви полян.

Дослідження так званих латинізмів в українській мові, що перейшли до неї у спадок від древньої Русі і пізніших часів, дозволяє правильно зрозуміти слова "Русь" і "сіверяни". Ми не кажемо, що ці слова запозичені нашими предками від римлян. Проте вони належать до великої кількости слів, що на Русі та у Римі визначали однакові поняття ще на початку християнської доби (тут автор уживає прийнятого в СРСР означення "нова ера" або скорочено "н.е.") і походять від одного кореня.

Латинське слово "северус" тотожне українському "суворий", а "свера" відповідає українському слову "сувара", що можна тлумачити як "народ суворого життя". Звідси "Земля Сівера" означає "Сувора земля" (Новгород-Сіверський, Сіверський Донець і т.д.). Латинські слова "русь", "рустикус" у Західньому Римі мали те саме значення, що й наші слова "русь", "русин".

Значення слово "русь" не залишалося сталим, воно змінювалося протягом часу. Еволюція змісту слів "русь", "русин" у поляні сіверян відбувалася спочатку подібно до еволюції цих слів у Західньому Римі. У першому тисячолітті до н.е. вони означали поле і орачів. Пізніше в Римі ці слова означали село, хлібороб,

Українські історичні одяги у програмі показу української ноші під час Українського Тижня на Світовій виставці ЕКСПО 67, 24 - 30 липня ц.р. Від права в ліво: одяг сарматської дівчини з 3-го сторіччя до Христа, два одяги кочових племен з 9-го сторіччя, одяг княгині Ольги з 10-го сторіччя, одяг боярині і дворянської дівчини з 12-го сторіччя, одяг галицької князівни з 13-го сторіччя, одяг гетьманші з 17-го сторіччя і одяг української міщанки з 18-го сторіччя.

Фото В. Зборовський

селянин, сільський, селянський, тоді як на Русі слово "русь" означало власників землі — феодалів-воїнів, знать, дружину князя. За часів Геродота (V ст. до н.е.) слово "русь" на території середнього Дніпра та Буга означало орачі — майже те саме що і поле, поляни, тобто "пашня" (хліборо би).

Останні дослідження вказують на те, що з двох племен на Дніпрі, про які пише Геродот і які в підручниках названі "скіфи-хлібороби" і "скіфи-орачі", назва "русь" стосується скифів-орачів, а назва поляни — скіфів-хліборобів (до речі, слово "скіфи" є додатком перекладачів). Геродот пише про державу орачів і про державу хліборобів. Треба було писати "скіфи-русь" і "скіфи-поляни", а якщо вилучити штучний додаток "скіфи", то просто "русь" і "поляни".

Такий висновок можна зробити, досліджуючи описаний Геродотом культ золотого плуга у "Скіфів-Русі" (орачів), що зберігаються у нас і досі в обряді засівання на Новий рік. Слово "поляни" (хлібороби), на відміну від слова "русь", не зв'язане з поняттям плуга і є дуже старою назвою нашого народу. Якщо плем'я Русь з'являється, за Геродотом, у II тис. до н.е., а раніше це плем'я, можливо, називало себе "оріями" (орії — орачі), то плям'я полян називалося цим ім'ям мабуть з часів трипільської культури (III тис. до н.е.).

Зроблені нами висновки спираються на історичні джерела, словниковий фонд старої української мови, матеріяли археології, топоніміки та мітології. Археологічні пам'ятки і знахідки на Чернігівщині, Полтавщині, Київщині, Волині вказують на високу культуру стародавньої Русі, а також на міцні і тривалі економічні, культурні та політичні зв'язки Русі з Західнім Римом. Тільки біля Ніжина знайдено тисячі римських срібних монет I-IIIст. н.е.

Спільне для Києва і Риму походження мають назви окремих наших рік, міст і сіл: Дніпро, Десна, Ромен, Удай, а відповідно — Danapris, Descensio, Romanus, Unda. Ріка Дніпро одержала свою назву від назви богині полян і сіверян Дани-Денови (Діви), що у римлян звалася Діаною. Стародавні боги Русі: Лана, Попель,

Дана (Леля) були також богами римлян (Латіна, Апполон, Діана). Обряд Купала на честь одруження бога світла Полея (Апполон) і богині води Дани (Діана) був і римським культом. Обряд Купала описав відомий римський поет Овідій (І ст. до н. е.)

Цілий ряд даних дає змогу вважати, що писана історія нашого народу починається не в XI ст. н.е., як це вважав ряд істориків, а з відомостей Геродота про скіфів-русь і скіфів - полян у V ст. до н.е. Відомо, що крім Геродота і Київського літопису, про Русь писали арабські географи в IX-X ст. і раніше. Арабські вчені Ал-Балхі, Ал-Істахрі, Ібн-Русте, Джайхані та інші писали про три царства Русі: Куявію (Kujawa), Славію (as-s-Lawija) і Артанію (Al-Artanija) (Див. Я. Гаркави, (Сказания мусульманських писателей о славянах і русских, СПБ, 1870).

Куявію давно називано Київською землею, Славію — слов'янами, що жили на північний захід, а Артанію Б. Греков вважав Причорноморською Руссю. Щодо Артанії були й інші гіпотези (Див. Л. Монгайт: Земля Рязанская. 1961).

Територію царства Артанії, що входила до складу Русі IX ст., ніяк не вдалося встановити. Не могли знайти острів Русі, довжиною "три дні путі", про який писали араби. Він належав Артанії. З того острова Русь робила набіги і брала данину з прикордонних областей Візантії.

Останнім часом досліджується стародавній острів на Дніпрі, нижче Канева, що існував у I тис, н.е. і раніше. Нижче впадан-

ня ріки Рось Дніпро мав два рукави і утворював острів довжиною "три дні путі", що відповідає описам арабських географів. Вище м. Черкас, біля села Мошни, права протока Дніпра відходила на захід, а далі на південний захід, до м. Сміли, і йшла по руслу ріки Тясмин до Крилова, де зв'язувалася з лівою притокою Дніпра вище Кременчука. Цей правий рукав Дніпра за стародавніх часів був судоходним. Артанія лежить на території царства орачів, за Геродотом. Дані археології доводять, що тут слов'янські поселення V - VI ст. наслідують матеріяльну культуру о р а ч і в (житло, зерносховище, печі, кераміка і т. ін.).

Тепер топонімія розв'язала питання походження арабської назви "Артанія" і її головного міста Арти. Виявилося, що "Артанія" — це слов'янське слово "Оратанія" (Ратанія), що походить від слова "оратаї". Назва міста Арта означало "Оратай" (пахар). Це був той самий народ орачів, про яких писав Геродот у V ст. до н.е.

Цей народ дожив на своїй власній території і зберіг своє ім'я аж до об'єднання племен Русі у Київську Державу IX - XIII ст. Від назви м. Арти — Оратай, елліни, які купували тут пшеницю, запозичили слово "артос" (artos), що означає пшеничний хліб. Це свідчить про стародавність Артанії — Русі, згадуваної арабськими географами, свідчить також про те, що це були орачі (за Геродотом) або Русь (за Київським літописом).

Протягом довгої героїчної історії Русь пережила періоди розквіту, коли греки і римляни запозичали в неї мітологію, що була важливим елементом античної культури, метали, хліборобство. Могутня Київська Держава IX - XII ст. була тільки одним з пізніших фактів історії Русі, стародавня ж історія і культура її ще чекають на широкі дослідження.

ПОСИЛКИ

Чотири дочки Ярослава Мудрого

Олександер Радченко, науковий працівник "Софійського музею" в Києві, тобто музею, що відкритий тепер за совєтської влади у колишньому Київському Софійському Соборі, подав цікаві інформації про дочок Київського князя Ярослава Мудрого в журналі "Україна".

Як відомо, Софійський храм побудував великий князь київський, князь Ярослав Мудрий († 1054), якому, як свідчать новові́дкриті написи, належав титул "цісаря". У центральній частині величного храму були зображення сім'ї Ярослава Мудрого, що мав п'ятьох синів і чотирьох дочок. Портрети жіночої половини князівської сім'ї були на південній стіні, а чоловічої половини — на північній. У 50-их роках 19 ст. стінописи Софійського Собору замальовано новим олійним живописом. Іконописець Іринарх тоді перетворив чотирьох князівен на християнських мучениць Віру, Надію, Любов та їхню матір Софію.

Останніх 15 років у Софійському соборі велась праця над відновою давніх мозаїк та стінописів, званих фресками. Понад 3,000 квадратових метрів фресок і 260 квадратових метрів мозаїк очищено від пізніших нашарувань. Замість Віри, Надії, Любови та матері Софії, знову з'явилась фреска "Дочки Ярослава".

Анна, одна з дочок київського володаря, що стала королевою Франції, всім відома. Її сестри, мабуть, менш відомі. Сам Ярослав Мудрий був одружений з дочкою короля Олафа — Інґіґердою. Він дбав про династичні зв'язки. При його дворі жили англійські королевичі Едвін та Едуард. Три дочки Ярослава стали дружинами королів Норвегії, Франції та Мадярщини.

КНЯЗІВНА ЄЛИСАВЕТА

Найстарша дочка Ярослава Мудрого звалась Єлисавета. Вона

Одяг Київської Великої княгині Ольги з 10-го сторіччя (моделька Лідія Ґошко) з показу історичної ноші під час Українського Тижня на Експо в Монтреалі.

стала дружиною норвезького вікінґа Ґаральда Гардрода (Суворого). Той Ґаральд разом з варязькою дружиною прибув до Києва 1031 року і став на службу у Ярослава. В битвах з кочовими ордами зажив такої слави й поваги, що міг насмілитись просити у князя руки його доньки Єлисавети. Князь відмовив, і Ґаральд покинув Київ. Став на службу у візантійського цісаря. Є відомості, що він здобув одне місто на Сицилії саме так, як княгиня Ольга покарала деревлянськиий Іскорость. Ґаральд, замість викупу, зажадав голубів, а потім випустив їх на сицилійське місто з прив'язаними запаленими стрічками. 1040 року він брав участь у здобутті грецького порту Пірею. На пам'ятку перемоги записав своє ім'я норманськими рунами на мармуровому леві, що його 1687 року перевезено до Венеції, де зберігається й досі.

Скандинавські саґи (перекази) розповідають, що Ґаральд робив блискучі військові подвиги тільки на те, щоб "дівчина з Ґарадаріки (Руси)" перестала його зневажати і погодилась вийти заміж за нього. Ґаральд був не тільки войовником, а й поетом ("скальдом"). На честь недосяжної Єлисавети він склав "Пісню про дівчину з руської країни" (Ів. Франко зробив український переклад). Пісня розказує про подвиги Ґаральда, який підкорює і землю, і море. Кожен з 16 рядків має сумний рефрен: "А проте дівчина з руської землі, що в короні сяє, мене не приймає".

Може, ця пісня (якщо Ґаральд справді її автор), а може, велика бойова слава нарешті здобули Ґаральдові прихильність княжни та її батька. Ґаральд з Єлисаветою поїхав на північ і 1047 року посів норвезький престіл. Так Єлисавета стала королевою Норвеґії.

Збудувавши велику фльоту (300 кораблів), Ґаральд ударив на Англію. Королева Єлізиф (Єлисавета) з дітьми поїхала разом з

чоловіком. У битві під Гейстінґсом 1066 загинув і Гаральд Гардрода, останній вікінґ на норвезькому троні, і Гаральд Гордвінссон, останній король англосаксів. Цікаво, що й цей був зв'язаний з київською династією. Ґіта, дочка Гаральда Годвінссона, була дружиною Володимира Мономаха, онука Ярослава Мудрого. Тому то теперішня королева Великої Британії Єлисавета ІІ-га недавно покликалася на те, що в неї пливе теж і кров руських князів. Вона є в 32-ому поколінні нащадком Володимира Монаха і його дружини.

В Англії померла Марія дочка норвезької королеви Єлисавети. Королева з Олафом, сином Гаральда від іншої жінки, вернулася в Норвеґію.

КНЯЗІВНА АННА

Друга дочка Ярослава Мудрого була — Анна. 1048 року до Києва прибули посли французького короля Генріха І Капетинґа і невдовзі у Реймському катедральному соборі відбулося вінчання короля Генріха з Анною. Серед коштовностей, що їх княжна привезла у Францію, було Євангеліє старослов'янською мовою. Ця книга була в церкві в час шлюбу. Протягом багатьох сторіч усі французькі королі — від Генріха І до Людовіка XVI і Карла X — складали присягу на це Євангеліє, коли вступали на престол. Євангеліє зберігається тепер у Національній бібліотеці у Парижі.

Генріх І був людиною набагато старшою від Анни, яка стала його другою дружиною. Аж 1053 знайшовся в неї первісток, майбутній король Франції Філіпп І. Згодом у королеви Анни були ще два сини: Роберт, що рано помер, і Гуґо, який став потім графом де Крепі і родоначальником королівської вітки родини Вермандуа. Після смерти Генріха І (1060 року), Анна стала реґенткою Франції як мати малолітнього короля Філіппа І. Вона підписувала державні документи. Збереглася, наприклад, хартія з 1063 року, дана Суасонському абатству. На тому документі є хрест (гриф) короля Філіппа, є два хрести — підписи офіцерів корони і нижче підпис кириличними буквами: "Анна реїна" (королева).

Виконуючи обіт, даний перед народженням сина Філіппа, королева збудувала відому молитовницю романського стилю, що збереглася до нашого часу. Перед входом — скульптура Анни з написом на постаменті: "Анна русинка, королева французька, засновниця церкви 1060 року".

Один з найвидатніших васалів французького короля Рауль III, граф Крепі-і-Валюа, одружився з королевою-вдовою. Анна жила щасливо з ним одинадцять років. Другий її чоловік помер 1074 року, і з того часу Анна жила в сина. На документах того часу є її підпис: "мати короля". Де і коли Анна померла, невідомо.

КНЯЗІВНА АНАСТАСІЯ

Про третю дочку Ярослава Мудрого, зображену на фресковій композиції в Софійському соборі, історики мають тільки короткі відомості. Звалась вона Анастасія; була королевою Мадярщини, дружиною короля Андрія І. Поблизу озера Балатон, на півострові Тихань ще й досі стоїть невелика церква з XI століття (збереглася тільки підвальна частина), а в ньому — надмогильна плита Ан-

дрія I. Анастасію Ярославну поховано разом з її чоловіком. Так кажуть мадярські хроніки. Проте надмогильної плити королеви досі не знайдено.

Нема ніяких відомостей про четверту дочку Ярослава Мудрого. Невідоме навіть її ім'я. Чи їй випала така сама доля, як трьом іншим сестрам? Для династичних і державних інтересів їм довелось жертвувати особистим щастям.

Тепер чотири дочки Ярослава, у відновленому вигляді, стоять на давньому малюнку як свідки могутности і міжнародних зв'язків Київської держави.

"Дев'ять століть безсмертя"

У сузір'ї імен далекого минулого, свято шанованих нашим народом, яскраво сяє ім'я літописця Нестора.

Діяльність цього великого письменника і вченого була тісно пов'язана з Києвом і зокрема з Києво-Печерським монастирем, який досить рано висунувся з-поміж наших монастирів і як інституція, що виявляла неабияку політичну активність, і як своєрідна академія київської культури. Тут концентрувалися найвизначніші ідеологи стародавньої держави, її передова інтеліґенція, Згадаймо Никона—автора одного з літописних кодексів; письменника-публіциста Феодосія Печерського, геніяльного художника Алімпія, лікарів Агапіта й Дам'яна; засновника лаврської бібліотеки, чернігівського князя Миколу Святошу та багатьох інших.

Народився Нестор 1056 року. Сімнадцятирічним юнаком він прийшов до Кива і вступив до Печерського монастиря. Літературний талант молодого ченця швидко привернув увагу ігумена Феодосія (який сам був неабияким літератором) та його братії, й це відіграло вирішальну ролю у подальшій долі Нестора: він став письменником та істориком свого народу.

Перші його твори — біографічного жанру. Це "Житіє Феодосія Печерського" та "Оповідь про князів Бориса і Гліба". Але найбільшу славу принесла йому "Повість временних літ". Слід думати, що, крім цих творів, Нестор написав ще чимало інших, тексти яких, ба навіть згадки про них, назавжди загубилися у вирі бурхливих сторіч.

"Житія" на той час були однією з найпопулярніших гілок літературної творчості, але за оболонкою християнської догматики і моралі досить одверто проступали тогочасні політичні тенденції. Створення власної житійної літератури було одним з найактуальніших завдань молодої київської церкви, що стверджувала себе в боротьбі проти надукочливої візантійської опіки. Згадаймо, який громадський резонанс мала канонізація перших святих — русинів Бориса і Гліба. Тож, беручись за написання біографії "князів-мучеників", Нестор свідомо підносив політичну проблему...

...Нестор помер, не маючи й шістдесяти років. "Повість временних літ" він закінчив 1113-го року, тобто в 57-річному віці. Не такий-то вже похилий вік, аби малювати його сивоволосим бородатим патріярхом на взірець Аврама чи Мафусаїла! То був чоловік у розквіті сил, до того ж бурхливого темпераменту й великої емоційної сили, що раз у раз прохоплюється через, здавалося б, спокійні, тихоплинні й скупі рядки. Вже кимким, а байдужим спостерігачем світу Нестора не назвеш.

У раннє середньовіччя бути монахом зовсім не означало відгородитися від громади. Швидше навпаки. Київські ченці XI-XII ст., виконували активну партію в тогочасній політичній грі, а печерський Ігумен Никон, наприклад, змушений був навіть втікати з Києва до Тьмуторкані, зазнавши ц і л к о м одвертого політичного цькування. Дуже цікавився політикою й Нестор. "Повість временних літ" написана вісім з половиною століть тому, і хоч для нас це

— сива давнина, але для громадян Київської Русі початку XII ст., то була актуальна книга про животрепетну сучасність.

..."Нестор добре бачив і розумів небезпеку, що чекала батьківщину на шляхах князівської міжусобної політики, яку він вважав головним злом сучасности. Це наклало певний відбиток на всю його історико-літературну творчість, визначало її ідейне спрямування.

Найцікавішою рисою концепції Нестора була думка про те, що історичним процесом керують дві протилежні сили, які перебувають в стані постійної боротьби. Вірність християнству примушувала його зображувати ці протилежності у вигляді добра і зла, — у звичних субстанціях Бога і диявола. Протиставлення добра злу, за невеликими винятками, виступає в Нестора не в абстрагованому виді, а через діяльність звичайних земних людей. Звідси Нестор підходить і до актуальних політичних проблем свого часу. Тих проблем, що породжувалися умовинами феодальної роздріблености й вимагали настійної уваги сучасників. Головною серед них була проблема центральної політичної влади Києва . . .

Що говорять назви місцевостей і річок

В Україні є близько 600 населених пунктів та 35 річок, назви яких пов'язані з назвами народів і племен, які були на території України.

На Київщині, Поділлі та Харківщині збереглося близько 15 назв осель типу — Козарівка, Козаровичі, Козар, Козара. Вони говорять про Хозар, які в VII—X столітті володіли причорноморськими просторами від Волги до Дніпра.

З Печенігами, що в IX—XI сторіччях кочували в південних степах України пов'язують походження назв: селища Печеніги на Харківщині, села Печеніги поблизу Новгорода Сіверського, селища Печеніжин Коломийського району — Івано Франківської області.

У X сторіччі перекочували з Приуралля у Чорноморські степи Торки. Їх використовували українські князі в боротьбі з Половцями. Під ударами Половців Торки переселилися на північ і осіли в басейні річки Рось. Тут вони заснували селище Торчеськ. Сліди перебування Торків збереглися у назвах — річки Торч і Торець. Торське Городище біля Слов'янська, Торський шлях вздовж осель Торки, Торчин, Торчинський Степок, Торковичі, Узин та багато інших (у Поліссі, на Житомирщині, Вінниччині та Харківщині).

Походження близько десяти назв осель на Київщині і Поділлі пов'язують з Половцями, що в XI—XIII сторіччях заселяли степи між Дунаєм і Волгою. Це — Половецьке, Полівці, Кумань, Куманів, Куманівці. Дослідники вважають, що українська назва "Половці" відповідає тюркському термінові "кумань", або "кубан", що означає блідий, блідожовтий, половий.

Назва міста Ківерці поблизу Луцька та села Тиври на південному Бузі пов'язують із назвою племені Тиверців, що займали територію між Дністром, Прутом і Дунаєм.

Назви сіл Хорвацьке і Кервати на Львівщині походять від назви племені Хорватів.

Біля трьох десятків осель, що зустрічаються на всій території України виводяться від етноніму "Татари". Це для прикладу, Татарівка, Татаринці, Татарка, Татарбунари, Татарів і т. п.

На правобережній Україні і особливо в західніх областях України часто зустрічаються назви, що говорять про Турків — Турчин, Турчинка, Турятка, Турки.

Понад двадцять назв осель походять від етноніму "Литовці" — Литвини, Литвинець, Литовка, а також етноніму "Латиші" — село Латишівка (Полтавської області), хутір Латишів (Донецької области).

З Угорцями пов'язують походження близько 17 назв осель, переважно в Прикарпатських районах і в західніх областях України: Угринів, Угорське, Угорці, Угорці Незабитівські.

Близько сотня осель у південних областях України походять від терміну "Українці" — Ново - Українка, Українка, Український. Назва "Україна" вперше згадується в Київському літописі під 1187 роком.

Історичний одяг сарматської дівчини з 3-го сторіччя до Христа (моделька Наталка Білоцерківська) і одяг боярині з 12-го сторіччя (моделька Уляна Мереник) з показу української історичної ноші під час Українського Тижня на Експо 67 у Монтреалі 24 - 30 липня 1967.

Інж. МИРОН ЛЕВИЦЬКИЙ

Як я втікав із польського полону

Було це в 1918-ому році, в час нашого листопадового Зриву. 4-го листопада я прибув під Львів як стрілець Гуцульської Сотні Леґіону УСС. Наш поїзд затримався на Перзонківці, останній станції під Львовом. Гуцульською сотнею командував тоді четар Каратницький.

Наша сотня дістала наказ здобути Львівський Головний залізничий двірець, що його тримали у своїх руках поляки.

Була ніч. Ми підходили спершу гусаком здовж залізничих насипів, а пізніше, коли вийшли на станційні залізничі перехрестя, розґалуження і відшиби, розсипалися у розстрільну і йшли бойовим порядком. Першим ворожим форпостом була залізнича будка, обсаджена двома молодими польськими гімназійними учнями, з яких один мав при собі, крім кріса, також батькову старосвітську "карабелю". Не було ніякою штукою цей форпост зліквідувати, а обох учнів взяти в полон.

На десятках ліній та рейок стояло багато вагонів. В деяких глухо ревіла худоба і товкла рогами до дерев'яних стін вагонів. Здаля бовваніли у темряві будинки залізничого двірця. Все це робило таємничий і досить нервуючий настрій.

Тихо, поміж вагонами, ми просунулись під саму станцію, і вискочили на перон. Поляки стрінули нас крісовим і скорострільним вогнем. Командантом моєї чоти був десятник Бочан. Він кинувся на чолі чоти в напрямку входу до тунелів і на наших очах упав, прошитий кулями польського скоростріла. Стрільці посипали кулеметними серіями здовж тунелів і почали кидати у їх глибину ручні гранати.

Облога затяглася, і починало вже світати, коли прийшов несподівано наказ відступити назад до поїзду, бо поляки здаються і висилають своїх парляментарів на переговори з нашою командою. Разом з польськими парляментарами ми повернулися до нашого постою на Перзонківці. Наша сила була невелика і наша команда боялася, щоб поляки нас на двірці не оточили і не знищили.

Не знаю, як ішли переговори, але поляки обіцяли передати в наші руки Львівський залізничий дворець, якщо ми вишлемо від себе наших відпоручників, що мали б скласти остаточну умову з командиром двірця капітаном Бартлем, пізнішим професором політехніки у Львові. З нашими відпоручниками мав поїхати на Львівський двірець також відділ стрільців, що мав би обсадити цей цілий об'єкт.

Приділено для мирової "експедиції" паротяг і один вантажний вагон від нашого поїзду. Проголошено, щоб до відділу, що мав їхати обсадити двірець, зголошувалися стрільці на охотника. Між тими, що зголосилися був я та мій брат Василь. Всіх нас було яких двадцять з четарем Каратницьким і хор. Кулаєм.

Переговори велися на двірці десь в окремій кімнаті, а нас стрільців завели до головної жадальні двірця. Вже йдучи з поїзду на перон, ми завважили, що з вікон першого поверху стаційного будинку глядять на нас цівки скорострілів. Все таки, щоб показати нам свою добру волю, поляки сказали, що до закінчення переговорів обсадимо двірець спільно. Кількох з нас призначено до стійок разом з поляками. Мене поставили поруч польської стійки при вході до станції, від вулиці, перед великою входовою брамою. Якраз став я з, крісом у руці, поруч польської стійки, при вході, як вулицею проти двірця — став наближатися невеликий відділ поляків. Прийшовши ближче, пізнали вони, що на пості стоїть український стрілець, і вже деякі змірили кріси до стрілу... Тоді польський стійковий замахав руками, щоб не стріляли і цим способом, може, врятував моє життя.

За цей час закінчилися ці дивні переговори в пащі дикого звіря. Всі наші стійки стягнено з постів і заведено до головної залі головного двірця. Тепер під загрозою уставлених скорострілів наказано нам зложити зброю.

Тепер почався наш прикрий час у польському полоні. Напеpед у львівських, міських арештах при вул. Баторія і в Бриґідках, а по здобуттю поляками залізничої лінії Львів-Перемишль в таборах полонених на Дом'бю, біля Кракова.

Життя полоненого бідне, голодне і непевне. Жив я тоді, деякий час в кімнаті, разом з четарем - полковником Андрієм Трухом.

Минали голодні і тривожні дні. — Зближалася весна. Мій брат лежав тоді у шпиталі, хворий після важкої перестуди.

В наших молодечих серцях почали будитися пориви до втечі з табору. По кількох вдалих пробах утечі інших наших хлопців, — зібралася нас трійка і ми рішили пробувати щастя! Була друга половина лютого. Морози полегшали. Сніг зм'як. Ми зголосили наш намір у нашій команді і ждали догідного часу.

* * *

Одного дня принесли до нашої кімнати клунок з цивільною одежею і кожного з нас перебрали зі стрільця на цивіля, що не будив у нікого великого довір'я. Тоді по світовій війні волочилося багато молодих людей, як поворотців з різних фронтів і ми думали між них замішатися.

Я дістав штани, робочу блюзу, довгий плащ і старий капелюх. Мій товариш дістав робоче вбрання, куртку і кашкет, а третій найменший, австрійський студентський мундурок з пасками шостої гімназійної кляси, плащ студентську шапку.

Найцікавішими були документи на дорогу. Свій документ з печатками, пам'ятаю і наче бачу до сьогодні.

На пів-картці паперу було написано: "Уржонд мєйскі мяста Кракова ствердза, же п. Марцін Вєрчак, помоцнік масарскі, замєшкали в Краковє, уліца Длуґа лічба 6, — удає сєн до Йордaнова і з повротем в целю одвєдзін родзіни". —

Другий з мого товариства, буцім то походив теж з Кракова і їхав до сестри, а студент шукав за батьками.

Стиснув я руку братові, що кахикав від запаленої олегочної і без великих прощань, — в дорогу з Богом.

Було темно і хмарно тої ночі. Підіждавши між бараками аж стійка перейде — один за одним просунулися ми попід дроти і, перекотившись по снігу, завмерли в придорожнім рові. Зарискували . . . стали в пітьмі на дорогу і вже досить певно помашерували, як три робітники, до Кракова.

Взяли ми напрям на Величку, за Краковом на схід, дорогою, яку добре перестудіювали з карти ще в бараках.

Йшли без затримки цілу ніч. Часом питали чи добрий напрям, а як почало зоріти завернули в ліс, де на купі зеленого чатиння спочили, з'їли дещо і дрімали аж до вечора. Увечорі взяли ми напрям на полудне, прямуючи до Йорданова, звідкіля, думали перебратися нашими лемківськими вже Карпатами до Чехословаччини.

Йшли ми ще три дні і дві ночі — спочивали головно днями.

До сіл старалися не заходити і нераз блудили глибокими снігами по полі, щоб обійти село.

Четвертої днини, над вечір, доходили ми до якогось села. Нашим щастям було, що хоч була ще зима, морози не були сильні, але черевики розліталися від сталого ходу по глибоких снігах і ноги були попухли. Наш найменший побратим чувся дуже ослабленим.

Ми рішили зайти кудись, щоб щось теплого з'їсти та відпочити. — Задумали, зробили, бо молодість і завзяття додавали нам сили і відваги.

Тут трапилася майже неймовірна пригода нашої ескапади. —

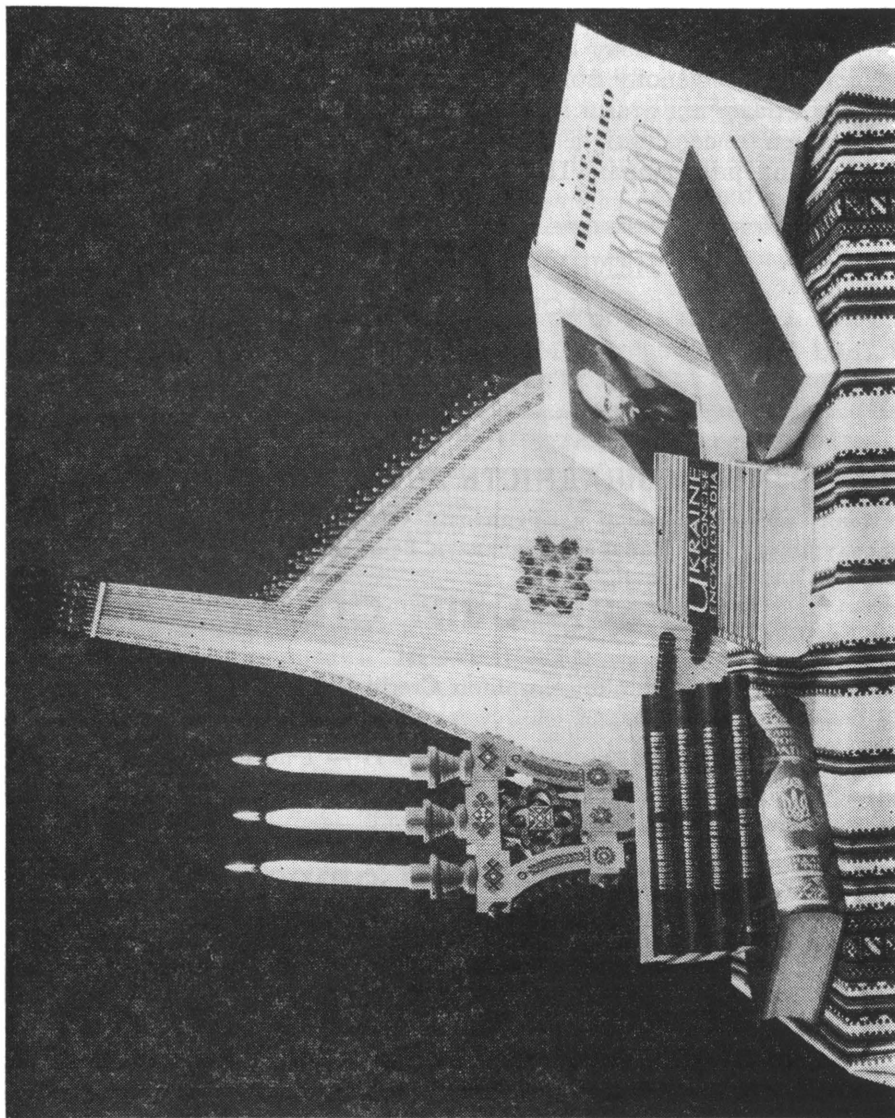
Йдучи дорогою, над вечір, ми побачили коршму. "Вишинк вудкі, віна і реставрація". Розуміється жидівська.

Закрутив у шлунку голод, заболіли струджені, перемерзлі ноги . . . і ми зайшли.

Як нині бачу — дерев'яними гратами забитий шинквас, кілька столів на залі і лавки.

Ми сіли при столі. Підійшов жид і ми замовили яєшню і ще дещо. Їмо, п'ємо чай і мовчимо, щоб не вирвалось якесь українське слово. Тепло нам стало і ми вже думали про нічліг . . .

Звернув нашу увагу, якийсь рух у сусідній кімнаті, а далі притишені розмови.

Виставковий стіл з імпрези ОУК в Едмонтоні з 9 квітня 1967 р. присвяченої енциклопедії українознавства.

Почувши це, ми хотіли зараз відходити та в цій хвилині з цієї кімнати вийшли і підійшли до нас три польські леґіонери в леґіонерських шапках і з крісами в руках. "Зконд панове і ктуренди" — чемно запитали поляки. Без слова подали ми наші документи. Та не в тім'я були биті поляки, може вже мали подібні випадки. — Прочитавши, питають: "То пан м'єшка на уліци Длуґей, в Кракове" — звернувся один до мене, "а ґдзе лежи та уліца Длуґа, може пан пове нецось о околіци?" Нашого студента питали: то пан ходзі до ґімназіюм в Кракове, а вони самі студенти — то ж питають: а ґдзе месці сен то ґімназіюм, а кто ест директором?"

На такі і подібні питання ми не були приготовані і по недовгих

наших викрутах — сказали наші теперішні опікуни: "Пуйдзєце з намі". І ми пішли, — знову засніженою дорогою, — знову ноги угиналися під нами від втоми і безсоння. Ми три в середині, а три польські леґіонери побоках. Цілу дорогу ми мовчали, щоб не зрадитися мовою, хоч і так ми були вже піймані.

Заблистіли якісь світла, ми опинилися між хатами. Це місто Йордануф" — хтось сказав. При дорозі, мурований дімок, а над

входом напис: "Постерунек поліції".

Сюди завели нас леґіонери і передали дижурному, для дальшого слідства.

Хоч не могли ми тоді багато думати чи розумувати, були щасливі, що так все закінчилося і ми під дахом. Дижурний замкнув нас до якоїсь кімнати і ми задрімали тут, уже вкінці на сухій підлозі. Що буде завтра, не могли ми тоді знати.

Ось настав ранок. Здається дали нам якоїсь кави і покликали на переслухання.

Спершу нас двох старших, мене і друга Віктора Костецького, кожного осібно до команданта і його заступника.

Подивився командант на моє нещасне вбрання, юнацьке ще обличчя і лагідно запитав: "Кто ви єстесьцє?

В моїм справді ще молодім розумі товклися думки — крутити, так, як вчора і дати злапатися, чи сказати правду — я ж нікого не замордував. Я вибрав останню думку . . .

Виходячи з бараків на Домб'ю, я зашив у ріг плаща леґітимацію університету у Львові, яку я маю ще до нині. На виділ права я записався, діставши спеціяльну відпустку з кадри УСС у Пісочній. Не міг я і не мав часу бути ані на одному викладі, але леґітимація була і на ній стояло написано — "обжондку ґр. католіцкеґо" і мій підпис поукраїнському. І, я сказав командантові: Я українець, утік з Домб'я, як доказ подаю Вам отсю леґітимацію.

Тепер сталося чудо. "То ви українець", запитав по-українському командант польської поліції і глянув пильно на мене. Повірив . . .

В цім самім часі отворив двері другої кімнати заступник команданта і каже: та ж це наші — українці!

Закликав командант свою дружину і сказав їй цю саму новину. Ходіть з нами — попросила командантова жінка. Пішли ми до їх мешкальної кімнати, засіли всі до ситого снідання, а пані командантова запакувала нам ще на дорогу гарний вузлик харчів. "Я відставлю вас до границі", сказав командант, а при сніданку розказував:

"Я, мій заступник і моя дружина, ми всі українці, з Коломиї. За Австрії перенесли нас поляки службово, як немилих собі осіб, сюди на захід Польщі і ми тут служимо. Вважаємо це за щастя, що можемо Вам помогти.

По добрім сніданку та відпочинку, віддав нас командант якомусь старшому віком поліцаєві і наказав йому, куди він має нас вести. Він завів нас глибоко в го-

ри, а там вказавши стежку, сказав "Йдіть туди, там недалеко є господарство, а там границя — Щенсць Боже!"

І так, хоч як воно не дивно, ми знову опинилися на волі і недалеко границі Чехії. Подорозі господар показався гостинним і може нашим чоловіком. Ми просиділи в нього два дні, попоїли, вимочили ноги і з жалем прощали нас господареві доні, що провожали нас аж за ворота.

Знову пішли снігами і гірськими доріжками. Аж ось другого ранку, йдучи досить широкою доріжчиною хребтом гір, стрінули ми чеську патрулю.

"Наздар" крикнули ми їм і вже з ними зійшли з гір до їх постою.

З постою граничної сторожі в Чехії, по деяких переслуханнях і деякій непевності, що з нами буде — відставили нас чехи до Кошиць. Тут знову переслухання, але вкінці дали нам в Кошицях 30 чеських корон на дорогу і білети ІІ-ої кляси до Лавочного.

В тому часі були між чехами і поляками граничні непорозуміння і це нам допомогло.

Поїзд віз нас тепер просто в Україну, де могли ми віддати свої сили і молодість для Великої Справи, і до дому до тата і мами.

Привітно і радісно привітали нас жовто-блакитні прапори на граничній станції у Лавочнім. Через Стрий доїхали ми до Станиславова, де по приголошенні у коші УСС — дістав я відпустку до батьків на три тижні. Мій товариш ескапади Віктор їхав зо мною. Досить утяжливою була залізнича подорож із Станиславова до Чорткова, а опісля саньми до Більча Золотого до моїх батьків. Наш товариш, молодий студент, залишився у Стрию, звідкіля близько було йому до його батьків.

Коли ми очистилися, викупалися, відгодувалися і відпочили в Більчу золотому, рушили ми далі до чотирикутника смерти, тифів і нових переживань, аж до Тухолі.

Тоді у Більчу, зі сльозами в очах, сказав мій батько о. Софрон:

"Нераз вечорами, сиділи ми обоє з мамою, ось тут у цій самій кімнаті і говорили про Вас діти. Де Ви, що з Вами?!

Раз в осені, застукало щось у вікно, ось тут біля цеї грушки, осінний вітер крутив вже снігом. Може це була гилька грушки, — але я подумав: Може це душа Ваша — обох чи одного (бо ж люди розказували всячину, з Більча було кількох хлопців при УСС) — прилетіла попрощатися з нами. — Тоді плакав я з жалю, а нині плачемо з радости. Вислухав ласкавий Господь молитви наші". Мати обтерла сльозу.

Ось так закінчилася ця моя незабутня пригода. Для неї одної варто було жити . . . Але минула, як все на світі минає.

Мирон Левицький

Ню Йорк, близько 50 років від описаної події.

Дещо з медицини

Наступ проти бича Божого

Бичем Божим звуть сьогодні по всьому світу хворобу рака. На ту хворобу вмирає багато людей. На рака померли такі визначні люди, як нпр. творець психоаналізи З. Фройд, німецький міністер заграничних справ фон Брентано, жидівсько-совєтський письменник Б. Пастернак, французький цісар Наполеон І, німецький цісар Фридрик III, відомий в жіночому світі Казанова, американський міністер Фостер-Даллес, дружина правителя Арґентини генерала Перона Ева Перон, творець французької моди Ж. Фат, артист Ґері Купер, ну і вкінці Папа Іван XXIII.

Сама назва рак викликає страх тому, що немає від нього порятунку. Рак сьогодні викликає в людей такий страх, як давніше викликали хвороби прокази, холера, віспа ітп. Сьогодні старі хвороби не страшні, бо на них вже є ліки, але рак страшний, бо на нього ще ліку нема.

Що таке рак? На це питання німецький професор — знавець хвороби рака Карл-Гайнріх Бауер дає таку відповідь:

Людський організм нараховує коло 300 більйонів клітин. В одній клітині починаються якісь хемічні непорядки. Через те клітина попадає в стан анархії і дальше анархізує інші клітини. Хвора клітина стає пострахом цілого організму. Її звуть раковою клітиною. Вона керується законами анархії. Ділиться знову і знову на нові клітини, а ті в свою чергу дальше діляться і всі ширять хаос в організмі. Вони витискають з місця здорові клітини, переходять з одного органу на другий, оточують нерви, блокують плив крови і заливають організм трійливими відпадовими продуктами. Часом вони множаться скоро, часом не ростуть, а льокалізуються, часом виділюють з себе частинки і пускають їх в кров, яка заносить їх в інші, далекі частини тіла, де вони наново починають робити своє смертоносне діло.

До сьогодні лікарі найшли коло 120 різних відмін рака, як: легеневий, шлунковий, міхуровий, усний, кишковий, мізковий, кров'яний ітд. На початку 20-століття рак, як вбивник людей, був на 10 місці, а нині він подекуди вже на 2 місці. Нпр. в Німеччині що 4 мінути вмирає якась людина на рака. З усіх 57 мільйонів мешканців Німеччини, можуть до кінця життя захорувати на рака 15 а померти 11 міл. людей. Між 1950 і 1960 роком кількість захворінь на рака підросла на 20%. Тепер з Об'єднаних Націй подають, що приблизно 3 мільйони людей вмирають річно на рака у всьому світі.

По цілому світі десятки тисяч клінік і дослідчих лябораторій боряться з раком. Хоч розкладають клітини аж до молекул, а дальше і до атомів, але до кореня лиха ще не дійшли. Державні бюджети дають великі суми гроша на досліди рака. Професор Бауер каже, що за останніх 40 років довідалися про рака більше, як за 4000 років існування медицини. Література про рака — це велетенські бібліотеки. Були і передчасні і безпідставні передбачування, що ось-ось найдуть лік на рака. Вони були бажанням людей, а не дійсністю. Видно, що чим більше люди про рака довідуються, тим більше пізнають, що замало ще знають. Чим глибше люди вдираються в таємниці клітин і молекул, тим більше находять можливих причин рака. Інакше кажучи, кожна

блискавка в ділянці хвороби рака витворювала ще більшу темряву, як була доточо часу.

Рака мають рослини, дерева, овочі, звірята і люди. На костях звірів - динозаврів, що жили перед 70 мільйонами років, відкривають сліди хвороби рака. На черепах і інших костях людей, що жили 3000 років до Христа, також найдено сліди рака. В египетських пірамідах похоронені люди, що вмерли на рака. В найстарших мезопотамських індійських, перських і египетських писаних документах згадується рак. Саму назву рак дав хворобі грецький лікар Гіпократ з 5 століття до Христа мабуть тому, що його зовнішні вигляди нагадують форму рака.

Довкола причин хвороби рака створено багато спекулятивних теорій, нпр. надмір в тілі лихих соків, брак гармонії між кількістю соли, живого срібла і сірки, хиби в кровоносних судинах, саджа як спричинник рака ітп. Хеміки відкрили коло 500 різних хемічних сполук, які викликають рака, нпр. сполуки арсенові, анілінові, хромові, мідні ітд. Деякі сорти чорної землі викликають рака. Масловий жовток може при певних умовах викликати рака. Такі сполуки загально звуть карціногенними тобто ракоспричинними. Труднощі при розшуках за такими сполуками лежить в тому, що на пізнання їх шкідливости треба чекати десятиліття і в тому, що для одних организмів вони шкідливі, а для других нешкідливі.

Які труднощі постають при розшуках за карціногенними речовинами, видно з того, що в Англії хеміки перепустили 40 сотнарів вугільного теру, щоб з нього ізолювати дуже малу кількість бензопірену, про який відомо, що він викликає рака. Коли такі спричинники, як нікель, хром чи мідь, трапляються рідко, і їх можна паралізувати різними засобами, бензопирен находиться всюди в повітрі, бо він твориться при всякому горінні, є у спаленевих газах з авт, є в шляховому асфальті і тд. Навіть у вуличному поросі він є. Найдено, що в 1 кілограмі вуличної пилюги є від 15 до 35 міліграмів бензопиренових сполук, що викликають рака. Він є і і в цигарковому димі. Поза тим стверджено, що невидимі промені також викликають рака, в тому довголітнє насвітлювання людської шкіри сонцем. Відкрито, що і рентґенові промені (з американська — Екс-рейс) викликують рака на людській шкірі і в крові (левкемію). Також промені з природного радіоактивного розпаду первнів викликають рака костей або крови. Часто жінки, які мажуть лице чи губи різними підозрілими речовинами, дістають від них рака. Вибухи атомових бомб збільшили в світі кількість невидних променів і мають правдоподібно вплив на поширення рака. Часом виглядає, що багато сьогодні вживаних штучно вироблених продуктів, також викликають рака.

То були б причини рака, хемічної натури. Лікарі прийшли до висновку, що рака викликають також віруси і хемічно неправильно збудовані речовини, які творяться таки в самому людському тілі, як напр. гормони і продукти перерібки матерії в організмі.

Стверджено, що, нпр. рака шлунка може викликати надмір вуджених речовин, що їх чоловік з'їдає. Грудного рака витворюють невідомі досі точніше зміни в процесі внутрі самого тіла. Безперечних доказів на одне чи друге твер-

дження нема, але познаки такої можливости знайдено, Безпосередніх доказів на те, що курення викликає рака легенів нема, але безсумнівні познаки такої можливости також вже є. На звірятах дослідили, що нпр. жіночий гормон, який звуть "фолікелгормон" сприяє грудному ракові і левкомії.

За вірусами, які можуть викликати рака, йде страшна погоня в цілому світі. Вірус — це щось таке дрібне, що його при можливо найбільших побільшеннях важко бачити. Це щось таке, що існує на межі між живим і мертвим світом. Вірус у відокремленому стані — це мертва матерія, а в клітині це живий організм, що діє. Між іншим вірусів уважають нині за ключ до розв'язки таємниці самого життя і в тому напрямку науковці працюють. Бактерії, що викликають тиф, це великани в порівнянні з вірусами. Віруси мають кулисту, а часом і продовжну форму розміром коло 1 стотисячної частини міліметра. В людській клітині віруси дуже скоро множаться, а поза клітинами вони є навіть в кристалічній формі. Досі викрито кілька десятків вірусів, які у звірят викликають 21 різних родів рака. Чи віруси і в чоловіці викликають рака, ще не відомо. Є познаки того, що рак крови — це заразлива недуга, але доказів на це нема. Всі спроби відкрити у хворих на рака людей віруси досі безуспішні. Є припущення, що вірус може бути причиною змін в першій клітині, що стає раковою і після того зникає, а дальше клітини вже діють самі без вірусів і ще якісь відбуваються процеси. При досвідах з звірятами стверджено, що віруси можуть жити в клітині і не діяти аж до часу, коли їм щось поможе почати шкідливу дію. Шукають за тим хемічним помічником, що в клітині побуджує вірус до дії.

Все, що досі в ділянці дослідів рака відкрито, уявляє собою лише накидані на купу цегли, з яких треба будувати будову, тобто, їх впорядкувати і сворити з них теорію постання рака. Досі невідомо, як відбуваються зміни в клітині, що хвора на рака. Часом виглядає, що та справа пов'язана тісно з проблемою самого життя. Все нагадує якесь чудо природи, яке ще нині ніяк не можна вияснити.

Кожної секунди мільйони з 300 більйонів клітин людського тіла родяться-діляться, старі відступають своє місце новим і ті продовжують життя. Людське тіло, багато разів на протязі всього життя, міняє свій матеріял і при тому залишається тілом. На місце однієї клітини приходить інша такої

самої форми і з такими самими функціями. Кожна клітина знає, коли їй приходить час ділитись-множитись, коли час старшим відходити з організму, а молодим ставати на їхнє місце. В тілі не родиться більше клітин, як потрібно. На нещастя цього закону не притримуються хворі клітини. Вони не слухають апарату, що регулює кількість клітин в тілі і множаться без потреби в більшій кількості, як треба. За тим реґулюючим механізмом шукають, але досі його не відкрили.

Є дані на те, що цей механізм находиться внутрі в молекулах, які ще й тепер, при найбільших побільшеннях апаратами, невидимі. Всежтаки в останніх роках біохемікам вдалося розшифрувати дещо з тих укритих таємниць, чи то при помочі радіоактивних атомів в молекулах, чи при помочі рентґенового насвітлювання. Сьогодні висліди проникнення в ті найглибші таємниці такі:

В центрі кожної клітини є скомпліковані молекули, які мають вигляд спірально скручених ланцюгів. Їх звуть у науці ДНС, або дезоксірібонуклеїнова кислота. Букви ДНС стали нині ключем біохемічних дослідів взагалі, а в дослідах рака зокрема. Дослідники відкрили, що оті спіральні молекули — це мінімальні пляни будови самого життя. Розподіл поодиноких груп атомів в таких молекулах — це своєрідне таємниче письмо генетичного коду. Всі таємниці життя лежать в молекулах ДНС. Для творення нових клітин ДНС віддає певні групи своїх атомів. Безчисленні мільйони разів повторяється той процес в людському тілі на протязі життя. При тому завжди можлива якась помилка, що доводить клітину до ненормальности — тобто до рака. Багато з таких помилок нешкідливі чи малошкідливі для організму, але деякі смертельно шкідливі. Одні з таких помилок спричинюють боляки, інші рака і т.п.

Як вже згадано, є багато родів рака так, як і є багато різних родів клітин в тілі. Одні роди рака скоро поширюються, інші самі з себе льокалізуються. Біохемічні властивості нутра клітини досі не вдалось встановити. Невідомо, чому одні роди рака трапляються частіше, а інші рідше. Відомо, що ліки, які помагають при одному роді рака, нпр. притримують його розріст, зовсім не помагають при інших родах рака.

З усього сказаного видно, що в ділянці хвороби рака люди ще стоять перед нерозгаданою загадкою. То й використовують різні спекулянти, які для зарібку кажуть, що лікують рака різними екзотичними лікарствами. Про деяких таких шарлатанів навіть поважні газети пишуть, помагають їм заробляти обманом доляри на людському нещасті.

Тепер на фронті війни людей з раком ведуться позиційні бої. В тому стані чуда неможливі, а тільки часткові успіхи чи неуспіхи.

Колись, в 5-тому столітті до Христа Гіпократ лікував рака випалюванням гарячим залізом. Нині лікують його також випалюванням проміннями чи вирізуванням. Від 5 століття до Христа нічого успішнішого проти рака не найдено. Лікарі кажуть, що вилікували чоловіка від рака лише тоді, як він по лікуванні живе без поновлення рака найменше 5 років. Старі клясичні методи лікування рака удосконалено до най-

дальше можливих меж. Такі методи, як лікування рака дієтою, належать до потішування хворого, а не до лікування. Пожива служить для того, щоб хворий організм не послаблювався за скоро. Найбільші вигляди на успіх в лікуванні рака мають хемотерапевтичні методи. В Америці випробувано вже коло 300 тисяч різних хемічних сполук, чи вони могли б успішно лікувати рака. З них тільки 2 сполуки на тисячу показались такими, що з ними доцільно робити дальші досліди. І з тої малої кількости лише коло 100 дано до клінік до випробування на хворих, а решта відкинено.

Вдалося відкрити тільки 20 хемічних сполук, що помічні при лікуванні рака. Та і вони тільки притримують ріст деяких родів рака, але їх не лікують. Деякі гормони і трійливі воєнні ґази та змодифіковані вітаміни також стримують ріст рака. Всі ті хемікалії мають одну спільну хибу, що пошкоджують не лише хворі на рака, але також і здорові клітини. Тому ті хемікалії дають в організм тільки в хворе місце так, щоб вони не пошкоджували здорових клітин. При лікуванні часто важко розрізнити хворі від здорових клітин.

В місті Гайдельберґу, в Німеччині, відкрито одне хемічне сполучення, що зветься пурільгістамін. Та речовина діє лише на хворі ракові клітини і зовсім не пошкоджує здорових клітин, бо здорові клітини самі ту речовину розкладають і унешкідливлюють.

В людському організмі є природні апарати, які при всякому захворюванні витворюють речовини, що протиставляться хворобі. Дослідники намагаються дослідити ті апарати і їх заставити, щоб вони витворювали такі речовини, що протиставляться також ракові.

Двадцятий прелюд

Привіт Тобі, ріко моєї долі!..
Ні, я себе не можу уявить
Без тебе, Дніпре, як і без тополі,
Що в серці моїм змалку тополить.

І навіть в цю запівнічну годину,
Коли б, здавалося, переді мною світ,
Переді мною всесвіт і політ
Думок і почуттів у верховину, —
Я раптом надивляю Україну...

Хвилину тому був я чародій,
Титан, володар, бог тисячосилий!
Віки гортав я, плакав і радів,
Вмирав, народжувавсь і знов ставав я сивий,

Був простором мій лагідний папір,
Де я писав народами і рухав
Сонця, і Землю, і колони зір,
І час був мірою мого людського духу,

Як раптом вибухнуло серце!... І на нім
Дніпрові хвилі всесвіт застелили
І я позбувся мужності і сили —
Стаю хлопчиськом в мареві яснім...

Шляхи і степ... вітри і вітряки...
Озимина, шипшина і тополі...
І спокій повний груди і думки...
Мовчи, любов! Мовчіть, буремні долі!

Мій світ стоїть мені уперше знов!
І тихну я, і світ у тиші плаче...
Ми з ним удвох... ніхто нас не побаче,
Ніхто не захвилює нашу кров.

Прощай, любов, і зненависть, і горе!
Прощайте ,думи! Щастя і жалі!
Мене до себе первозванно горне
Дніпророжденний світ мій на землі,

І хата моя біла, і криниця,
І ніжний борщ з картоплею на дні...
Прийдіть мені, Верніteся мені!
Благословіть мене і посміхніться!

Благословіть!... Обов'язком і правом
Я змушений свій зір перевести:
Переді мною смерті і заграви,
Концтабори, прокляття і хрести.

Зруйновані народи і стремління,
Поранені бажання і думки,
Запродані хвилинами віки
Злились в хорали миру і цвітіння!

Застугоніли армії галопи,
І їх натхненники, вчуваючи кінець,
Серця перекопали на окопи
І захищаються з покопаних сердець!

Не сплять всі партії, всі уряди не сплять,
Не спить трава і пам'ятники теплі,
Не сплять доріг зелено - сиві петлі,
І час не спить, щоб вирок підписать!...

Микола Вінграновський

Д-р ОСИП БЕРЕСТ

Пересвітлення у світлі парапсихології

Вступні завваги

Хочу зазначити на вступі, що моя стаття не матиме нічого спільного ані із "появою духів у Бродах", ані із духами, які страшать по старих замках. Також не беруся нікого переконувати про існування реінкарнації (перевтілення). У своїй статті старатися буду вияснити *що таке реінкарнація* та як на це питання задивляється парапсихологія.

Ідея реінкарнації, есбто вірування, що душа людини після її смерти переходить різного роду фази існування в інших організмах, спирається на таких спостереженнях чи там віруваннях:

Вірування в реінкарнацію

Віра в реінкарнацію являється головною частиною книг Веда, в яких виложена ціла доктрина релігії Браманізму і Буддизму. Також старинні грецькі філософи, такі як Емпедокл і Пітагор вірили в реінкарнацію душі, а в філософії Платона віра ця найшла також своє місце. Геродот, відомий старогрецький історик згадує, що єгиптяни також вірили в реінкарнацію душі.

Ідея реінкарнації полонює думки численних модерних філософів, таких як Гюм, Ґете, Кант, Фіхте, Лессінґ і Шопенгавер. Із інших згадати треба англійського філософа Мек Табоарта, який вияснює безсмертність душі в цей спосіб, що душа людини жила передше, живе тепер і буде жити далі.

В реінкарнацію вірять такі філософи як Чарльз Ремовіє, Джеймс Ворд, Бровд, який приймає за можливе, що існує "психогенічний фактор" прив'язаний до фізіологічної функції мізкової кори, але він може існувати і діяти також не пов'язаний із функцією мізку". Відкриття атомової енергії кинуло зовсім нове світло на деякі проблеми фізикальних і нефізикальних (метапсихічних) явищ.

Відомо, що тибетанці вірять в реінкарнацію. Вони вірять, що їх головний жрець Далай Ляма не вмірає, бо після його смерти його душа безпосередньо мандрує в новонародженого наслідника.

Докази на реінкарнацію

Дехто добачує доказ на реінкарнацію в геніяльности дітей, таких як Моцарт, Бах чи Гамільтон. Але існують іншого роду вияснення геніяльности цих дітей, як реінкарнація.

Інший доказ це "Дежа вю" або феномен ілюзій щодо людей і подій або місць, які ми нібито бачили або переживали. Часом нам видається, що ми вже колись були на цьому місці і що ми тут все колись бачили. Про феномен "дежа вю" згадує не лише парапсихологія але й психіятрія.

Примір на "дежа - вю"

Один вчений відвідував славний старинний замок в Гайдельберзі ,в якому він передтим ніколи не був. Ще заки він увійшов до замку, він накреслив його плян. Зайшовши в бібліотеку замку, він зумів подати зміст одної старовинної книжки, яка находилася в бібліотеці, куди він ніколи передтим не заходив. Випадок цей вияснює парапсихологія як феномен "дежа вю" получений із феноменом яс-

новидности, про що буде мова пізніше.

Комунікація із душами померлих

Пів сторіччя тому або й більше, коли не було ще телевізорів, звукових фільмів ані радія ,люди залюбки займалися викликуванням духів померлих осіб. Роблено це або при помочі т. зв. "вібруючих столиків" або при помочі осіб ("медіїв"), які цим займалися, так би мовити, професійно. Але тут вже мушу зазначити, що більшість із тих медіїв перелапано на ошуканчих практиках. Тепер як доказ на реінкарнацію покликаються вже на експерименти в гіпнозі, про що буде далі мова.

Після того, як ми вияснили, що таке реінкарнація, спитаємо:

Що це є парапсихологія та чим вона займається?

Парапсихологія займається виясненням різного роду надприродних явищ, якими офіційно психологія ані психіятрія не займаються. Просто сказавши, парапсихологія була до недавна байстрюком психології і психіятрії. Тепер парапсихологія ввійшла в рямці поважних научних дослідів. В засяг парапсихології входять такі явища, що їх давніше визначувано як спіритизм або оккультизм.

Парапсихологічні явища поділяють парапсихологи на *дві групи:* Це є *явища фізичного і ментального* (психічного) характеру. *До фізичних парапсихологічних явищ належать:*

1. *Телекінезія* (порушування предметів без їх дотику),
2. *Стукання,*
3. *Левітація* (піднесення вгору без підпори)
4. *Матеріялізація...* померлих осіб або предметів таких як квіти та інше,
5. *Автоматизм...* або комунікація з духами при помочі писання.

До *ментальних* або *психічних* надприродних явищ належать:

1. *Телепатія,* це є читання думок або перенесення думок на віддаль,
2. *Ясновидючість,* яка може відноситися до подій, які будуть, або до подій, які вже були. (Відгадування майбутнього або минулого)

Окрему групу становлять надприродні явища *релігійного характеру,* такі як стигматизація або чудесні оздоровлення, що ними парапсихологія не займається. Тепер із досліджуванням певних парапсихологічних явищ пов'язані прізвища таких вчених як Райн (проф. університету в Дурган,

Моделі сучасної української народньої ноші на показі в часі Українського Тижня на Експо в Монтералі 24-30 липня 1967. (Бракує строю з Підляшшя).

Півн. Каролайна), проф. Рішель, (французький фізіолог), англійські вчені Кук, Баррен, Лодж та інші. З німецьких парапсихологів треба згадати Тішнера, Фехнера, Вебера, Цельнера та проф. Дрієша. В Голляндії знаний як парапсихолог є Гайман, Вінтерштайн. Список вчених, які займаються дослідами парапсихологічних явищ далеко невичерпаний. Годиться відмітити, що тепер існують при деяких університетах катедри досвідної парапсихології, далі існують научні товариства для парапсихологічних дослідів, та видаються журнали, присвячені виключно парапсихологічним темам. Крім цього видаються окремі книжки з ділянки парапсихології, нпр. про телепатію.

З герги наведемо найбільш знані випадки із літератури, які *мали б правити за докази на реінкарнацію.* Деякі із цих випадків трапилися давно і в далеких країнах. Можливо, що вони зафарбовані і духом країни, де вони скоїлися і духом часу. Але їх все ще наводять, можливо тому, що немає кращих новіших випадків.

Випадок Капсуборо

Випадок цей трапився в Японії на початку XIX сторіччя. Він записаний в японських книгах, які збереглися в бібліотеці в Токіо.

Японський хлопець Капсуборо народився в 1815 році в селянській сім'ї. Коли хлопцеві було 10 років, він заявив, що він вже жив давніше і називався Позо. Він докладно описав село і подав назву села, де колись він мав жити, вік і похорони свого батька та інші подробиці із свого попереднього життя. Хлопця завезли до села, що його назву він подав і всі подробиці ним описані показалися правдивими.

Інший припадок, що його наводять, як доказ на існування реінкарнації це припадок *Шанті Деві* описаний в 1936 р. в одному із журналів в Дельфі ,в Індії. Шанті Деві, дівчинка 3 років, народжена в Дельфі, в Індії, розказала, що вона вже колись перед своїм народженням жила в місті Мутра віддаленому на 80 миль від Дельфі. Вона подала, що давніше вона народилася в 1902 році і називалася Люджі. Одружилася пізніше з купцем, якого ім'я вона назвала і померла при родах своєї дитини. Покликано комісію, яка разом із Шанті Деві подалася до місцевости Мутра. Тут Шанті Деві розпізнавала особи, яких вона ніколи не знала. Вона також розпізнала дім, де вона в своєму попередньому житті мала жити та вказала місце де найшли гроші, які вона колись буцімто закопала.

Дальший клясичний випадок на інкарнацію це *випадок Алєксандріни Сімоно.*

В 1910 році в Палермо на Сицилії померла 5-річна Алек-

сандріна, донька доктора Сімона. Після смерти доньки мати була у великій розпуці. Але в рік пізніше пані Сімона вродила близнючки, обі доньки. Одну з них на пам'ятку померлої дочки пані Сімона назвала Александріною. Дивним дивом, Александріна ч. II із часом почала виявляти усі фізичні і духові прикмети своєї померлої сестри. Вона мала такі самі вподоби, між іншим любила вбирати панчохи своєї матері, що також любила робити її померла сестра. Одного разу Александріну взяли батьки на прогулянку до поблизької місцевости, де вона до того часу ніколи не була, але де була її померла сестра. Тут вона пізнавала місця і особи, яких вона досі ніколи не бачила, але які були знані її померлій сестрі.

Як вияснити психологічно випадок Александріни? Чи заходить тут випадок т. зв. диссоціяції, де одна особа приймає особовість другої особи на стало або на якийсь час. Чи Александріна прийняла духові прикмети своєї померлої сестри під впливом оповідання матері про померлу сестру, важко сказати. Але воно не є виключене. Випадки духової диссоціяції є описані в психіятрії. Хоча властиво психіятрія не вияснює якслід цієї проблеми. На тему духової диссоціяції існує книжка відомого психіятра д-ра Клеклея п. н. "Три Єви", де зображена жінка, яка міняє трикратно свою особовість. "Три Єви" представлені у фільмі з огляду на надзвичайну тематику.

Не є виключене, що у випадку Александріни, подібно як у випадку Шанті Деві грають ролю "дежа вю" (ясновидючість), подібно як у випадку вченого, який відкрив книжку в бібліотеці старовинного замку в Гайдельберзі. Досліди над глибокою психологією а особливо досвіди підсвідомости в гіпнозі поставили цілу проблему реінкарнації в зовсім іншому світлі. Досліди виказали, що в гіпнозі людина може пригадати собі давно призабуті події, які одначе живуть далі заховані в підсвідомості. Захоплені своїми дослідами гіпнотизери хотіли знайти як давно існували душевні прояви пов'язані із підсвідомістю. Вони хотіли знати, що діється із духовим життям людини в першому році життя, в лоні матері і далі взад заки людина прийшла на світ. Показалося одначе, що і гіпонза має свої межі і що ніхто в гіпнозі не стане співати голосом Каруза, хочби йому як засуґерували, що він колись ним був. Прикладом на це служить *випадок Розе Мері або т. зв. єгипетське чудо.*

Доктор Фр. Є. Вудд в численних своїх публікаціях подав, що його медіюм, яке виступає під псевдо "Розе - Мері" в гіпнотичному сні заявила, що вона перед своїм народженням жила 3,000 років тому в Єгипті як єгипетська княжна під назвою Мона. Характеристичне, що Розе-Мері під час гіпнози стала говорити староєгипетським діялектом. Феномен ксеноглосії себто говорення чужою мовою в гіпнотичному сні є знаний в парапсихології. Але майже усі знані досі випадки ксеноглосії в гіпнозі вияснено в цей спосіб, що медія вже давніше чули цю чужу мову або вивчили, або є знані випадки, де медії в гіпнозі говорили по-тибетанськи або по-арамейськи, але вони цю мову чули вже давніше. Також у випадку Розе - Мері д-р Вудд признався, що і він і його медіюм вивчали старо - єгипетську історію і після того Розе - Мері в гіпнотичному сні заговорила поєгипетськи. В цей спосіб "єгипет-

ське чудо". Як один із доказів на реінкарнацію перестало існувати, хоч того парапсихологія не призабула і цей випадок згадують хочби на доказ існування підсвідомости.

Але найбільшою сензацією з ділянки гіпнотичних експериментів як доказу *на реінкарнацію являється випадок Брейді Мурфі,* що блиснув метеором і погас. Але в міжчасі хтось на ньому зробив добрий інтерес. Морей Бернштайн, бизнесмен із Колорадо і аматор - гіпнотизер написав книжку п.н. "**The Search for Brady Murphy**", видану 12 років тому. Можливо, що сам автор був видавцем цієї книжки. В цій книжці автор описує, що його медіюм пані Вірджінія Тай, заявила в гіпнотичному сні, що вона вже давніше жила в Ірляндії, де вона народилася в 1798 році в Корк як Брейді Мурфі. Вона подала різні факти із свого життя як напр., що вона померла в 1864 році та що її тіло похоронено в Бельфасті. Заки усі факти, подані панею Вірджінією Тай, справджено як зовсім неправдиві, пан Бернштайн на виданій книжці заробив добрі гроші а справа реінкарнації була б зовсім збанкрутувала, якби не другий бизнесмен, тим разом професор фізики Роберт Еттінґер. Пан проф. Еттінґер в своїй книжці п.н. "**The Prospect of Immortality**" обіцяє більше як реінкарнацію: він обіцяє безсмертність людини — душі і тіла. За цілих 10,000 долярів! Він робить це зовсім просто: насамперед від чоловіка, який хоче жити вічно, бере 10,000 долярів. Так стоїть в його книжці, я цю книжку маю! Відтак він тіло заморожує в особливій камері, особливим способом. Справа відмороження на бажання за років 500 скажім і привертання небіщика до життя властиво пана Еттінґера не

Показ української історичної ноші в Торонті. Пані Михайлівська, зліва, з накриттям голови української боярині з 12 століття, і Божена Проць в уборах княгині Ольги — першої володарки-християнки Руси-України. Костюми були частиною виставки, яка відбулася по бенкеті, улаштованому членами Торонтського Відділу Світової Федерації Українських Жіночих Організацій у Торонті, щоб представити делеґаток цьогорічного конґресу Інтернаціональних Жіночих Організацій.

багато обходить. Він там не буде свідком того, а ґарантію на безсмертність він може виставити і на 1,000 років. Я не дивуюся що така книжка появилася друком і вона короткий час була "бестселером". Я тільки дивуюся, чому пана Еттінґера після появи цієї книжки не примістили в заведенні для божевільних параноїків.

Як парапсихологія задивляється на реінкарнацію?

Треба тут зазначити, *що немає ніяких певних доказів на існування реінкарнації, як і не маємо доказів на те, що реінкарнація не існує.*

Два клясичні приклади на існування реінкарнації Катсуборо та Шанті Деві вияснює парапсихологія подібно як і випадок професора з Гайдельберґу, існуванням феномену "дежа вю" (пам'ятеві ілюзії) та ясновидючости. У випадку Александріни діє феномен *діссоціяції,* можливо також з феноменом ясновидности.

Випадки Розе - Мері і Бреді Мурфі входять в обсяг обслідування феноменів гіпнози. Сьогодні відомо, що гіпноза входить в обсяг обслідування *підсвідомих духовних проявів .Гіпноза ніяк не є доказом на реінкарнацію.* Гіпнозою можемо виявити лише те. що є укрите в підсвідомості. Зрештою спроби доказувати при допомозі гіпнози, що людина жила вже давніше не є нові. *Альберт де Рошес* у своїй книжці, виданій в Парижі 1911 р. п.н. "Життя, що слідують" описує свої експерименти із своїм медіюм 18 річною Джозефіною. Джозефіна в гіпнотичному сні розказувала про своє життя в лоні матері та про своє минуле життя, чого не вдалося ствердити. Зовсім цим не знеохочений пан Рошес почав робити більш очайдушні експерименти із своїми медіями в гіпнозі, які стали розказувати про свою майбутню реінкарнацію після своєї смерти. Того роду експерименти являються дуже небезпечні, бо людині в гіпнозі можна засуґерувати смерть. Такі випадки є відомі.

Залишається нам говорити про ясновидючість.

Тема сьогодні дуже модна. Я не буду поручати єгипетські сонники, бо здається, ніхто їх не друкує, але астрологічні календарі друкується і астрологічні поради в часописах існують.

Про ясновидючість маємо на книжковому ринку дві книжки журналіста - письменника Штерна: "Двері до майбутнього" (**The door to the future**) та тогож автора "Йоґа, молодість і інкарнація" (**Yoga, youth and incarnation**). Автор третьої книжки, яка все ще є бестселер п.н. "Дар пророкування" (**A gift of Prophecy**) говорить про найбільш сьогодні відому американську ясновидицю Джім Діксон ,яка живе у Вашінґтоні. Годі докладно розповісти про все, що проповідує пані Діксон. Але кажуть (або вона сама каже про себе), що вона предсказала скору смерть през. Рузвелта, коли було відомо, що президент є важко хворий.

Але не легко було передбачити скору смерть президента Джана Кеннеді. Пані Діксон передбачила смерть президента і назвала першу букву прізвища вбивника. Пані Діксон передбачила вбивство Магатма Ґанді, смерть у літаку Даґа Гамерскйольда, самогубство фільмової зірки Марлени Мунро, події в Індії, захоплення влади комуністами в Китаю (було легко передбачити і без заглядання в кришталеву кулю), винахід "Спу-

тніка", захоплення влади у Франції Де Ґолем, упадок Хрущова. Згідно з передбачуваннями пані Діксон вибори в Америці в 1968 році виграють республіканці! Пані Діксон заповідає війну з Китаєм на 1980 рік.

Своє пророцтво на рік 1999 про інвазію Китаю на захід взяла пані Діксон мабуть із пророцтва Нострадамуса, про що згадано в книжці Штерна "Двері до майбутнього".

Взагалі уважаю пророцтва політичної натури за справу дуже ризиковну. Ганусcен, славний німецькй ясновидець, проповідував в замкненому колі приятелів кінець Третього Райху і згинув серед таємничих обставин, Безперечно політичні пророцтва можуть мати *суб'єктивний* характер, тому що вони в силі виробляти публічну опінію. Вистарчить згадати нашу ясновидницю Настю Волошин, яка суґерувала людей своїми фальшивими політичними пророцтвами.

Пророцтва славнозвісного віщуна XVI віку Ностродамуса, який жив у Франції, використовували у Другій світовій війні німці у своїм блискавичнім поході на Францію. Вони розкидали з літаків над Францією летючки із зазивом до фрацузів піддатися, — бо ж вже Ностродамус у своїх пророцтвах передбачив, що Франція війну із Німеччиною програє. Знову ж поляки розкидали на своїх окупованих німцями землях летючки із закликом до поляків не піддаватися німцям — бо Ностродамус передбачив у своїх пророцтвах, що Німеччина програє війну з Польщею.

Треба відмітити, що на пані Діксон був замах і вона лише чудом оминула смерти — вона і її чоловік. Причина: пророцтва політичної натури, які комусь не підходили під смак. Рік 1999 уважає пані Діксон, подібно як Нострадамус, та інші відомі ясновидці, за критичний рік для цілого людства. Мав би то бути рік атомної війни, під час якої потерпіло б сильно ціле людство. Опісля мала б наступити епоха відродження.

Не можна не згадати славного ясновидця в Америці фармера із Вірджінії Едґара Кейса, який лікував людей, хоча їх не бачив, листами, в яких давав свої лікарські поради і ліки. Кенс вже помер, але слава про нього живе. Кенс втратив свою репутацію ясновидця, як його почали різного роду психологи уживати за медіюм для своїх гіпнотичних експериментів. Кейс оповідав про попереднє життя людей, яке справджено як фальшиве.

Голляндець Петро Гуркос відомий з цього, що при його допомозі поліція відкрила в різних частинах світу коло сто злочинів. Гуркос поміг американській поліції відкрити двох вбивників. одного на Флориді, а друрого у Вірджінії.

Вертаємо до заторкненої нами теми про реінкарнацію.

Хто хоче вірити в існування реінкарнації, нічого не стоїть йому на перешкоді. Але християнська релігія вчить, що і без реінкарнації душа людини є безсмертна.

Вийдіть в поле в місячну зоряну ніч, коли небо горить міріядами світел, тоді опанує вас безмежний спокій, — Ви повірите, що є Бог, який створив цю гармонію в Всесвіті та що душа людини є безсмертна.

"Стрільцем бим бути рад"

Осип Левицький — Чікаґо.

Від погінки до мисливця

Мою ловецьку кар'єру розпочав я ще малим хлопцем у характері погінки. У мого батька був розлоґий сад зі щепами та молодою деревиною, що їх залюбки підгризали зимою зайці. Вже по першому, листопадовому снігу перехрещували огород у всіх напрямках заячі тропи, які доходили аж до стирт недалечко хати. У догідний час брав батько свою рушницю, мати завивала мене у грубу, вовняну хусту і, заки перехрестивши й поцілувавши, випустила мене із своїх рук, наказувала батькові, щоб не взяв мене за зайця, а мені, щоб я голосно кричав і не ліз батькові під рушницю.

Батько стояв звичайно на одному місці під ліском, куди звичайно тягли вистрашені зайці, а я бродив по засніженому огороді, гукав, бив палицею по плотах і кущах і наганяв все, що жило по борознах і під пнями батькові під стріл. До мого обов'язку належало теж нести (волокти!) одного з зайців, що звичайно лишалися на полі у червоному від крови снігу.

Перший раз не обійшлося без спротиву й плачу... Мені здавалося, що я співвинуватий у смерті істоти, яка мала таке ж саме право до життя, як наш Бобик чи Миця. Щойно річеве вияснення батька, який може й боявся втратити добру погінку, впровадило мене в рівновагу, і тоді мабуть я вперше почув себе царем сотворінь, який справедливо карати повинен лиса за вкрадену курку, зайця за підгризену щепку, бо ж вони теж хочуть жити; а хто й нічим не провинився, повинен почути тверду руку того, хто видумав рушницю, кулі й порох.

Пролітали роки й мамину хусту заступила смушка на вуха, завинені колись у шмати ноги сторчали у "вигідних" братових чоботях, та однаково я ще й надалі залишився погінкою для старшого від мене на чотири роки брата. Він, вже як учень гімназії, скоро взявся за рушницю, збаґнув усі її тайни, розкладав її та складав, сам робив набої та під час неприсутности батька казав мені страшити йому звірку. Зайців було, щоправда, в нашому селі багато, та поза ними ще хіба дикі голуби або яструби попадалися під стріл. Про лисів, бурсуків, сарн чували ми тільки, що вони водяться у двірських лісах: в наші корчі вони ні разу не заходили.

Оттак я кілька років довше свистав, гогав та бив прутом по корчах і плотах, — а брат стріляв.

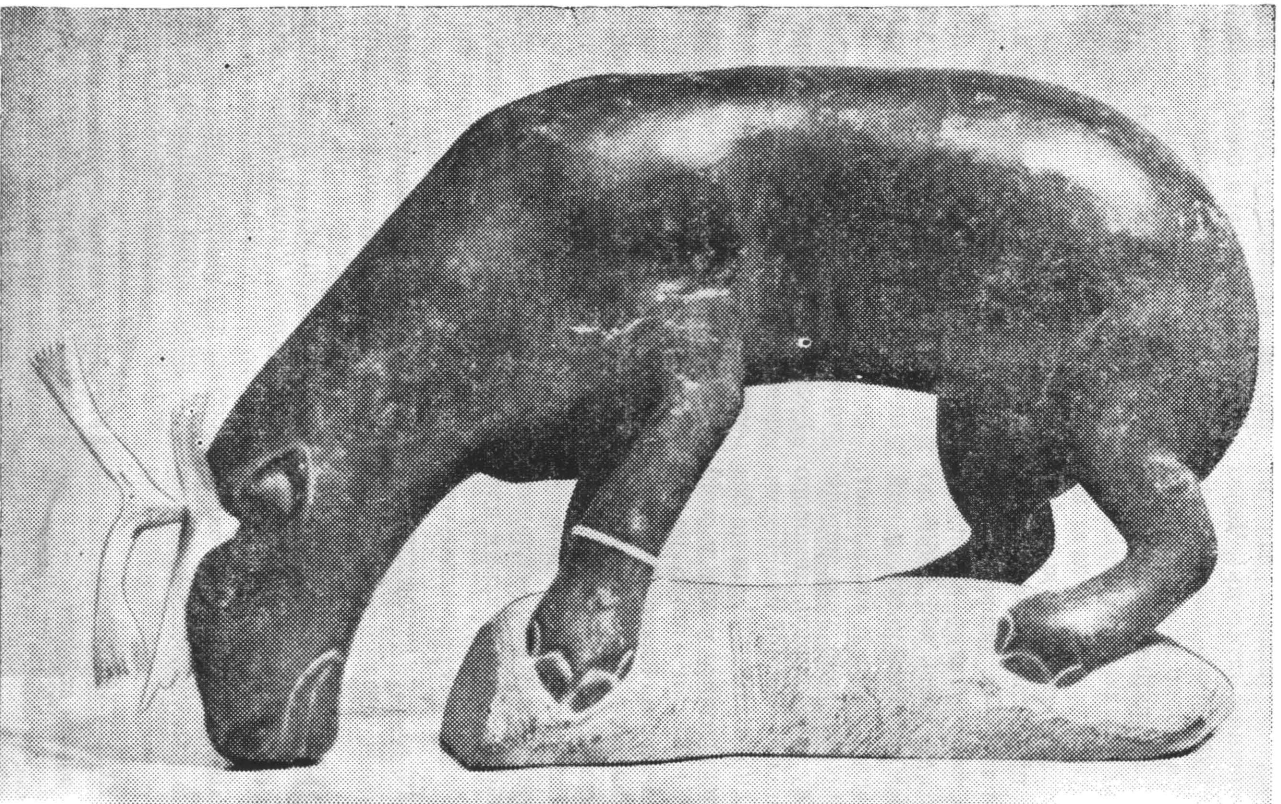
Для мене сама поява зайця була емоційним переживанням:

найбільше цікавив мене спосіб, у який пробуватиме він вийти з небезпеки, як сам постріл, чи той "козел", якого він вивертав по влучному стрілі. Мені здавалося, що звірина з хвилиною, як її сполошено, повинна здавати собі справу з загрози та інстиктовно користати з усіх шансів для свого рятунку. Згодом змінив я основно цей мій погляд. Звірина користується виключно своїми тонкими змислами, зором, слухом та нюхом: коли ж вони з якихнебудь причин (напрям вітру), мряка, непорушність стрільця) підведуть, то вона готова влізти просто на стрільця.

Емоцію, яка мене раз-ураз опановувала, зміг я краще зрозуміти, коли я далеко пізніше, на збірних ловах розглядався по складові погінки. Впрошувалися до участи в ній мої знайомі, заможні селяни навіть у старшому віці, переживали в ній різні ступні онтої емоції і серед неї забували про втому тріскуючий мороз, небезпеку, ба навіть втрату громадського авторитету.

Мені 16 минуло, як я в дарунку дістав від матері власну рушницю. Моїм радощам не було міри: ломанка з двома дулами, зручна й гарно закована. Перші дні я майже з нею не розставався. Стріляв "мачком" горобців, які веретою обсідали бзинові кущі біля стодоли, — поважився навіть на зайця, — та без висліду. Стривожена мати слідкувала через вікно за кожним моїм рухом пострілом, напевно тремтючи, щоб я у моєму ловецькому запалі не запалив горіючим клоччям стирти або стодоли.

Вона може вже й жалкувала свого необачного дарунку, та цьо-

Ескімоська різьба із східньої Арктики. "Карібу" на лежить визначному різьбареві Люкассіл з порту Гаррісона.

го не виявляла. Зате батько спершу гейби не запримічував мого запалу: коли ж я раз попри горобців, які обсіли подвір'я, підстрелив качку, сказав тільки: "Ти небезпечний стрілець! Через тебе треба буде увесь дріб тримати в курнику, а людей хіба в панцирі убирати.." Та вкінці ми погодилися: я мав заперестати стріляннину біля хати і клунь, а зате він мав учити мене стріляти до зайця в бігу. До цієї пори я прицілювався, без огляду на скорість його бігу та на його віддаль, в його перед і через те увесь мій набій попадав у землю поза нього, а найвище кілька дробів у його хвіст. Батько вияснив мені усю методику пострілу — і одного, зимового ранку я приніс матері власноручно устреленого зайця. Була це без сумніву переломова подія у моїй ловецькій практиці, якщо не семейна подія першої ваги. Так мені бодай здавалося....

Та вже внедовзі довелося моїй рушниці замовкнути на довший час. Моя наука у Львові ускладнила мені частіше перебування вдома, головно зимовою порою, та важливіше те, що мною, як майже всіма юнаками у моєму віці, всеціло заволоділи музи. А відомо, що під їх владою мовкне зброя. Вправді латинська пословиця звучить трохи інакше, але й чи так вона не влучна? Одна муза, Ерато, підшептувала мені любовні вірші та водила на тихі вечірні розмови, — друга, чи не Терпсихора, водила по вечерницях, ще інша по кінах і театрах, а як забулася, то й по варієте та кабаретах (Львів же ж велике місто). Коли ж онті добрі музи давали мені прийти до віддиху, то в голові шуміло від споминів, врештою і від науки.. Якже нецікавим і смішним мусіли в таку пору видаватися мені погоня за марним куцохвостим, бродження снігами понад ріки й теплиці для стрічі з заблуканими, дикими качками,.. а як я мусів соромитися за свої постріли до горобців та сорок?!

Щойно після закінчення всієї моєї науки, коли я почав мою учительську працю, музи перестали надто цікавитися мною, вишуміли всі учнівські пригоди і я вийняв з шафки мою любу рушницю, добре натовщену, новіську. Мої "прибрані" дядьки, священики оо. Дм. Ром. та Й. Ск. намовили мене рушати в світ з поважнішими вже "ловецькими" намірами та радили не забути взяти з собою рушницю. І так я в одні Різдвяні Свята опинився в Рогатинщині, у справжньому, ловецькому ельдорадо. Наш хазяїн, о. Ем. Біл., (який за рік став моїм тестем) винайшов у своєму селі великий, прегарний терен, в якому я на протязі довгих років мав змогу стрічатися з такими, практично мені незнаними родами звірини, як дики, сарни, лиси, борсуки, орябки, тетереви і ін.

Це вже не вистукування та вигукування понад борознами й під плотами для розбудження якого заспаного "яця", а горби, яри й провалля і ліс, безмежний бір. Тисяча моргів лісу, який у кожну пору іншими до тебе промовляє голосами, різними товчками б'є у твої змисли. То йде між смереками шепотлива розмова про леговисько дичачої сім'ї, що до нього ще ніхто не зумів підібратися, чи про онтого сіро-білого одинця, що його куля не ймається: ходить собі по лісі мов його господар, до всякого скалить свої клеваки і ніби до себе щось бурмоче... А там, у дубовому підшитті просвистує вітер по закостенілому листі дубини та малиновому й ожиновому прутті осторогу зайцеві, який, хоч має відкриті очі то однаково не бачить, як хильцем тихцем підкрадається до нього лисюга. Закричить десь сойка, закружляє зі скреготом мишолов.. І знову тиша, така тиша, що чути, як грімко б'ється серце, а у висках стукає кров..

Стою під дубчаком над проваллом і ловлю слухом кожний, найдрібніший звук.. Далеко на горбі хтось заговорив і плеснув палицею по пневі. Через хвилину впізнаю далеченько на плаю Михайла Лабу, нашого незрівняного, ловецького сторожа, який мене "вставив" під дубом, а сам пішов за погінку. Чорна смушка на вуха, довгий, чорний вус і смагле, ніби циганське обличчя; червона, груба хустка на шиї і тверді, мов з дуба, чоботи. Він знає усі ходи і звички звірини, мало що не її мову. Змалку при лісі. Йде собі плаєм, щось до себе бурмоче, ніби зі своєю Паранею перекидається словами, тільки час-до-часу гей-

би з пересердя б'є палюгою по пневі.

Нараз на половині віддалі між нами затрусився сніг з дубових корчів... Значить щось іде! Заяць, лис, сарнюк, хіба ж не дик... Серце вискакує з грудей, його стукіт прислонює слух. Щораз ближче сиплеться сніг з кущів у напрямі проваллля. Вже її бачу: лис! Перша стріча з лисом... перша в житті! Сором буде, коли не влучу, всі подумають, що я стрілець "про неділю", а я ж хіба вояк, який дістав був навіть відзнаку "шарфшіца" за цільні постріли на військовій стрільниці у Львові. Вмовляю в себе усією переконливою силою, що погашу вогонь з його хитрих очей..., а скірку дам у дарунку моїй вибраній...

Вже дорбе бачу, як він обережно підкрадається проваллям: гарна, сивава шкірка, хвіст, як помело. Ще ближче, виразніше.. Пора! Гримнув постріл з дрижачої рушниці. Лежить, як довгий. Хочеться обцілувати рушницю, дубчака, Михайла, навіть лиса. Михайло, мов нічого й не сталося, ходить дальше по зрубі, покашлює, говорить. У приступі радости я забезпечив рушницю, перекинув її через плече і закурив "заслужену" папіроску. Сходжу в кам'янисту яругу . . . і очам своїм не вірю! Лис змінив ґрунтовно своє положення і скоками чвалає в глибокий ліс: заки я спохватився, зняв рушницю та взагалі відзискав свідомість, — поминай його, як звали. Я очевидно бігцем за ним, та, очевидячки, наздігнати його не міг.

Збентежений, злий на себе й рушницю, чомусь і на Михайла, і, здається на цілий світ, вернувся я на своє місце. Згодом за лисячими слідами прийшов і Михайло, стріпуючи сніг з кожуха й шапки. Бачив сліди, глипнув на лисячу відбитку в снігу і знав усе. Та ніби невіжа: "Що було?" питає. "Був", кажу, "заяць, та якось зле вийшло на мене і я хибив". А він, несміло підсміхаючись, на те: "То якийсь цуд, бо я згори видів, як лис зійшов у провал . . . Та я панові хотів би шос сказати.." "Не кажіть, Михайле, я знаю! Ви хочете сказати, щоб я на другий раз не забув взяти з хати солі, а з лисом не йшов у перегони". Я запевнив собі за кілька корон його повну дискрецію, а додому вернувся все ж таки "героєм" з двома зайцями.. Пізніші мої зустрічі з лисами були успішніші, бо при зустрічі з ними я мав завжди на тямці першого лиса-Микиту і рахувався з його крутим характером.

Та, на жаль, одну тільки в ту

зиму мав я нагоду дивуватися Михайловим "цудам" та вростати під його керівництвом у ловецьку практику. 1914-ий рік дав початок великим ловам на людину... Бо ж що воно іншого, як не лови, тільки більш рафіновані, — на звірку Божої подоби? Скоростріли в одну мить стелять покоси людей, гармати розривають в шматки людське життя, танки розчавлюють людські надії, трійливі ґази нівечуть все, що живе у вселенній.. За весь час війни я ні разу не був на ловах, які влаштовували штаби у районах постоїв, зате я залюбки блукав по лісах, шукав усяких слідів звірки, здіймав дротяні сильця, які хтось закладав на зайчих стежках, висліджував громадки фазанів та куропатів та зимою їх підкормлював, а іноді й дивувався, що при загальному зацікавленні м'ясивом, до тієї пори все ж таки багато звірини вспіло зберегтися. Раз наступив на сарнячий чи оленячий капкан, — добре, що обійшлося тілки на обірваному зап'ятковї. В той час мав я нагоду підслухати, а то й доглянути поведінку "людоловів", які йшли один з одним об заклад, хто з своїх окопів поцілить третю людину, яку нап'ятновано ворогом, а яка з їдункою необережно вискочила вдень із рова до потока, щоб набрати собі свіжої води. Я дрижав з пересердя за такий прояв "патріотичного геройства"...

Ориґінальні лови пережив я в зимку 1918. р. Зголосили мені, як тодішньому командантові повіту Рогатин, мешканці громад, яких поля лежали в сусідстві великих лісів, що в них безліч диків, які восени наробили їм дошкульних шкід. Вони прохали влаштувати облаву для часткового бодай винищення цих шкідників. Я радо погодився і пішли приготування. 50 стрільців із складу Військової Повітової Команди (м. і. сл. п. четар Дмитро Галичин, хор. Остап Глібовицький, булавний Дуб..), чимало лісових сторожів та селян-добровольців, яким дозволено задержати зброю і около двох сотень людей погінки "за почастунком". Прийшов очікуваний день, гарний, морозний, після покови. Я переглянув нагінку і ствердив, що вона озброєна в дрючки, добре одягнена й повчена про поведінку під час облави. Десять відповідальних провідників погінки одержали докладні вказівки для відповідного оточування поодиноких частин лісу (т. зв. оступів),.. і — стрільці на становища!

По довгому часі затрубіла з боку погінки трубка і лінія стрільців заціпеніла у вижиданні першого пострілу. Та ланцюг погінки посувався горбами і яругами дуже повільно так, що стрільців покидав поволі їх запал. Ось почав вже вітер доносити нам свисти та вигуки погінки. Враз затрясся бір від пострілів і на нас посипався з боку погінки правдивий град куль та "сіканців". Стрільці, хто за грубі дерева, хто на землю.. Свищемо та кричимо, — не помагає: остра пальба не вгаває. Добре, що обійшлося якось без втрат серед ловців, бо щодо диків то не можна було нічого побачити. Думаю, що неофіційно впало їх де-

кілька штук, якими поділилася погінка. Загадку онтих пострілів розв'язав мені Михайло коротко і просто: майже кожний чоловік із погінки мав під кожухом якесь "залізо": то нелегально задержаний, притятий військовий кріс, то ковалем змайстровану з рури рушницю...

Після цих громадських ловів вже ніщо ні добром ні злом не був би спокусив мене на другу таку облаву на дики.. Радше на фронт і в стрілецькі рови!

Після війни я щойно в 1921 р. відновив мій перерваний зв'язок із лісом, ловами та Михайлом і почав наново впиватись їх чарами. Та моя гарна рушниця перейшла вже з початком війни у магазин польського староства і мов у воду впала.. Дехто бачив її на старостинських ловах у руках самого пана старости, але всі мої заходи для її відзискання були даремні. Купити нову не було за що. Я мусів вдоволитися дарунком одного знайомого священика, який вийняв із закопаної в землі паки іржею надгрижену, п'ятистрілову рушницю "Бравнінг" і вона по відповідній направі прослужила мені вірно аж до кінця другої світової війни. Хоч іноді химерна і вперта (звичайно, як треба було викинути вистрелену луску), та я згодом звик до неї, ба й полюбив її незважаючи на її характер. І звичайно, в критичних хвилинах, коли я її погладив, вона мене слухала і не підводила.

Основною її хибою було те, що її дуло було гладке,, "негвінтоване" і тим самим не надавалося до стріляння кулею. Це й було причиною, що я не міг мати щастя при зустрічі з диками, — а було їх чимало, — і за це платив я моїми нервами. Та, як сказано, на якийсь позитивний і певний, але й дорогий "інструмент", не було мене стати. Спершу, до смерти тестя (1924 р.) використовував я кожну нагоду, щоб побути у школі Михайла..

Над тобою копула лісу, яка у згоді з порою року міняє свої барвисті фрески, — по горбах та ярах, темному борі і сонішних зрубах розлиті мелодії життя, що їх зібрати в одну, чарівну гармонію зуміє тільки той, хто любить Бога та всі твори Його Руки.. Онті любовні залицяння, зойки голоду, пискіт передсмертного жаху, чи онта розливна пісня дріботи у вер-

шках дерев.. Огорне тебе ліс своїм імлистим чаром, то й падуть із тебе усі житейські турботи у цьому храмі природи... Ти близько Бога.

В тому часі ходив зі мною на ловецькі мандрівки попри Михайла ще його шваґер, старший від мене на десять років, судовий урядовець на емеретурі, Іван Замойський. Хоч шляхетського прізвища, та селянський син, старий "кавалір" і ворог жіноцтва, зате великий аматор природи. Жив разом з Михайлом у селі, багато читав, а у вільних хвилинах, яких у нього було чимало, освоював усяку твар, починаючи, як казав, від рідної сестри, до птацтва і вужів.

Кожного разу, як я його відвідував, зустрічала мене якась несподіванка: то на його свисток влітав крізь вікно крук, сідав на плече, вдивлявся в мене своїми сірими розумними очима, потягнув за ніс чи вухо, злітав на долівку і зручно розв'язував дзьобом шнурівки на черевиках, — то знову зпід ліжка виповзав вуж і обвивався довкола ноги, — то ні з цього ні з того — сідала на голову сойка і верещала: "Федю тікай!", — словом кожне моє перебування у нього приносило якусь атракційну емоцію, бо ніколи не можна було збагнути, що може прийти "на думку" якійсь звірині.. Завдяки своєму начитанню та поважній життєвій і ловецькій практиці, займав він мене по дорозі в ліс своїми цікавими пригодами, які дуже часто аж надто заносили "ловецькою латиною"..

"Запросив мене раз", оповідав він, "Каменецький лісничий до себе на дики. Лісничівка серед глибокого лісу — в дебрах, кажуть, безліч диків. Сидимо ми під вечір на веранді при чарці і смачній дичачій шинці, аж тут якийсь чолов'яга доносить, що на прорубі" походжує дик та такий себе певний, що зі стежки не вступається. Нас ніби щось вкололо. Проковтнули ще наскорі зайву чарку, схопили рушниці, склали плян акції і розійшлися.. Тихо підходжу вказаною лінією і.. очам не вірю. В ярузі на яких шістдесят кроків, просувається темна, поважного об'єму штука. Прицілився я, — стрелив. Дик стрибнув у гущу, — та вже й лісничий біля мене. Підходимо, щоби в потребі добити. Втім бачу: сидить дик під пеньком і лабою втирає свою фізіономію, гейби плакав, при чому жалісно порохкує. Я хотів вже прикластися, та лісничий в крик: "Не стріляйте! Це ж моя свиня! напевно вирвалася з хліва!". Я збаранів. Дійсно були у нього сіро-чорні безроги, а тій, що вдавала дика, обійшлося на кількох шротах в рило.. І так ми вернулися додому, поганяючи перед собою свинку на радість хазяйки та під сміх челяді.."

Мене вчили, що добрий ловецький тон велить приймати навіть неймовірні ловецькі оповідання, як щось правдиве, та не виявляти ніяких сумнівів у їх правдивість. Під час оповідання треба уважно слухати, а на кінці або дивуватися, або сміятися. Та в цьому випадку я тільки наївно запитався, чому він до дика стріляв шротом.. Але це не витрутило його з рівноваги, бо, підморгуючи, він відповів: "А чи ж то мало непорозумінь твориться в світі через зайву чарку доброї горілки?"

З черги і я не хотів залишатися позаду і оповів йому історію, на яку клявся один з моїх знайомих, підстаршина з часу мого повітового командування. Йшов він

раз взимі підгородецьким лісом з міста на третє село до своєї любки, — в суботу після обіду. Ранком впав був глибокий сніг і дуже важко йому було через нього пробиватись, хоч з попередніх його, частих ходів всі стежки були йому добре знані. Так і захопив його серед бору пізній сумерк. Втім бачить: "летить" на нього стрілою великий дик-одинець: клацає зубами аж гомін іде лісом. Мав ще на стільки зимної крови й часу, що підстрибнув на близьку ялицю та підтягнув вгору ноги. Враз чує, як здолу рвануло його за один-другий чобіт і відразу повіяло йому морозом. Підліз на вище галуззя, відвертається.. і бачить: одинець в його чоботях на передніх лапах, мов би нічого й не сталося, пішов поважно туди, звідки прийшов..

Мій слухач ні словечком мене не перебивав, тільки час до часу споглядав на мене прижмуреним, мені здавалося, поблажливим оком. Коли ж я скінчив, він ніби до себе каже: "Що вояк ішов до любки, — цілком зрозуміле; розумію, що дик в люті міг стягнути з нього чобіт, ба навіть вкусити за п'яту, але чому дик при такому зимні забув здерти ще й онучі та обвинути собі ними лаби, це дуже дивне. А той чоловяга на ялиці повинен ще був бути вдячний дикові за те, що він не застрелив

його з того кріса, що він його кинув у сніг.. Бо ж хіба кріса не залишив він в касарні, йдучи в таку далеку й небезпечну дорогу..."

Замітки були цілком слушні і я, сміючись, їх проковтнув, бо мусів ствердити, що моя "латина" була таки надто відважна.

На цей час припадає й моя перша, наскрізь оригінальна зустріч з борсуком, з яким я не мав до тієї пори змоги зробити ближче знайомство. Як нині тямлю онту стежку, на якій ми стрінулися, і ті промені заходячого сонця, які золотом обливали буковий ліс й руде, осіннє листя, яке шурліло під ногами. Борсук, чи звичний до зустрічі з людьми, які часто заходили в той ліс за грибами, чи забув про потребу примітивної обережности, чи врешті був "з вітром", смугастий і випашений, мов дорбе порося, вліз на мене на яких сорок кроків, прямуючи в поблизький яр. Я стрілив і побачив, як він упав у яр. Певний мого пострілу, я підбіг до яруги та, на жаль, бачу, як він пробирається вгору, а там вже недалеко корчі і чужий ревір. Розгарячений я стрілив ще раз. Борсук звільнив ходу та все таки добирається до корчів. Думаю: скоро перебіжу яр і ще вчас догоню.. Та сталося інакше. Я поховзнувся об камінь і втім тягарем впав на скалу і покотився вниз . Рушниця випала з руки, вдарила об вистаючу скалу і розпалася на два кусні, які держалися тільки на рамені. Я сам потовкся та, що гірше, роздер штани від горішнього до нижнього краю а враз з тим ногу до крови. На хвилину я й забув про борсука. Врешті, позбиравшись, — про стріляння вже й не було мови — я зацікавився його долею. І як же я, помимо особистої катастрофи, приємно розчарувався, коли знайшов його мертвого на яких десять кроків від корчів і границі.

Почалося довге приготування до повороту домів: рану на нозі обв'язав хустиною, штани стягнув до купи колючками терниии, рушницю зчепив ликом, щоб нести її

на плечах, витяв грабовий колик, щоб на нього пересилити через ноги важку здобич.. і серед цього вже й прикрий сумерк заскочив мене в лісі. Та дарма: перший борсук, амбіція!.. Болять ноги й усі кости, за рушницею плакати хочеться, борсучище випашений, важкий з руки та до руки, — заледве в ночі доволікся до дому жалюгідний герой дня. Чимало коштувала мене направа рушниці, та зате перед моїм ліжком простелювалася гарна шкірка, яку я вигарбував сам сіллю та деревним попелом.

До диків я не мав щастя. За увесь час моїх ловів в нашому Ельдорадо я застрелив одного та й то невеличкого, — хоч стрічався я з ними доволі часто і, як кажуть, "око в око". Моя рушниця, до речі тільки шротівка, била зам'яко, а кулі не мали сили пробити грубої, обліпленої смолою, дичачої шкури, — били по ній як прут по рядні, навіть не ранили. Моєю, ніколи несповненою мрією було мати карабін (штуц, який заощадив би був мені багато розчарувань та депресії, — та на мрії й закінчилося.

Раз було воно так: Пізнім літом вийшов я на досвіткові з рушницею в недалекий гайок, який налажав ще до нашого хутора Копанів, я знав, що вранці переходять туди дики з вівсиськ до лісу. Сонце ледве що проглядало іззабору, кущі і травиця блистіли різнобарвним жемчугом роси, в долині при лісній дорозі грали дрозди... Ліс шепотом молився і рання його молитва здіймалася вгору

ледве слідньою, синявою мр'якою понад яри і щовби.

Заслуханий в мелодії гарного ранку почув я враз із легким подувом приземного вітру доволі виразний рух у вівсиську, а через хвилину, на кільканадцять кроків від мене вистрибнула з вівса матка, а за нею гусаком ціла вереница більшої й меншої дітвори. На її дорозі стояв невеличкий кущ: вона взяла його в розгоні, а за її приміром усе товариство. Раз по разу я стріляв, чи не вісім куль вистрелив, — зашуміла череда в лісі, запищало якесь заблукане порося, зарохкала матка, — і поминай, як звали... А мені з пересердя вискакувало з грудей серце..

Іншим разом засівся я вночі в одній з кімнат нашої, недобудованої ще на згаданих "Копанях" хати. Лежала вона на справжньому безлюдді, далеко від села, на горбі серед лісу. Мені переказали, що поважний одинець заходить вночі під саму хату, в огородець, в якому щойно посаджено кущі порічок малин та кільканадцять овочевих деревець. Тяжко мені було в це повірити, бо я не міг зрозуміти фантазії дика, який вночі приходить ніби на контролю, бо ж там хіба нічого цікавого не могло ще бути. Та всеж таки я постановив посвятити одну ніч на евентуальну зустріч з цим "ориґіналом".

Одного вечора, — заносилося на бурю, — я засів при отворі, призначеному на вікно, напроти огородця. В руках моя рушниця "м'якобийка" з п'ятьма кулями. Терпеливо даю себе тяти комарам, бо ж ні відганятись ні закурити не було змоги, коли йшлося про таке важне діло. Близький ліс шумів верхами, далеко десь забекав сарнюк, з холодом зникали комарі, в очі в'їдалася дрімота. Мій товариш нічної ескапади, Влодко Мац., давно вже спав на соломі, простеленій на глиняній долівці. Коли починав хропіти, я спам'ятував його ногою. Домучився я онтак до півночі, — наraз задеревів.. Не дальше, як на двадцять кроків від мене виринає велика, темна маса.. Дик! Пора! Легесенько здіймаю оперту об віконну раму рушницю. І не знаю, чи цей мій рух, чи може легкий стукіт рушниці до рами.. маса фуркнула і через порічкові кущі у ліс. Посипалися мої постріли, Влодко зірвався на рівні ноги і з просоння питає: "Де він?".. Та ми почули тільки тріскіт плота, і знову поняла нас тиша. Я набив рушницю і ми пішли "по дика".. Та крім вирваної з насади чвертки плота, який огороджував від лісу наш город, ні тої ночі ні на другий день ми не знайшли по дикові ніякого сліду. Зате навчився я тоді "по господарському" городити пліт, а це теж не без значення.

Після смерти тестя не мав я вже змоги навідуватися до мого терену та користати з права ловецтва, яке прислуговувало мені в спадку ще через два роки. Я вступив до ловецького Т-ва ім. Губерта, якого головою був у той час ст. радник скарбу, поляк Юліян Сальвах. Поза кількома українцями загал членів становили поляки, та слід признати. що не було між нами ніяких політичних задраснень ні ворожнечі. Товариство було культурне й тактовне, головно завдяки згаданому голові, який, хоч сам був провідною, ендецькою фігурою, вмів своїм тактом та розумом присмирити навіть буйні, ловецькі типи.

Коли ж у 1932 р. постало в Станиславові українське, ловець-

ке Т-во "Ватра", я перейшов до нього. Задержав я добре у пам'яті імена тих товаришів, з якими доводилося мені до другої світової війни забувати серед ловецьких пригод про все те своє лихо, яке в тому часі звалилось було на мене. Основником Т-ва був лікар, Др. Кость Воєвідка, вбитий німцями враз із дружиною і сином, учнем 5 кл. нашої гімназії, Романом; першим головою Т-ва був радник залізниць, інж. Володимир Дутка. Бути останнім головою від 1938 р. довелося мені. Крім вище згаданих членами Т-ва були: радник суду Барановський, суд. радник Е. Білинський, управитель банку Вол. Гірняк, Юл. Кардаш, поляк - купець Тад. Квятковскі, поляк - адвокат Др. Клімкевіч, лікар д-р Мих. Козак (вбитий німцями), Іван Левицький, аґроном інж. Микола Остапяк, поляк-міський огородник Робінзон, лікар Др. Яросевич, проф. Іван Смолинський, друкар Лев Данкевич, жид-консультор Капітули адвокат Др. Лякс.

Членський внесок до Т-ва виносив місячно 10 зол., якими оплачувано винайм ловецьких теренів (між 150-300 зол. річно залежно від їхньої вартости, коли йшлося про обильність та рід ловної звірини). Кожний лов. терен мав свого ловчого й лов. сторожа, яких обов'язком було дбати про охорону звірки перед чигунами, про опіку над нею і приготування збірних ловів. — Ми полювали в Ямниці, Тязеві, Сільці, Викторові, Майдані, Павелчі, Пасічній, Угорниках, Крехівцях, Братківцях, Вовчинці, Тисьменичанах, — як гості в Залукві біля Галича на запрошення п. Терпиляка, в Епископських добрах в Богородчанах, в Березині н. Дн. На лови їздили звичайно підводами, рідко залізницею.

Змінилося моє ловецьке оточення так само, як мінялися місця, в яких ми збірно осінню й зимою пробували ловецького щастя. Я переконаний, що не тільки я, але й усі мої колишні товариші-ловці з однаковою тугою вижидали тієї пори, коли знову станемо у розстрільній і в приспішеному темпі серця виглядатимемо предмету наших емоцій. Нічим вітер, нічим липкий сніг чи тріскуючий мороз, скоро на перерві, чи по закінченні ловів зійдемося на ватру, на чарку, гарячий біґос, — на веселу, повну жартів і сміху гутірку..

Наша ловна звірка була обмежена до тих звичайних родів, які заселювали ближчі або й трохи дальші околиці станиславівського повіту: заяць, лис, сарна (рідко олень), дик, болотне птацтво, дика качка, дика гуска.. Зате ж як різноманітні й оригінальні були

типи ловців, з якими на протязі майже 15-ти років мав я нагоду стояти, сказати б, плече об плече в однаковому, тремтючому вижиданні по горбах та ярах, лісах і полях. Від старих ловців, спокійних і зрівноважених, які стріляли мов на стрільниці, через "партачів", які стріляли "Богові у вікна" або в погінку та при "доброму" стрілі тільки ранили звірку, до повних "жовтодзобів", яким справляв приємність сам гук вистрілу і те, що деякий час віддихали свіжим повітрям, вільні від печалі і, воздихання, від жінки, дитячого гамору і всього іншого, що складалося на їхнє буденне, захмарене життя. Від справжніх джентельменів, які на свою вбиту звірину ледве що кинули оком, до "ловців м'яса", які за право власности до вбитого сусідом зайця, заводили дразливі суперечки..

Багато з моїх колишніх ловецьких товаришів перейшло вже мабуть у необмежений простором ні часом ловецький терен. Згадка про них хай буде моїми по них тихими а щирими "поминками"..

Листопад

В ТУ НІЧ, КОЛИ ПОНИКЛЕ ВІТТЯ
СХИЛЯВ ДОДОЛУ ТИХИЙ САД,
ВІЙНУВ У ВІЧІ ЛИХОЛІТТЮ,
НЕНАЧЕ БУРЯ, ЛИСТОПАД.

А В СВІТЛИЙ РАНОК ВІЙСЬКА ЛАВИ,
МОВ СТРЕПЕНУЛИ КНЯЖИЙ ЛЬВІВ,
І ПРАПОР РІДНОЇ ДЕРЖАВИ
БЛАКИТНО - СОНЯШНО ЗАЦВІВ . . .

ДИМІЛА, НАЧЕ ВАТРА, ОСІНЬ,
ЗЕМЛЯ РЯСНІЛА, НІБИ САД . . .
ТОЙ СТЯГ
В СЕРЦЯХ
ЦВІТЕ І ДОСІ
І З ШУМОМ ВІЄ ЛИСТОПАД!

МИКОЛА ЩЕРБАК

А ті, які живуть, я певний, згадують, так само як я, тужливим спогадом незабутній час наших спільних, ловецьких "походів"...

"Гей, панове ловці!.. На ватру!" Вашу присутність чую в шоросі осіннього листя під ногами, у шелесті дубчаків, які під подувом холодного, осіннього вітру говорять до мене спільними нам спогадами, чую зимовою порою, коли ступаю снігом "після понови"....

НАРОДИ ПРО ЛЮБОВ І ПОДРУЖЖЯ

Любов сліпа, але вона бачить іздалеку. (Італія)

Якщо є любов, неможливе стає можливим. (Південна Індія)

Вибирай собі дружину більше вухами, ніж очима. (Білорусія)

Перед шлюбом держи очі широко відкриті, після шлюбу — напівзакриті. (Північна Америка)

Жінка плаче перед шлюбом, а чоловік після шлюбу. (Ірляндія)

Якщо чоловік утратить багатство, він бідак на короткий час, коли ж він одружиться зі злою жінкою, він бідак на ціле життя. (Китай)

Залишиш жінку через одну її хибу, одержиш нову з двома. (Англія)

Одружуватися з любови ризиковно, але боги при цьому всміхаються. (Північна Америка)

Ніколи не одружуйся задля грошей, позичити їх винесе тебе багато дешевше! (Шотляндія)

Подружжя зав'язуються на небі, але на землі здійснюються. (Франція)

Хто погано говорить про свою дружину, безчестить сам себе. (Шотляндія)

Про українську культуру на еміґрації

● Слово культура означає досконалення світу довкола нас і світу в нас самих, творення і плекання цінностей духового і матеріяльного характеру. (ЕУ т. II, ст. 694).

● Культура виникає з потреб людини. Функцією культури є: дати людині зміст життя через

а) Самовизначення себе і своєї приналежности,

б) збагачення психіки і оформлення як індивідуальність,

в) задоволення духових потреб,

г) змогу творити і помножувати культуру,

ґ) різноманітність і кольоритність культур людства.

● Культура є одночасно індивідуальною і суспільною проблемою, є продуктом ідивіда і суспільства.

● Культура, з природи динамічна, переходить неминучі зміни в часі і просторі, а процес її еволюції є і спонтанний і політичний: вплив чужих культур, асимілювання чужих елементів, вижирання одних, а вимирання інших елементів тощо. Але ніколи зміна не означає загибелі культури.

● Технологічна цивілізація у таких своїх виявах, як місто, машина і маса, зміцнює мислення і і волю коштом квалітативного сприйманя світу і почувань, елімінує увнутрішнення людини, деґрадує вартості, отже загрожує культурі, зокрема неміського, емоційного типу, як українська культура.

● У своїй суті культура має завжди національний характер — вона є проявом духового життя народу.

● Українська національна культура є нею постільки й доти, поскільки й доки люди, що є українцями, вважають її своєю чи інші її так звуть. Тобто кожночасна культура української нації і є українською культурою.

● Українська національна культура — це знання всього того найкращого й найпотрібнішого, що було створене українцями і що передається як ноціональна спадщина з покоління в покоління.

● Українська культура належить до найстаріших культур в Европі, а український народ є автохтоном на своїй землі і носієм та творцем ориґінальної, самобутньої культури, що формувалась кілька тисячоліть.

● У сучасній українській культурі історично нашаровувалися її складові елементи: до-індоевропейські, індоевропейські, протослов'янскі, балканські, іранські, алтайські, греко-римські, германські, візантійські, західньоевропейські, польські та російські. Українська культура абсорбувала й асимілювала усі ці елементи.

● Кожна з національних духових культур, крім подібностей з сусідніми, має і свої особливості, які визначають її як окрему національну культуру.

● Окремішність культури не означає її вищости чи нижчости. Мова може бути тільки про відмінність.

● Національна духова культура розвивається на базі народньої духової культури і обіймає всі вияви духового життя нації, як наприклад мова, музика, вірування, релігія, світогляд, освіта.

● Політичне поневолення припиняє розвиток культури, але не руйнує її, хіба у випадку знищення національної субстанції фізично чи насильною денаціоналізацією.

● Асиміляція є завжди переходом з одної національної до іншої національної культури. Вселюдська, наднаціональна культура — це абстракція.

● Добровільна і свідома асиміляція відбувається не з об'єктивних причин, а через суб'єктивне бажання, зроджене з недостатнього знання власної культури, або чужої, або обидвох, з комплексу меншевартности. Він зокрема властивий культурно обмеженим людям невеликої освіти.

● Людина може протиставитися асиміляції, зрозумівши, що асиміляція не тільки здобуток, а й утрата, що чужі культури функціонально не кращі від рідної, бо всі культури якісно рівновартісні.

● З погляду української культури знання рідної мови необхідне, бо мова — ключ до існуючої

культури і без мови не можна нею користуватися ані її розвивати.

● З тієї ж причини писана й читана мова важливіша від розмовної, але занепадає швидше. Збереженя писемної мови (читання) це відкриті двері до пізнання національної культури і збереження національної свідомости.

● Перед українським громадянством у діяспорі лежить завдання продовжувати свої культурні традиції, розвивати їх, підносити вартість української культури, познайомлювати з нею довколишній світ, а зокрема передавати її новим поколінням.

● Такий процес стане можливим через унапрямлення виховної дії і свідоме спрямування праці всіх чинників культурного життя в бажаному напрямі.

● Центральним завданням української виховної системи є переконливо й систематично усувати всі можливі елементи меншевартости.

● Щоб протидіяти почуттю меншевартости молоді, треба засобами українського шкільництва порівняльною методою вирівнювати культурні комплекси. Це можуть робити вчителі з повним знанням мови і культури оточення. При тому треба:

— зображувати Україну як невідсталу щодо цивілізації;

— уникати ідеалізації села і його побуту, а підкреслювати модерність цивілізації сучасної України;

— не перебільшувати вагу народньої культури (фолкльор, етнографія);

— класти наголос на клясичності і розвинутості української культури (порівнювати з чужими літературу, мистецтво тощо) підкреслюючи оригінальність;

— при навчанні історії не класти наголосу на козацьку чи іншу романтику, а на аналізу історичних процесів.

● Тому що серед людей з більшою освітою відсоток національно свідомих і культурно творчих є значно вищий, ніж серед людей з меншою освітою, слід змагати до того, щоб чисельно зростала українська інтеліґенція з вищою освітою. Обов'язок дбати про це

(нпр., підтримка науковцям, стипендії студентам тощо) лежить на цілому суспільстві. Тому слід розбудовувати українську економічну базу, бо її брак поважно послаблює і позиції української культури.

●Людина, що через знання мов (мова є точним мірилом наших знань) має доступ до кількох культур, не асимілюється. Напр., знання третьої мови робить асиміляцію безсенсовною хочби тим, що є можливість асимілюватися в дві різні культури.

● Піднесення освіти батьків і опанування ними чужої мови (чи чужих мов) протидіє почуттю їх власної меншевартости і тим запобігає асиміляції їхніх дітей. Діти асимілюються швидше, коли батьки не знають мови довколишнього суспільства та школи і коли в них низька освіта.

● Для протидії асиміляції важливе розвинути культурне життя, отже збереження літератури, мистецтва, науки, а зокрема українознавства.

● Дивлячись на нашу культуру як на засіб досконалення життя, розвиваймо її і зберігаймо найцінніші її елементи. Цим ми даємо відповідь наступним поколінням, нащо і їм варто зберігати цю культуру і приналежати до неї.

(Ствердження сесії для справ української культури, заходом Об'єднання Педагогів і Шкільної Ради УККА)

Сторінки минулого

СТЕФАН НЕБЕШ

З великих днів у Стрию в 1914 році

Як тільки розгорілася перша світова війна, великі дні переживав Стрий у початках вересня (від 1-го до 3-го) 1914 року. На поклик Української Бойової Управи, з'їхалася до того міста поверх 10.-000 українських добровольців із різних околиць Галичини, щоб стати в бойові ряди проти відвічного ворога України, проти Москви. Багатьом іншим охотникам що їх було ще близько 10,000, не пощастило дібратись до Стрия і з причини недостачі транспорту і тому, що значну частину Галичини зайняли вже російські війська, чим унеможливили переїзд до Стрия.

У Стрию Українські Січові Стрільці билися з думками, як складати присягу. Одні були за тим, щоб скласти вимагану присягу за ротою, приписаною правом на вірність Австрії і таким способом задержати Український Леґіон УСС. Інші були тої думки, щоб присягу скласти на вірність Україні, а відмовитись від присяги Австрії.

Тяжку думу думав командант Леґіону проф. М. Галущинський. Він ходив поміж добровольців, щоб збагнути їх думку і довести до одного, доцільного рішення. А була це пора, коли великі хмари російської навали сунули на Галичину. Так твердив командант, проф. М. Галущинський і додав, що нема сили ставити їм опір. Австрійські війська були на заході, східніх границь боронили тільки постерунки жандармерії та малі резерви крайової оборони. Стрільці думали: коли не складемо присяги на вірність Австрії, Леґіон розв'яжуть. Що тоді буде з тими, що походять із теренів окупованих уже Москалями? По своєму розправляться Москалі з "Мазепинцями". Багатьох знову інтернують Австрійці, виарештують Мадяри. А ще важливіше, найважливіше, що не буде в нас рідного війська!

Не диво, що велику журу мав командант Галущинський, яку відповідь дати австрійській військовій команді? Знав він, що це справа великої ваги та що відповідальніість за її рішення впаде в першій мірі на нього. Мав також в пам'яті резиґнацію попереднього, перешого команданта Леґіону УСС, Т. Рожанківського, що мусів зрезиґнувати з позиції команданта Леґіону УСС-ів після того, як запротестував проти висилки на фронт Радивилів-Збруч тисячки невишколених, неодітих як слід українських добровольців. Тоді то з великим поспіхом австрійська команда використала ре-

зиґнацію ком. Рожанківського й призначила комендантом УСС-ів чужинця, полк. кінноти Моліка, на тим часом Українська Бойова Управа також негайно іменувала на це місце пор. Михайла Галущинського.

Серед УСС-ів була думка, щоб комендант Галущинський запротестував проти присяги Австрії в імені всіх добровольців. Але заходила небезпека, щоб, на випадок його резиґнації після такого протесту, не залишився комендантом чужинець Молік. Тоді вже без ніяких перешкод, за підшептом поляків, Австрійська Команда могла б вислати тисячку українських добровольців із тим Моліком на чолі, на фронт і таким ладом уже в зародку приступити до ліквідації Українського Леґіону, чого собі так гарячо бажали поляки. Але була ще одна небезпека. Після складення присяги на вірність Австрії, могла Австрія довільно вже розпоряджати УСС-ами, як своїми заприсяженими вояками і в критичній ситуації вислати їх на фронт, хоч вони до того ще не були вишколені.

У цій тяжкій хвилині забирає слово сотник Дмитро Вітовський, очайдушно відважний, гарячою любов'ю до свого народу запалений, майбутній полковник у Листопадовому Зриві, в 1918 р. і виступає з ясним, рішучим проєктом, із зрілою думкою. Тут немає що зволікати. Москалі близько Стрия. За день, за два будуть тут. Фізичний примус велить нам формально скласти присягу Австрії і цю формальність треба нам виконати. Глибоко в нашій душі складаємо іншу присягу, — присягу на вірність Богові і Україні. З тим моментом наші мрії перейдуть в чин і ми розпічнемо явно і славно, із зброєю в руках, у рядах Українського Війська Українських Січових Стрільців, визвольне змагання за звільнення Батьківщини з неволі. Без української війська ми держави не збудуємо. За велику ціну ми мусимо витривати, видержати до кінця війни. Ми мусимо наші змагання завершити будовою Самостійної, Незалежної, Соборної Української Держави. Ми призначені на те Божим Провидінням і тепер ми маємо винятково прекрасну нагоду. Завдяки йому, його розважливій далекозорності, його розумній арґументації, Українські Січові Стрільці справу присяги вирішили правильно й зберегли існування Леґіону УСС.

Прояснилося обличчя й заясніли зажурені очі в коменданта Галущинського, коли дістав моральну піддержку всіх добровольців для свого звіту перед австрійською Командою, що УСС-и готові до присяги. Але тут при звіті ще один тяжкий удар несподівано впав на УСС-ів. Австрійська військова Команда заявила, що дає дозвіл на заприсяження ті-

льки двох тисяч українських добровольців. На всі вияснення, що зібралось 10 тисяч добровольців, що їх вже записано в реєстри, що всі вони походять із теренів уже зайнятих ворогом та, що всім їм загрожує від нього знищення, що ворог підходить, австрійська команда погодилась тільки збільшити число українських добровольців до 2,500. Всеж таки Українська Команда Леґіону застерегла собі, що Українські Січові Стрільці не будуть воювати на інших бойових фронтах а тільки проти Москви.

На домагання Української Бойової Управи, австрійська влада призначила до Леґіону УСС з австрійських полків старшин: Т. Рожанківського, М. Галущинського, Др. М. Волошина, Др. К. Біреццького, С. Ґорука, Г. Коссака, Др. Н. Гірняка, Др. С. Томашівського, Р. Дудинського, Е. Коника, а з аспірантів на старшин та підстаршин: Д. Вітовського, Д-ра Новаківського. О. Семенюка, Я. Струхмачука, Е. Бородієвича, М. Ґеника, Д. Катамая, М. Барана, О. Будзиновського та К. Ґутковського. Ця невелика кількість призначених старшин для 2.500 добровольців була вимовним доказом живої, підривної польської акції в австрійській команді, щоб повалити український Леґіон УСС.

У дні 3-го вересня 1914 р. зібрались Добровольці на Ланах у Стрию, щоб виділити з поміж себе дозволене число 2.500. Першенство мали добровольці із зайнятих уже російськими військами теренів, отже таких повітів; як Збараж, Тернопіль, Золочів Рогатин, Бережани і т.д. З великим жалем тисячі добровольців, 17-20 літних юнаків, верталися із Стрия до дому. Присвічувала їм тільки надія, що прийде час і вони доповнять Кіш УСС-ів. Деякі залишились ще на берегах Стрия, щоб бути свідками заприсяження. По

бочили, як сотня за сотнею, УСС, разом зі старшинами, військовим ладом, ввійшли на леваду, де мали складати присягу, співаючи в час маршу пісню: "Ой, зза гори чорна хмара вставала, то не хмара — московська навала!"

Тут уставились добровольці в три лави, з яких дві стали напроти себе, а третя до них прямовісно. Повстав чотирокутник, що в ньому четверте рамя становила річка Стрий.

Велике збентеження огорнуло всіх, коли за трьома стінами того живого чотирокутника появилися з крісами на плечах відділи австрійського війська, щоб на випадок, коли б УСС відмовились від складення присяги, вжити насилля. Хвилина була у великій мірі тривожна.

Українських Січових Стрільців, яких обличчя горіли з хвилювання й гніву, могли австрійські війська за непослух здесяткувати, як бунтівників. Тривожний, понурий настрій серед УСС-ів збільшився, коли вони почули гарматні стріли російських військ, що в переможному поході підходили щораз ближче. Замість бойового піднесення постали настрої неспокою, невдоволення, пригноблення, а то й гострого гніву. Коли вже лави стояли готові до присяги, впала команда: "Позір! Вправо, в ліво глянь!"

Наперед виступив о. Остап Нижанківський, парох із Завадова к. Стрия й офіційно відчитав формулу присяги. Читав нарочно дуже тихо....

Українські Січові Стрільці стояли неначе в землю вриті, мовчазні. Слів присяги не повторяли, бо їх і не чули і в думці зате складали присягу на вірність Україні. Знову впала коротка команда: "Спочинь!" і разом з нею неначе важкий камінь зсунувся з грудей 2,500 людній громаді.

З тією хвилиною дійсністю стало створення новітньої української військової формації: Леґіону Українських Січових Стрільців, який став зав'язком Української Національної Армії.

На шлях до Волі поблагословив УСС о. О. Нижанківський. Поблагословив між ними сот. Вітовського, майбутнього команданта Листопадового зриву, поблагословив сот. Ф. Черника, майбутнього переможця під Мотовилівкою, благословив усіх тих, що давали охорону Першому Президентові Української Центральної Ради, проф. М. Грушевському. Його благословення повторив Великий Митрополит Андрей Шептицький при посвячені стрілецького прапора, прапора, що повівав над Галицькою Україною, в ясній хвилині Листопадового Зриву 1918 р.

Ідея Соборности Українських Земель, в злучених на прапорі УСС-ів гербах Києва і Галицької Землі, символізували поміщені на прапорі: Св. Михаїл Архистратиг зі щитом, а на щиті Лев.

Перший Світовий Конґрес Вільних Українців— визначна подія 1967 року

Найвизначнішою і, мабуть, переломовою в житті української діяспори подією минулого 1967 року був Перший Світовий Конґрес Вільних Українців (СКВУ), що відбувся в днях 12 до 19 листопада у Ню Йорку.

У цьому Світовому Конґресі взяли участь 1,003 делеґати від українських організацій крайового характеру з таких країн:

Австрія	2
Австралія	6
Арґентина	21
Бельгія	4
Британія	15
Бразилія	6
Венесуеля	4
Італія	1
Голляндія	1
Люксембурґ	1
Німеччина	12
Параґвай	1
Франція	8
Чіле	1
Швайцарія	1
Канада	224
ЗСА	695
Разом делеґатів	1,003

Реєстраційне бюро Конґресу записувало тільки делеґатів, зголошених перед Конґресом і продовж праць сесій СКВУ, а не реєструвало гостей, що їх було за весь час ще раз стільки з Ню Йорку та інших міст ЗСА і Канади.

ПРЕЗИДІЯ СКВУ

Голова:

о. прелат д-р Василь Кушнір (Канада)

Екзекутивний заступник голови:

Йосиф Лисогір (ЗСА)

Секретарі:

Микола Плав'юк (Канада)
Ігнат Білинський (ЗСА)
Святомир Фостун (Англія)

Заступники голови:

Лев Добрянський (ЗСА)
Мирон Болюх (Австралія)
Мирослав Шеґедин (Австралія)
Юліян Костюк (Австрія)
Василь Іваницький (Арґентина)
о. І. Багинський (Бельгія)
Степан Плахтин (Бразилія)
Микола Гец (Бразилія)
Роберт Лісовський (Англія)
Вячеслав Коханівський (Англія)
Бенедикт Васюк (Венесуеля)

Омелян Кушпета (Голляндія)
Антін Мельник (Німеччина)
Володимир Лазовінський (Франція)
Олена Залізняк (СФУЖО)
Роман Смаль-Стоцький (НТШ)
Ярослав Рудницький (УВАН) (неприсутній)
Богдан Коваль (СУМ)
Ярослав Гайвас (ІСНО)
Богдан Футей (ЦЕСУС)
Юрій Ференцевич (Пласт)

ПОЧЕСНА ПРЕЗИДІЯ

ПРЕДСТАВНИКИ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ

За діловою Президією зайняли почесні місця високі представники всіх українських Церков у такому порядку (зліва до права):

Українські католицькі Владики:

Кир Ярослав Ґабро (Чікаґо), Кир Йосиф Шмондюк (Стемфорд, ЗСА), Кир Андрій Роборецький, (Саскатун, Канада), Кир Ісидор Борецький, (Торонто, Канада), Кир Ніл Саварин (Едмонтон, Канада), Впреосв. митрополит Максим Германюк (Вінніпеґ, Канада);

Впреп. о. К. Прийма заступав Кир Йосифа Мартинця — єпископа УКЦеркви в Бразилії

Українські православні Владики:

Блаженніший митрополит Іоан (УПЦ у ЗСА), Впреосв. архиєпископ Михаїл (УГПЦ в Канаді), Впреосв. архиєпископ Мстислав (УПЦ в Америці), Преосв. Олександер (УПЦ у ЗСА), Впреосв. о. протопресвітер Іван Бачинський (УАПЦ в Европі);

Українська Євангельська Церква

Д-р Жабко - Потапович, пастор Іван Яцентий.

СКВУ І ЙОГО СЕКЕРТАРІЯТ ТА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

У висліді нарад восьми комісій і трьох пленарних засідань — СКВу схвалив статут Світового Конґресу Вільних Українців як законодатного органу українців у вільному світі з постійним Секретаріятом СКВУ як екзекутивним органом і Контрольною Комісією як органом контрольним.

Світовий Конґрес Вільних Українців буде ухвалювати свої постанови на своїх Світових З'їздах, що відбуватимуться що шість років.

Продовж цього часу буде урядувати Секретаріят СКВУ, якого склад обрано на Конґресі в таких особах:

ПРЕЗИДІЯ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ

Президент	*о. д-р Василь Кушнір (Канада)*
I заступник през.	*Йосиф Лисогір (ЗСА)*
II заст. през.	*Антін Мельник (Німеччина)*
III заст. през.	*д-р Іван Іваницький (Арґентина)*
IV заст. през.	*інж. Степан Плахтин (Бразилія)*
V заст. през.	*Мирослав Болюх (Австралія)*
Ген. секретар	*Микола Плав'юк (Канада)*
I заступник	*Ігнат Білинський (ЗСА)*
II заступник	*д-р Святомир Фостун (Британія)*
Скарбник	*мґр. Іван Івангук (Канада)*
I заступник	*д-р Богдан Гнатюк (ЗСА)*
II заступник	*Омелян Коваль (Бельгія)*
Члени Президії	*Іван Сирник (Канада)*
	д-р Матвій Стахів (ЗСА)
	о. Іван Багинський (Бельгія)
	делеґована представниця СФУЖО

Проф. Лев Добрянський — президент УККА,.. під час бенкету СКВУ після промови дост. Джана Діфенбейкера, вручає йому золоту Шевченківську Медалю Волі. Посередині о. д-р Василь Кушнір — Президент Секретаріяту СКВУ.

ПРЕДСТАВНИКИ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ У ПРЕЗИДІЇ

Кир Максим Германюк — митрополит УКЦеркви в Канаді
Впреосв. Мстислав — архиепископ УПЦеркви в Америці
паст. Іван Яцентий — від Українського Євангельського Об'єднання

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Юліян Ревай (ЗСА)
д-р Михайло Марунгак (Канада)
д-р Микола Івановиг (Австрія)
інж. Венедикт Васюк (Венесуеля)
Мирослав Шеґедин (Австралія)

ДІЛОВА ПРЕЗИДІЯ НА ПЕРШІ ДВА РОКИ

о. д-р Василь Кушнір
Іван Сирник
Микола Плав'юк
мґр. Іван Івангук

РЕЗОЛЮЦІЇ І-ОГО КОНҐРЕСУ СКВУ

І-ий Світовий Конґрес Вільних Українців схвалив такі основні резолюції:

Ми, уповноважені делеґати українських установ та організацій, що діють у вільному світі, зібравшись на першому Світовому Конґресі Вільних Українців у місті Ню Йорку, осідку Організації Об'єднаних Націй в днях 17, 18 і 19 листопада 1967 року, коли сповняється 50-річчя початку наших новітніх державно - визвольних змагань, спільно й одноголосно стверджуємо і постановляємо:

І. Унаслідок поневолення України та національного, релігійного, політичного, культурного, економічного й соціяльного гноблення великого і волелюбного українського народу його сусідами-окупантами, сотні тисяч українців, вийшовши на чужину, поставили перед собою завдання допомагати своєму народові у його змаганнях до волі і незалежності.

ІІ. Українські поселенці у

вільних країнах уже від початків свого поселення зорганізували українські громади і користуючися волею та необмеженими можливостями — створили численні національні, релігійні, культурні, наукові, виховні, жіночі, студентські, економічні й інші установи та організації, в яких плекають і розвивають рідну мову і культуру, свої національні й релігійні традиції, збагачуючи скарбницю українського народу, як і скарбниці країн свого поселення.

III. Живучи в країнах вільного світу та збагачуючи їх своєю духовою творчістю і матеріяльними надбаннями, українські поселенці ніколи не втратили й не втрачають глибокого відчуття свого нерозривного історичного і духово-культурного зв'язку між ними самими й українським народом на рідній землі. Вони жили й живуть, поділяючи його радощі і смуток, а їхнім головним завданням залишається постійна допомога своєму народові привернути утрачену ним волю і незалежність, за які він веде безупинну боротьбу. Українці у вільному світі з найбільшим обуренням протестують проти духового і фізичного народовбивства, що його доконує над українським народом большевицька Москва, загарбавши українські землі та встановивши на них свою систему тоталітарного поневолення і терору.

IV. Виходячи із цих стверджень та наявних істин, ми, уповноважені репрезентанти українських громад у країнах вільного світу, зібравшись на своєму Світовому Конґресі Вільних Українців, урочисто й одноголосно постановляємо:

1. Усіми нашими силами й засобами, в рамках законів країн нашого поселення, допомагати українському народові в його змаганнях до волі й незалежности, до відднови самостійної, соборної і народоправної Української Держави.

2. Вживати всіх потрібних заходів, щоб для тих справедливих змагань українського народи здобувати прихильність і допомогу народів і урядів країн нашого поселення.

3. Зберігати, плекати, розвивати й затіснювати духово - культурний зв'язок з нашим волелюбним Українським народом.

4. В українських громадах у країнах вільного світу зберігати, плекати і розвивати наші національні, історичні і релігійні традиції, нашу мову та культуру та збагачувати ними культуру країн нашого поселення.

5. Демаскувати і поборювати підривну комуністичну діяльність та комуністичну загрозу в країнах нашого поселення, бо цим посередньо допомагаємо ми зміцненню фронту волелюбних народів проти московської тиранії. Викривати і поборювати затії Москви, яка намагається інфільтрувати й розкладати українські громади в країнах їхнього поселення різними засобами, а зокрема посиланням під всякого роду претекстами своїх делеґатів з СССР.

6. Усіма силами й засобами сприяти розвиткові наших Церков, громадських, наукових, виховних, господарських, робітничих, жіночих, студентських, молодечих, професійних видавничих, допомогово - харитативних та всіх інших установ і організацій, що забезпечують нам ду-

хову і матеріяльну базу, без якої ми не могли б вести належної політичної і громадської діяльности.

7. Активно підтримувати консолідаційні зусилля для налагнання співпраці всіх наших громадських, культурних, виховних, економічних і політичних сил у наших центральних і крайових репрезентаціях, уважаючи це за єдну з головних передумов нашого дальшого розвитку в країнах нашого поселення та нашої допомоги визвольним змаганням українського народу.

V. Щоб успішно виконувати ці завдання та досягнути визначених цілей, одноголосно ухвалюємо:

1. Створити установу Світовий Конґрес Вільних Українців з його постійним Секретаріятом для кращого контакту й порозуміння між українцями й українськими громадами в країнах вільного світу та для координації їхньої праці у зусиль в досягненні устійнених в цих постановах цілей.

2. Подбати про створення відповідних фондів, які уможливили б здійснювання цих постанов.

Іван М. Чинченко

Вибори

Гумореска

Вдова по "старо-режимному директорові 4-ї гімназії міста Києва, Марія Дойке, тепер активістка свого житлового кооперативу, не зважаючи на свою "несвідомість" та деяку безтолковість", була на доброму рахунку в комуніста Овчарова. Вона, як добре письменна і освічена жінка була просто необхідна йому, бо новий двірник житлового кооперативу не вмів зовсім ані писати, ані читати, тай сам Овчаров далеко не втік від нього.

Овчаров проводив велику підготовку до виборів до верховної ради. Вдова Дойке допомогала йому писати списки, мешканців, перевіряла відомості, відвідувала мешкання. Така праця, як складання виборчих списків та перевірка їх вимагали особливої пильности, так повчав Овчаров.

Два місяці перед виборами загорлали газети. Це було подібним до легкого літнього вітру, написано кілька газетних статтей, промайнули ухвали місцевих органів влади і все затихло. Потім загриміло радіо, передові статті "Правди" та "Ізвестей" були підхоплені промовцями, і це вже було подібним до надходячої бурі.

Так воно було. Полився потік мітінґів, загальних зборів та конференцій. Грім з радієвих голосників та пересувних радіостанцій не переставав гриміти над головами мешканців, що проходили вулицями міста, і нарешті, злива листівок, плякатів та закликів посипалися на голови мешканців..

Вибори наближувалися і сховатися від них не було можливим.

В цій заверюсі аґітації та пропаґанди, як тріска на хвилях, носилася і громадянка Дойне, не зовсім уявляючи собі, що діялося та відбувалося навколо неї.

Вона писала, переписувала, вивішувала, розклеювала на плотах та стінах будинків....

На плотах, на стінах будинків, у вікнах появилися портрети кандидатів на депутатів (послів). То були поляк Г. Косіор, генеральний секретар комуністичної партії України та голова ради народніх комісарів тов. Марченко (бо А. Любченко застрілився, сподіваючись, що кожної хвилини буде заарештований та тортурований органами НКВД). Під портретом лисого генерального секретаря "вождя" українського народу та чубатого голови раднаркому (прем'єра міністрів) були поміщені їх детальні життєписи, де підкреслювалося їх величезні і неоціненні заслуги для революції, арешти, заслання та їх геройство та заслуги перед партією та урядом, і нарешті... заслужені нагороди — ордени та медалі СРСР. Бльок комуністів та безпартійних висловлював їм велике довір'я та закликав працюючих обрати їх депутатами до верховної ради.

Люди оглядали те все, читали, обговорювали, а потім все це остогидно, бо були важливіші справи: як дістати пів кілограма масла, шматок м'яса, хліба та дістати пару черевик для дітей,

бо нема в чому посилати їх до школи.

Трохи пізніше, на ці портрети було наклеєно циркову афішу чи рекляму із фізіонамією клоуна; і сталося: наверсі рижий клоун з цирку, а піднизом напис: "наш кандидатат в депутати".

Сталося явна контрреволюція, і той, що розклеював афіші у надходячих виборах вже не приймав участи.

..... Але це з кожним може статися. Він же ненавмисне так зробив. Про це багато говорили бесідники і підкреслювали, яким треба бути уважним при складанні списків виборців та закликами до посилення революційної пильности.

За тиждень перед виборами на дверях кожного будинку появилися оголошення, що спеціяльні комісії приймають заяви про осіб, що є недостойними приймати участи в голосуванні у цій так "священній справі".

Дойне трохи побоювалася, а як скажуть: "Перепрошую, німка за національним походженням, в минулому дворянка, закінчила інститут благородних дівиць, вдова по старо-режимному директорові гімназії.... взагалі, підмочене минуле.

Нащастя, її молодший син прислав їй газету з його фотографією під якою був напис: "Леонід Дойне, найкращий бурільник дільниці копальні число 7".

Крім того часті візити зятя в кашкеті з малиновим дном (юніформа НКВД) зробили своє.

Газету Марія Дойне показувала всім, а зять як кому і як коли вдавалося.

В кінотеатрах перед початком кожного сеансу висвітлювалися гасла: "Не забувайте про вибори".

В кінотеатрах насередині висвітлення фільму, в драматичному та оперовому театрах гра припинялася а по радіо голос запитував: "Чи готовий до виборів?"

Рахунки в крамницях і всі конверти приватної кореспонденції мали штамп: "Участь у виборах — це твій святий обов'язок".

Директор однієї фабрики, захопившись передвиборчою пропаґандою та аґітацією звелів написати в середині кожного виходку на дверях "Не спізнися до виборів". Після того з праці його звільнили але написів у виходках ніхто не змивав і не замальовував.

За день перед виборами всі активістки з Овчаровим ходили по мешканнях і оголошували, щоб рівно о годині шостій ранку всі без жодних вийнятків мешканці житлового кооперативу, очолювані

Овчаровим, зібралися коло головної брами.

— Перепрошую — сказав головний бухгалтер житлового кооперативу, — таж голосування починається о 9-й годині ранку?

—Це так пишуть, а виборчу дільницю відчиняють о годині 7-й ранку, бо сподіваються великої кількости голосуючих. Чому ж вам стояти кілька годин на морозі, як ви можете за якусь пів хвилини виконати свій громадський обов'язок та з помаранчами піти додому.

— Як, з помаранчами?.

— Так, з помаранчами, бо буде буфет у виборчій дільниці.

І так, помаранчі вирішили справу голосування і виборів. Всі погодилися раненько о годині п'ятій зібратися коло головної брами житлового кооперативу. Для інваліда Ляпіна зробили вийняток. Комсомольці з носилками зайдуть до його кімнати, як раз в ту хвилину, як процесія рушить до виборчої дільниці. Треба доглянути, щоб інвалід був нагодований і тепло зодягнений. А так як він не мав теплого одягу, то зобов'язали професора політичного інституту, що мешкав в будинку житлового кооперативу, позичити тепле хутро для інваліда Ляпіна. Інвалід учасник громадянської війни, але ... крім каліцтва ніг та ордена червоного прапора нічого не мав, а для шлунку цього не вистачало..

— Ах, помаранчі, помаранчі — думала вчителька російської мови середньої школи ч. 10 міста Києва, давно я вже не бачила вас. Ще перед 1917 роком та й то дуже рідко. Іноді бачили їх і дуже рідко купували під час непу в роках 1923 — 1929, а вже від 1930 року то вже й не бачила їх, вже й забула, які вони є на вигляд... І взавтра я буду мати дві помаранчі.. і то лише дві... Сама їсти не буду ... одну відішлю внучці до Москви, а другу — своїй донечці, студентці університету.

В той же день голови районових виборчих комісій обходили свої райони і перевіряли, чи все приготовлене до виборів.

Все було ясно. Голова житлового кооперативу демонстрував мешканцям, як виповняти виборчий бюлетень (де було ім'я лише одного кандидата, так що вибирати не було з кого), як закривати конверти (і язиком змочив ту частину конверти, де закривався конверт), як опускати конверт до виборчої урни....

— Вкидати, а не опускати — поправив його голова районової виборчої комісії, що був більше як вдволений, що його район в ділянці активности та політичної і соціяльної свідомости був на першому місці міста Києва.

— Таких ентузіястів, як в моєму районі, треба пошукати.

Наближувалася урочиста хвилина. Взавтра вся країна, і всі до одного, віддадуть свої голоси за ліпших із ліпших, за гідних синів партії та уряду. За людей, що потім взявши керму держави у свої руки, поведуть країну до дійсного, а не утопічного, соціялізму, бо вони є покликаними його будувати, або вірніш, вони його (соціялізм) вже збудували і ще тільки залишилося його добудувати, тобто залишилися лише дрібні недороблення та поточний ремонт.

Всі лягали спати з почуттям гордости майже вже виконаного свого обов'язку перед соціялістичною державою. Взавтрішній

день обіцяв помаранчі та заслужений відпочинок до наступної кампанії.

Кажучи по-щирості, всі вже досить втомилися. День-за-днем лягали і вставали лише з одною думкою: Провести вибори гідно, як слід у нашій великій епосі".

І цей ранок приходив холодний, ясний і сухий.

О годині 5-ій ранку всі радіо-голосники загорлали:

Вставайте гнані і голодні

Весь світ голодних і рабів

І то чомусь тільки ці два рядки "соціялістичного гимну" з павзою двох хвилин. Іронічно всміхаючись люди вставали, зодягалися, а вмитися вирішили після поворогу з виборчої дільниці, після голосування..

Рано, о годині 5.30 загриміли пісні і марші. Найбільш популярною користувалася пісня з приспівом:

Ми до виборів підем
Чу-чу-ра-ра чучура
Депутатів оберем
Ку-ку

О годині 6-ій рано мешканці житлового кооперативу Овчарова були вже коло головної брами.

Все місто було прикрашено червоними прапорами, плакатами, портретами "вождів" народу, та різними гаслами. Відчувалося, що це було одне із найбільших і найліпших свят в "пролетарській" державі. Був то неробочий день, а вже від 6-ої години ранку на вулицях міста рух, вантажні та особові авта переповнені людьми, музика, пісні, все виглядало так, як міг поводитися нарід, що все має, має щасливе, безтурботне життя, лише бракувало виборів.

Всі пішли до виборчої дільниці. Спереду на носилках несли інваліда Ляпіна, який тримав портрет Сталіна. Тов. Ляпін був людиною "невитриманою". Як що його хтось штовхнув та взагалі зачепив, то він "крив" усіх останніми і передостанніми словами московсько-азійського лексикону, що аж вуха "в'янули", слухаючи ту таку "милозвучну" мову. Щоб заглушити ту так "милозвучну" мову інваліда Ляпіна, тов. Овчаров наказував співати, хоч на морозі не дуже то так і хотілося співати, але ... наказ є наказом, нічого не можна було вдіяти. Попробуй не співати ....

Ляпін на прохання не піддавався, а підходити до виборчої дільниці з "гаслами" Ляпіна, то значить, зіпсувати святочний настрій і престиж кооперативу.

Овчаров побіг наперед. Він знав, що двері виборчої дільниці відкриють рівно о год. 9-ій ранку, але хотів, щоб люди його житлового кооперативу були першими коло дверей і першими увійшли до виборчої дільниці. За таку віддану працю може зверну на себе увагу, і може . . . послідує якась кар'єра-підвищення. Нехай знають в районі кого треба цінити.

Виборча дільниця містилася в приміщенні колишньої продуктової крамниці кооперативи, але через велику кількість продуктів у інших крамницях (!), цю крамницю було закрито.. Там вже стояли урни, бюлетені до голосування і.т. подібне, а надворі стояли непроглядні маси народу, бо знали, що перші два чи три десятки "щасливців" розхватають все те, що є в буфеті, а решта піде додому з "порожніми руками".

Голова виборчої районової комісії, як коршун налетів на зібраних людей з криком.

— Хто велів вам приходити сюди так рано? Хто розпорядився, щоб люди мерзли на морозі? Це є шкідництво. Це є компромітація радянської влади. Це є ... Всі знали наперед, що виборча дільниця відкривається о годині 9-ій ранку. Винуватці будуть відповідати за це. Ви самі прийшли, чи вас хтось привів?

Виявилось, що це "стихійність", помаранчі та буфет пригнав цих людей сюди так рано.

Голова районової виборчої комісії звелів людям розходитися додому. Але було вже запізно. Прийшла його група людей. Але як вийти з положення, відганяти одних, а залишати інших. Він придумав вихід з так прикрого становища.

— Ви, незорганізовані, станьте тут, — і він поставив їх до тієї половини дверей, що не відчинялася, — а ви, зорганізовані (до своєї групи) станьте тут, коло дверей. Так і зробили.

Ляпіна, щоб лексиконом своєї мови не нарушав святочного настрою, занесли до кімнати дозорця будинку, і доглядати його, в порядку комсомольської дисципліни, примусили двох комсомолок. Опісля вони розповідали, що за весь час їхнього перебування в комсомолі вони ще не чули подібної матюкні, то є щось найжахливішого. Овчаров лише встиг відповісти на це:

— Коли б ти, Ляпін, не був інвалідом, то ти знаєш, що б тобі було за твої слова... будь певний ... і вибіг на вулицю.

Ляпіна це так розлютило, що мусіли дівчата замінити двома 16-річними хлопцями, а останні з приємністю слухали "поучення" Ляпіна.

За цей час маси народу так збільшилися, що не можна було оком осягнути. Памаранчі та буфет у виборчій дільниці пригнав їх сюди.

О годині пів на 9-ту ранку приїхав сюди секретар районового комітету партії, вся дільницева виборча комісія, представники преси і суспільности, фотографи, а для ведення порядку появилася міліція.

Помаранчів не було ....

Це всіх хвилювало.

Нарешті... О, ви, щасливі хвилини.... коло дверей виборчої дільниці зупинилося вантажне авто і з нього знесли дві кріпко запаковані скриньки.

Натовп благоговійно розступився від дверей. Коли проносили ящики, то на всіх повіяло пахощами моря, Закавказзя, південним повітрям, сонцем та квітами. Янтарні овочі блистіли через щілини ящиків, як гості з іншого світу.

Члени виборчої комісії, одержавши два ящики помаранчів, аж жахнулися.... Під час районових передвиборчих зборів виборчого активу, офіційно було запевнено, що кожна виборча дільниця одержить по чотири ящики, а, як виявилося, не дивлячись на пильність та охорону, два ящики зникли (вкрало начальство).

Щоб обміркувати це явище, комісія вирішила затримати відчинення дверей.

Натовп хвилювався на вулиці. Нарешті почали стукати до дверей. Бачучи, що нічого не помагає, Овчаров наказав принести інваліда Ляпіна. Останній обома кулаками почав "гатити" в двері і ревів жахливим голосом ...

— Товариші, — роздався голос із середини, — просимо не на-

рушувати порядку. Дайте можливість приготуватися.

Ляпін такого "загнув", що всі ахнули, але двері не відчинялися. Ляпін продовжував "гатити" кулаками в двері. Нарешті одна жінка відчинила двері і запитала:

— Товариші, в чім справа, зараз впустять до середини.

— Впускай — заревів не своїм голосом Ляпін і почав "гнути", що жінки аж вуха затуляли., а хлопці заохочували Ляпіна... та із задоволенням реготалися.

"Доводи" Ляпіна найбільше вплинули, і люди тоненьким потічком почали пробиратися до середини. Дойне, тримаючись за ногу інваліда, просунулася теж до середини. Ззаду тиснули ті, що залишилися на морозі. Морозу вони не боялися, бо вони вже звикли стояти ночами в чергах перед крамницями, щоб встигнути захопити пів кілограма масла чи 3 — 5 фунтів солі. чи інших предметів "розкоші", але вони боялися іншого, вони знали, що члени виборчої комісії та р а й о н о в а "власть", теж люди, . . . вони теж потребують помаранчів, і після того, як вони самі себе "обдарують" за "віддану працю" помаранчами, то для виборців мало що й залишиться. Всіх турбувала доля помаранч. Люди, що втиснулися до середини виборчої дільниці, в тім числі і Дойне, не спішилися до виборчих кабін, а тиснулися до буфету, але міліціонер відпихав їх прикладом рушниці до столу, де сиділи члени виборчої дільниці і роздавали бюлетені до голосування. Одержавши бюлетень, Дойне увійшла до кабіни і побачила, вірніш прочитала двоє призвіщ: Косіор і Марчак. Але вона чула на мітінґах, та читала в різних передвиборчих "творах", що можна написати і ім'я свого кандидата. Вона вийшла з кабіни на середину залі і, тримаючи бюлетень, звернулася до одного із впорядчиків:

— Дуже прошу товаришу, якого депутата в кандидати мушу я вибрати?

Останній зашипів до неї гадаючи голосом:

— Ви порушуєте тайну голосування. По-перше — не депутат в кандидати, а кандидат в депутати, а по-друге, кожен виборець обирає, кого він хоче. Ідіть і не затримуйте, вас вже вчили — і впхнув переляканy жінку знову до кабіни. Опинившись знову в кабіні, вона думала, думала і, закресливши імена Косіора та Марчака, написала: — Хочу депутатом в кандидати тов. Будьонного. Тут же в кабіні на самоті вона прийшла до переконання, що тов. Будьонний дуже подібний до її небіжчика мужа як дві краплі води, то чому ж не обрати такого гідного чоловіка?! Вирішивши так, вона заклеїла конверт, вкинувши

його до виборчої урни, вийшла до залі.

Заля була удекорована червоним полотном з портретом вождів. На столах і на буфеті стояли вази з квітами. На стінах гасла, яких ніхто не читав. І взагалі, всіх цікавило лише одне питання. Коли ж нарешті?

Товаришка Дойне виконала свій обов'язок.... В залі було повно людей, що вже голосували. Вони не хотіли виходити із залі, не одержавши обіцяних помаранч та білих булочок, що їх бачили, як їх зносили з ван'тажної машини до буфету. Нових виборців не можна було впускати до середини для голосування, бо не було місця для них. Що робити?

І члени виборчої комісії вирішили дати частину помаранчів тим, що вже голосували.

На прилавок буфету винесли один вже наполовину порожній ящик з помаранчами і один член виборчої комісії з підозріло роздутими кишенями став на стілець і промовив:

— Дорогі товариші, — сказав він, — ми дочекалися тієї щасливої хвилини, коли ми всі ..

— Одержимо всі помаранчі. —заревів з кутка інвалід Ляпін.

— Тихіше. — загудів натовп, і всі нахилилися над так довго очікуваним ящиком.

— Всі ми виконали перед батьківщиною свій святий обов'язок і можемо зі спокійною совістю сказати .. (і полапав свої кишені).

— Давай помаранчі. — Знову заревів інвалід Ляпін. Заля вибухнула сміхом. Бачучи, що нічого не виходить, член виборчої комісії закінчив, показуючи на ящик:

— Одержуйте, тільки за чергою.

У кожній особі пробудилася первісна людина, яка лише сама і лише своїми руками здобувала для себе і для своєї родини їжу. Всі тиснулися наперед.

Нещаслива жінка, що стояла за прилавком, в одну мить з прилавком, була притиснута до стіни. Гарні вази з квітами попадали на підлогу. Тарелі з канапками, із сиром та ковбасою в одну мить стали порожніми, а руки тих, що виконали свій "священий обов'язок" перед батьківщиною, простяглися до овочів півдня... Ревище, крики, зойки виповнили приміщення виборчої дільниці. Товпа, що стояла ще на вулиці, з'орієнтувавшись в обставинах та зрозумівши, що для неї залишиться лише голосування, натиснула на двері і посипалося шкло з розбитих шиб.

— Давай!

Поліція зрозуміла обставини, що їй не здержати і не втихомирити голодних інстинктів, метнулася на захист помаранч.

Ящик, як пір'їна підлетів у повітря і росипався на частини над головами виборців. Дошки, білі стружки, білий папір, та в байці вимріяні помаранчі посипалися на голови виборців. Фотографи, переставши фотографувати, кинулися і собі в те розбурхане море. Закрипіли столи, затріщали червоні полотнища, що за їх хапалися падаючі люди. Всі кричали, горлали, падали на підлогу, на якій були потоптані помаранчі.

Голосування і вибори проходили з великим ентузіязмом.

Притиснута до кабіни товаришка Дойне вже не думала про помаранчі, вона хотіла живою видістатися з приміщення виборчої дільниці, але натовп все збільшувався і збільшувався.

— Давай другий ящик. Давай! — ревіли ошукані у своїх сподіваннях. І в ту хвилину, змобілізувавши свої останні сили, від щирості серця Дойне крикнула на увесь голос:

— Будьте ви прокляті з вашими виборами!

Це так вплинуло на всіх, мов відро холодної води. Всі почули, і крик та галас моментально завмерли. — Люди почали вставати, соромлячись своїх поступків. Всі обтрушувалися, чистилися, дехто витирав кров з носа та родряпаного обличчя. Коло Дойне з'явилися два міліціонери.

— Що ви сказали, громадянко?

І аж тепер нещаслива жінка

зрозуміла, що вона сказала і що вона вчинила.

Її дуже ввічливо посадили в якесь особове авто і повезли.., а член виборчої комісії, що пояснював їй, як треба голосувати кудись зателефонував.

Урну, в яку Дойне вкинула свій виборчий бюлетень, винесли в сусідню кімнату, розкрили всі конверти і знайшли бюлетень зі злощасним реченням: "Я хочу депутатом у кандидати тов. Будьонного", — як вона проговорилась так і написала на виборчому бюлетені. Цей бюлетень запечатали і відвезли вслід за старенькою.

Вибори продовжувалися, тепер уже за зразковим порядком.

Під час переслухання було виявлено, що вона є з дворянського роду, що вона скінчила інститут благородних дівиць, що вона за походженням німкеня, що вона жінка бувшого директора старорежимної гімназії, що вона досконало знає англійську, французьку, та німецьку мови.. що викреслила з бюлетеню імена найкращих синів працюючого люду, які нагороджені кілька разів орденами СРСР, тов. Косіора і тов. Марченка, і.... скоро "призналася", що вона є шпигункою трьох чужоземних держав.

"Зять" Сергій і донька Зіна прийшли увечері відвідати матір і не застали її вдома. Від сусідів довідалися, що їх мати, громадянка Дойне, під час виборів у виборчій дільниці вилізла на стіл, зірвала з стін портрет тов. Сталіна, кинула ним об землю, плюнула в обличчя голови районової виборчої комісії і закричала на ввесь голос: " — Будьте Ви прокляті з вашими виборами., а з бюлетеню викреслила імена вождів Косіора і Марчака та дописала ім'я інваліда Ляпіна...

Розсудний "зятьок" Сергій відразу відрубав Зіні: "Я дуже радий, що ми ще не оформили нашого шлюбу в ЗАКСІ (сиділи на віру). Не можу я бути мужем жінкою... Як що в нас буде дитя, ки, мати якої є контрреволюціо-то прошу вважати, що то с::алося дуже нерадісна "друкарська помилка". — повернувся, і швидким кроком відійшов.

Через два-три дні після виборів скрізь наспіх здіймали зі стін портрети Косіора та Марчака, та вилучували з бібліотек всі матеріяли про них і все, що написане було ними. Обидва вони були заарештовані і проголошенні ворогами народу.

Три тижні про громадянку Дойне не було жадної вістки.

Після трьох тижнів після арешту та ведення слідства, слідчий викликав громадянку Дойне, та урочисто заявив їй, що вона має глибоку соціяльну пильність, бо вона свідомо не хотіла голосувати за ворогів народу. Її соціяльна пильність буде відмічена, а ті, що спровокували її арешт, будуть суворо покарані.... І вручив їй зелений папірець-ордер на звільнення з-під слідства НКВД.

З НАРОДНЬОЇ МУДРОСТИ — ДЛЯ МОЛОДІ!

В житті шукай нових приятелів, — але ніколи не покидай старих.

Хто немає віри в себе, — той немає довір'я других.

Хто не шанує своєї рідної мови, той зневажає своїх батьків та свій нарід!

Знайте, що година змарнована ніколи не вернеться і не відзискається.

Завжди майте на увазі, що те, що є миле окові є приємне ухові.

Ніколи не питайте сліпого, куди йти, а дурного, що і як робити.

Хто працює, той і має, — а хто щадить, той має більше.

В житті треба застосовувати себе до людей, а не витрачати час, щоб людей застосовувати до себе.

Щоб дожити старого віку, треба жити вільно та весело, але завжди помірковано.

Молодь звертає багато уваги на все нове, — а забуває і зневажає все старе, а це утруднює їм життя та поступ.

Хто не може осягнути того, що хоче, — то нехай хоче того, що може! ....

Чи ви знаєте?

Що в стратосфері кружляє тепер понад 500 різних штучних сателітів. Вони займаються дослідами та помірами, які виконуються автоматично за допомогою відповідних апаратів.

Що Америка випробовує ракетний і турбіновий літак, який летить зі скорістю 3,200 кілометрів на годину, і може одноразово перевезти 265 пасажирів.

Що на вироблення 1 кілограма шафрану зуживається небагато лише 40 тисяч кілограмів квітів.

Що найбільше яйце зносить струсь. Вага цього яйця 600 грамів, а найменше яйце зносить "колібрі". Воно важить заледви 1 грам.

Що білі ведмеді, які живуть на Алясці уважаються найбільшим звірем-хижаком. Мають вони до 700 кілограмів ваги.

Що живчик (пульс) дорослої людини вдаряє 72 рази на одну мінуту, а в дітей до 7-го року життя доходить аж до 100 ударів на мінуту.

Що є здогади про те, що "трансфузія крови" переводилася в Єгипті ще кілька століть перед приходом Христа.

Що малі острови, які появляються на Океанах постають в наслідок вибухів підводних вульканів.

Що риба "морський дракон" має зуби, що виділяють фосфоричне світло, даючи тим змогу тому хижакові нападати на інші сотворіння морської глибини.

Що назву Злучені Держави Америки мають також: Бразилія, Венезуеля та Мехіко, але вони її майже не уживають.

Що в Копенгаґені відбувся Конґрес спеціялістів для лікування сухіт, на якому делеґати 22 держав ствердили, що ще тепер на цю хворобу умирає приблизно 2 мільйони осіб річно.

Що Японія, не зважаючи на програну війну піднеслася дуже значно і то не лише економічно а також населенням, яке начислює 100 мільйонів душ.

Що вужі та гаддя є м'ясожерні і живляться мишами, жабами та іншими сотворіннями, яких ковтають в цілості і завжди починаючи з голови.

Що найдорожчу філятелістичну збірку має англійська королева Єлисавета II. Вартість цієї збірки виносить 1,250,000 штерлінґів. Вона буде виставлена на черговій світовій філятелістичній виставі, яка відбудеться в Ню Йорку.

Що комета Ґріґ-Склеруп, яку відкрито в 1902-му році появляєть-

ся на обрії нашої плянети кожних 62 роки, про що є відповідні підтвердження.

Що птахи міняють пір'я 2 рази річно, і більшість з них в час переміни пір'я перестають співати.

Що найскорішим в бігу сотворінням є африканський струсь, що біжить зі скорістю 75 миль на годину.

Цікаве зі світу

АВТОМОБІЛЬ ДЛЯ ЕКСПЕДИЦІЇ НА МІСЯЦЬ

Світова преса повна коментарів про можливості польоту на місяць, що вдасться осягнути найдальше в 1970 році. Для тих цілей будуються відповідні апарати, вишколюються "астронавти", а навіть сконстуовано вже відповідний автомобіль, яким мала би послуговуватися майбутня експедиція.

Такий автомобіль буде озброєний відповідними апаратами, які зможуть охороняти експедиції від евентуальних небезпек, і тому розмір автомобіля буде 10 метрів довжини і понад 2 метри висоти, з відповідними повзунами, щось в роді воєнних танків.

ПЕРШИЙ "КОСМОДРОМ"

"Космодром" — це назва стації, до якої зможуть причалювати всякі апарати "космонавтики". Такий космодром побудовано вже в місцевості Кокоа Біч, недалеко Міямі, ЗСА. Його поверхня має 300 метрів довжини та 90 м. ширини. Там можуть причалювати всі так звані "літаючі тарілки" та всякі невідомі "літаючі об'єкти" чи навіть штучні сателіти Марса чи Венери. Слід відмітити, щ оце є перший "космодром" для того роду апаратів, що в недалекій майбутності може мати велике значення в розбудові "космонавтики", яка прибирає чимраз більші розміри.

НАЙБІЛЬШИЙ МІСТ ЕВРОПИ

В Португалії на ріці Тахо, яка пливе недалеко столиці Лізбони, викінчується будова мосту, що буде найбільшим мостом Европи та займе друге місце в світі, бо перевищує його міст Макінак в стейті Мічіґан, який уважається найбільшим мостом в цілому світі і його довжина виносить понад 3,000 метрів.

ШТУЧНЕ СЕРЦЕ

В організмі людини найголовнішу ролю відіграє серце, від пульсації якого залежить все життя, томуто переведено спроби спорудити штучне серце, при помочі якого є чинний організм людини на протязі того часу, коли переводиться операція серця. Переведені в тій справі досліди мали певні успіхи, а тепер робиться заходи, щоб їх удосконалити.

ЕВРОПА БУДУЄ СВОЇ ХМАРОЧОСИ

Хмарочосами називаємо високі доми, якими дотепер гордився тільки Ню-Йорк, але останніми часами починають також будувати хмарочоси Европи. В Лондоні побудовано нову величаву телефонічну станцію з вежею, яка має метрів висоти та вважається найвищою будовою Англії. Цікава вона також ще й тим, що на верху тієї вежі побудований ресторан, який постійно крутиться і з нього видно панораму на віддалі 20 клм. Подібний ресторан на вежі, що крутиться є у місті Ніяґара - Фолз біля водопаду Ніяґара.

Знову в Західній Німеччині запляновано збудувати новий хмарочос, який мав би бути найвищим в цілому світі. Проєкт цієї будови опрацював німець-

кий архітект Роберт Ґабріель, і кошти його побудови будуть виносити 400 мільйонів доларів. Будинок цей буде мати вигляд великої вежі, в забудуваннях якої зможе приміститися 20 тисяч мешканців. Дім цей буде вивінуваний найновішими здобутками техніки щодо гігієни та комунікації, та буде мати свою власну станцію пошти, телефону, радія і телевізії. Його висота мала б виносити 1,200 метрів.

РЕКОРД ЇЗДИ ВЕЛОСИПЕДОМ

Дотеперішній світовий рекорд їзди велосипедом мала Туреччина. Рекорд виносив 104 години безперервної їзди, а тепер осягнула новий рекорд Німеччина, бо її змагун 44 літній Вернер Скора проїхав безперервно 144 години здобуваючи світовий рекорд.

ПАСАЖИРНІ РАКЕТНІ ЛІТАКИ

Пресові звідомлення подають, що ЗСА випробовують новий ракетний літак, який осягнув скорість 3,200 кілометрів на годину. Літак цей зможе перевозити одноразово 265 пасажирів зі всіма вигодами, і його політ буде відбуватися на висоті 22-ох кілометрів, а віддаль Ню Йорк — Париж пролетить він на протязі 2 годин та 45 хвилин.

НОВІ ДОСЛІДИ ВЕНЕРИ

На відбутому міжнародньому Конґресі дослідів "космосу", що відбувся м. р. у Відні при участі 700 науковців, що заступали 35 держав, виявнено, що плянета Венера робить свій ротативний обіг (кружання) у протилежний бік, як це робить наша плянета Земля, так, що схід і захід сонця відбуваються також в протилежний спосіб. Довкола своєї осі Венера обертаєтьс на протязі 243 днів, і так задовго триває доба цієї плянети.

ЗАТЬМІННЯ СОНЦЯ, ЩО ПОВТОРЮЄТЬСЯ КОЖНИХ 350 РОКІВ

Таке повне затьміння сонця відбулося 20-го травня 1966 року, і воно було видним в Північній Африці, Греції, Туреччині та Атлянтійськім Океані. Воно відбулося в день від години 11-ої до 12-ої і в деяких місцевостях наступила цілковита ніч що викликало паніку серед населення та коментарі преси, яка виясню€, що це рідкісне затьміння сонця повторюється кожних 350 років, так що чергове повне затьміння сонця мало б відбутися щойно в 2316-му році.

ЩО ВИЯВЛЯЄ САТЕЛІТ МАРІНЕР IV ПРО МАРС?

На підставі помірів та фотографій, що їх виконано при помочі ракети Марінер IV вияснюється, що поверхня Марса має гори, що доходять до 5 кілометрів висоти, та що температура Марса є нестійна та холодніша в полудневій його частині де різниця доходить до 98 ступнів Цельзія. Устійнено також що плянета Марс на протязі певного часу віддалюється від Землі а повертає назад зближуючися до Землі. На підставі того устійнено, що коли б "астронавт" осів на Марсі, то він був би змушений чекати 455 днів на те, щоб Марс повернув на своє попереднє місце, тоді коли він находиться найближче коло землі.

НЮ ЙОРК — МІСТО З НАЙБІЛЬШ ЗАНЕЧИЩЕНИМ ПОВІТРЯМ

Так подає спеціяльна Комісія, яка вияснює, що Ню Йорк оточений повітрям, що переповнене димом, саджею та різними газами фабрик в такій мірі, що їх тягар виносить 300 клґ. на кожного мешканця. Тому Ню Йорк уважається найбільш занечищеним містом у світі.

ЗМІСТ КАЛЕНДАРЯ